

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՍԱՍՆԱՁՈՒԴ**

ՏԱՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

**«ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ» ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՐ**

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության բառանիշը	Ֆինանսներ 041201.00.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի հջևանի մասնաճյուղ
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	տնտեսագիտության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2022/23
6. Ուսումնառության լեզուն	Գրական հայերեն
7. Ուսուցման ձեր	Առկա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները

Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա ՀՀ եռաստիճան միջնակարգ ընդհանուր կամ դրան համարժեք այլ կրթություն /նախնական մասնագիտական կամ միջին մասնագիտական/: Ընդունելությունը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի:

Այլ մասնագիտությամբ բակալավրի կամ համարժեք որակավորում ունեցող դիմորդների ընդունելությունը կատարվում է առանց ընդունելության քննությունների: Այս դեպքում դիմորդը միանգամից ընդունվում է կրթական ծրագրի երկրորդ կուրս:

9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները

• Ծրագրի նպատակն է պատրաստել տնտեսագիտության, ֆինանսաբանկային հիմնարար գիտելիքներ և հմտություններ ունեցող, ֆինանսական վերլուծություններ իրականացնող տնտեսագետ-մասնագետներ տնտեսության տարբեր ոլորտներում տնտեսական գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների, առավելապես ֆինանսարանկային ոլորտի, ինչպես նաև արտադրական, պետական կառավարման համակարգերի տարբեր օդակների համար: Նպաստել տնտեսագիտական մտածողության ձևավորմանը:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

Այս ծրագրի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:

- Ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները,
- Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,
- բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և վերլուծության ձևերը,
- մեկնաբանելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,
- Ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էությունը և բացատրելու հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,
- համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,
- բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումներ,
- մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,
- կապակցելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի:

- կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակամը արդի տնտեսական

- հիմնախնդիրների մողելավորման համար,
- կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիկական մեթոդներ,
 - կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոլները քանակական և որակական հարաբերությունների մեջնաբանման համար,
 - չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա,
 - քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,
 - տարբեր հարցերի շորջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,
 - մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացությունները,
 - կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,
 - գնահատելու բանկերի ֆինանսական կայունությունը, բացահայտելու բանկային համակարգի ֆինանսական կայունության վրա ազդող գործոնները,
 - կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր:

Գ. Ընդհանուրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

- Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
- Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:
- Դահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
- Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
- Կառավարելու մասնագիտական գործառություններ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
- Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
- Կողմանորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:
- Կիրառելու S2Z-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:
- Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, խնչվես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարելու համար:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կցված է

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Գնահատման ձևերը

- ստուգարբներ,
- ընթացիկ քննություններ,
- հետազոտական աշխատանք,
- ընթացիկ ստուգումներ,
- ինքնուրույն աշխատանք,
- եզրափակիչ քննություններ,
- ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Ֆինանսներ» ծրագիրն ապահովում է համապատասխան ակադեմիական բազա այն ուսանողների համար, ովքեր մտադիր են իրենց ապագա կարիերան կառուցել բիզնեսի, բանկային հատվածի, կազմակերպությունների ֆինանսական կառավարման և հանրային կառավարման ոլորտներում:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են աշխատանքի անցնել տնտեսության տարբեր ոլորտների ձեռնարկություններում, առևտրային բանկերում, խորհրդատվական ընկերություններում, պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ զբաղեցնելով հետևյալ պաշտոնները.

- ֆինանսական խորհրդատու,
- վիճակագրական տվյալների վերլուծաբան,
- մենեջմենթի, մարքեթինգի խորհրդատու
- կրտսեր տնտեսագետ-ֆինանսիստ,
- կրտսեր հաշվապահ,
- վիճակագրության բաժնի մասնագետ
- ՓՄՁ կառավարիչ
- վարկային մասնագետ,
- սպասարկման բաժնի մասնագետ
- ոիսկերի կառավարման կրտսեր մասնագետ
- տնտեսական քաղաքականության ծրագրերի մշակման խմբի անդամ,
- տնտեսական նախագծերի մշակման, դրանց արդյունավետության գնահատման և իրականացման վերահսկողության գծով մասնագետ:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը մագիստրատուրայում

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Ուսումնառության գործընթացում օգտագործվում են հետևյալ օժանդակ ռեսուրսները.

- Ժամանակակից սարքավորումներով և ծրագրային միջոցներով ապահովված լսարաններ,
- առցանց դասախոսություններ,
- էլեկտրոնային ռեսուրսներ:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

- ՀՀ կրթական որակավորումների ազգային շրջանակ
- ԵՊՀ Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի) կրթական ծրագիր,
- ՀՊՏՀ Ֆինանսներ կրթական ծրագիր,
- Объязательные компетенции ФГОС ВПО бакалавров по направлению “Экономика” Российской Федерации.
- Каталог учебных программ экономического факультета МГУ программы бакалавров по направлению “Экономика”.
- Middlex University. Programme Specification and Curriculum Map for BSc Honours Business Economics 2019-2020;
- The framework of qualifications for the European Higher Education Area, 2020:

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ

Ֆինանսներ ԿԾ-ի նպատակների հաջող իրականացման համար ֆակուլտետում առկա են անհրաժեշտ համակարգչային ծրագրերը /ՀՕ-հաշվապահ, STATA, Eviews, Moodle /:

18. Պրոֆեսորադասախոսական համակազմին ներկայացվող պահանջներ

1. Հնդիանքական կարողություններ

Դասավանդման/մանկավարժական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- Ներկայացնելու դասընթացի նպատակները և խնդիրները, մեկնաբանելու և պարզաբանելու դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները և դրանց կապն ու համադրումը համապատասխան կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ,
- Կիրառելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ,
- Կիրառելու ուսանողներին մոտիվացնող և նրանց ակտիվությունը խրախուսող մեխանիզմներ և մեթոդներ,
- սահմանելու կրթական ընդհանուր նպատակ և շանքեր ներդնելու դրա իրականացման ուղղությամբ,
- զարգացնելու ուսանողների վերլուծական, փաստերն ու իրողությունները ընդհանրացնելու, երևույթները համակողմանիորեն գնահատելու, եզրակացություններ կատարելու և տեսական

գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունները,

- կազմելու դասընթացի փաթեթ:

Հետազոտական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- իրականացնելու գիտահետազոտական աշխատանքներ,
- վերլուծելու մանկավարժական սեփական գործունեության արդյունավետությունը,
- կիրառելու միջառարկայական և համալիր հետազոտությունների մեթոդաբանություններ,
- ճիշտ ընտրելու և համադրելու հետազոտությունների իրականացման և կիրառվող ուսուցման մեթոդները:

Հաղորդակցման

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսանողի հետ հաստատելու միջանձնային և կառուցղական հարաբերություններ,
- արդյունավետ պլանավորելու դասընթացը և դասապրոցեսը, կառավարելու լսարանը, բոլոր ուսանողներին դարձնելու ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ,
- հաղորդակցվելու որևէ օտար լեզվով,
- պահպանելու մանկավարժական և մասնագիտական էթիկայի կանոնները,
- պահպանելու բարձրագույն կրթության ոլորտի իրավական նորմերը:

ՏՏՏ կիրառության

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսումնական գործընթացում ազատ կիրառելու համակարգչային հիմնական ծրագրերը (MS Office փաթեթ՝ Word, Excel, Power-Point, Internet, e-mail),
- պատրաստելու և ներկայացնելու լուսացուցադրություններ,
- օգտագործելու առցանց ուսուցման տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու Moodle հարթակը դասապրոցեսը իրականացնելու համար:

1. Մասնագիտական կարողություններ

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու և մեկնաբանելու դասավանդման ոլորտի հիմնախնդիրները և ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդաբանական հիմքերը,
- սահմանելու դասավանդվոր դասընթաց(ներ)ի հիմնական հասկացությունները, ուսումնասիրության հայեցակարգային մոտեցումները,
- ուսուցման գործընթացում ստեղծելու միջառարկայական կապեր,
- ձևակերպելու դասավանդվոր առարկայի ոլորտում խնդիրներ, ընտրելու անհրաժեշտ ուսումնական նյութեր և ուսուցման միջոցներ,
- կիրառելու ոլորտի խնդիրների ուսումնասիրման մեթոդական առաջավոր փորձը և դրսնորելու ստեղծագործական մոտեցումներ:

3. Ընդհանուր պահանջներ

Գիտական գործունեություն

- Որակավորման կամ գիտական աստիճանի առկայություն դասավանդվոր դասընթացի/մոդուլի ոլորտում:
- Գիտական աստիճանի և կոչման առկայություն /ցանկալի է բակալավրատում, պարտադիր՝ մագիստրուրայի համար /:
- Հետազոտական աշխատանքների առկայություն մանկավարժության կամ դասավանդվոր դասընթացի /մոդուլի ոլորտում:
- Մասնակցություն հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների:

Գիտամանկավարժական կամ պրակտիկ աշխատանքի փորձ

- Գիտական կամ մանկավարժական աշխատանքի փորձառություն՝ բացի «դասախոս» տարակարգի համար (նվազագույնը 3 տարի):
- Մասնակցություն որակավորման բարձրացման դասընթացներին վերջին 5 տարիների ընթացքում:
- Մասնագիտական պրակտիկ գործունեության փորձառություն /ցանկալի է/:

**«ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ
ԵՎ ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ**

Ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	Ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները:	Բ1	Կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար
Ա2	Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները:	Բ2	Կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմետրիկ մեթոդներ:
Ա3	Բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և վերլուծության ձևերը:	Բ3	Կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոլները քանակական և որակական հարաբերությունների մեջնաբանման համար:
Ա4	Մեկնաբանելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները:	Բ4	Չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա:
Ա5	Ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման եռթյունը և բացատրելու հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը:	Բ5	Քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու ըննարկման արդյունքները
Ա6	Համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը:	Բ6	Տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր:
Ա7	Բացահայտելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումներ	Բ7	Մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ:
Ա8	Մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները:	Բ8	Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:
Ա9	Կապակցելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:	Բ9	Գնահատելու բանկերի ֆինանսական կայունությունը, բացահայտելու բանկային համակարգի ֆինանսական կայունության վրա ազդող գործոնները:
		Բ10	Կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր
Գ. Ընդհանրական (ինխանցելի) կարողություններ			
Գ1	Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:	Գ5	Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ2	Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամարանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրությում:	Գ6	Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա

			ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
Գ3	Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	Գ7	Կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:
Գ4	Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:	Գ8	Կիրառելու SՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:
		Գ9	Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Սույուղի թվա- նիշը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները																											
		Ա1	Ա2	Ա3	Ա4	Ա5	Ա6	Ա7	Ա8	Ա9	Բ1	Բ2	Բ3	Բ4	Բ5	Բ6	Բ7	Բ8	Բ9	Բ10	Գ1	Գ2	Գ3	Գ4	Գ5	Գ6	Գ7	Գ8	Ը
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	0302/B01																						+				+		
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	0304/B02																									+	+		
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B03																									+	+		
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B04																								+		+		
Ոռուսերեն-1	0305/B05																								+		+		
Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	0001/B06																								+	+	+		
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	0302/B07																								+	+	+		
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	0304/B08																								+		+		
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B9																												
Ոռուսերեն-2	0305/B10																								+	+			
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B11																										+	+	
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0304/B12																								+		+		
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B13																												
Անգլերեն-1	0305/B14																								+		+		
Անգլերեն-2	0305/B15																								+	+			
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B16																								+		+		
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B16																									+	+		
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0105/B16																								+	+	+		
Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/B16																										+	+	
Հոգեբանության հիմունքներ	0303/B16																										+	+	
Մշակութային հիմունքներ	0202/B16																								+		+		
Տրամաբանության հիմունքներ	0304/B16																								+	+			
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0304/B16																								+		+		
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	0303/B16																								+		+		
Մաթեմատիկական անալիզ-1	0105/B17	+																							+		+		
Տնտեսագիտության տեսություն-1	0201/B18																								+		+		
Մաթեմատիկական անալիզ -2	0105/B20	+																							+		+		

Տնտեսական մրցակցություն և մենաշնորհների պետական կառավորում	0201/B50						+ +					+ +						+ + + +		+ +
Բիզնեսի կազմակերպում և կառավարում	0201/B50						+ +					+ + + +					+ +		+ +	+ +
Ներդրումային նախագծերի կառավարման հիմունքներ	0201/B50		+				+ +					+ + + + +					+ +			+
Առևտրային բանկերի գործառույթներ	0201/B50		+		+	+						+ + + + +					+ + +			
Python	0201/B50						+ +					+ + + + +					+ +			+
Մաքսային գործ	0104/B50											+ + + + +					+ +			
Միջազգային բիզնեսի հիմունքներ	0201/B50	+					+ +					+ + + + +					+ +			
Ապահովագրական գործ	0201/B50											+ + + + +					+ +			
Միջազգային առևտուր	0201/B50											+ + + + +					+ +			
Կառավարչական հաշվառում	0201/B50											+ + + + +					+ +			
Առողջապահություն	0201/B50											+ + + + +					+ +			
Տնտեսական գործունեության վելուծություն	0201/B50											+ + + + +					+ +			
Մասնագիտական պրակտիկա - 1	0201/B46	+		+								+ + + + +						+ +		+ +
Մասնագիտական պրակտիկա - 2	0201/B48											+ + + + + + + + + +					+ + + + +		+ +	+ +
Ավարտական աշխատանք	0201/B47	+			+			+ +				+ + + + + + + + + +					+ + + + +		+ +	+ +

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ
«ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ»
ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
(ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)**

1.0302/B01	2.Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -1	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/ շաբ.	5.0/30/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել խոսքը, նրա դրսորման ձևերը, ուղղախոսական ու արտասանական նորմերը, խոսքի բաղադրիչների կապակցման միջոցները, խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները, գրագրության ձևերը և խոսքային էթիկան, կառուցել արտահայտիչ ու ներգործուն գրավոր ու բանավոր խոսք:		
Դասընթացի խնդիրներն են. ուսուցանել խոսքի մշակույթի ընդհանուր օրինաչափությունները, լեզվական և գրական նորմերը, հնչյունական, բառային և քերականական մակարդակներն ու նրանց կիրառության յուրահատկությունները, ձևավորել ու մշակել գրական խոսքի բարձր ճաշակ ու մշակույթ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն ներկայացնելու խոսքի ընդհանուր հատկանիշները, դրսորման ձևերը, սահմանելու և ձիշտ կիրառելու լեզվական և հնչյունական-արտասանական, ուղղախոսական նորմերը, ձևավորելու բանավոր խոսքի և գրավոր խոսքի բարձր մակարդակ՝ ձիշտ և տեղին կիրառելով լեզվական տարրեր իրողությունները (բառապաշտի շերտեր, ձևահմաստային խմբեր, դարձվածքներ և այլն), սահմանելու, բացատրելու գրական, լեզվական, ոճական նորմաները, որոնք կիրառելի են ժամանակակից հայերենում:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ կառուցելու հարուստ բառապաշտի, շարահյուսորեն ճշգրիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք: գործառելու գրագրության ձևերը, ուղղախոսության և արտասանվածքի նորմերը բանավոր խոսքում:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, աշխատելու թիմում:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները. Գ3.Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ, Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. քննարկում /բանավեճ համագործակցային աշխատանք մտագրող վերլուծական մեթոդ խոսքային կամ բանավոր մեթոդ գրավոր մեթոդ բացատրական մեթոդ:		
12.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Խոսքի մշակույթ առարկան, նպատակը և խնդիրները: Խոսքի դրսորման ձևերը: Լեզվական նորմ:		
Թեմա 2. Հնչյունական /արտասանական/ մակարդակ: Գրագրության ձևեր: Թեմա 3. Բառային մակարդակ:		
Թեմա 4. Քերականական մակարդակ: Ձեռաբանություն: Թեմա 5. Շարահյուսություն:		
13.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Սուուղարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն/, Եր., 2002: Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003:		

5. Եզելյան Լ., Հայոց լեզվի ոճարանություն, Եր., 2003:
6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառազիտություն/, Եր., 1997:
7. Մարության Ա., Հայոց լեզվի ոճարանություն, Եր., 2003:
8. Մկրտչյան Ռ., Ժամանակակից հայերենի ձևաբանական ոճագիտություն, Եր., 1992:
9. Պապոյան Ա., Բարիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարադրություն, Եր., 2003:
10. Պողոսյան Դ., Խոսքի մշակույթի և ոճագիտության հիմունքներ, Ս, Բ, Եր., 1990, 1991:
11. Սուրիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Հնչյունաբանություն, բառազիտություն/ Եր., 1982:

1.0302/B07	2.Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցների յուրացմամբ, գործառական բոլոր ոճերի առանձնահատկությունների իմացությամբ ու անսխալ, գրագետ գործառմամբ, ձևակերպել կարողություններ՝ զեղարվեստական խոսքի հնչյունական, բառային ու քերականական առանձնահատկությունները ինքնուրույն մեկնաբանելու և արժնորելու համար, ծանոթացնել հրապարակային խոսքի ընդհանուր կառուցվածքները և հիմնական հատկանիշներին և կիրառելի դարձնել ուսումնական գործընթացներում:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• բացահայտել արտահայտչական և պատկերավորման միջոցների դերը խոսքում, խոսքի գործառական տարրերակների համակարգը /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/, զեղարվեստական և հրապարակային խոսքի խնդիրները, կառուցվածքը, լեզվական առանձնահատկությունները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական զիսելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու խոսքի արժանիքները,		
2. կիրառելու արտահայտչական և պատկերավորման միջոցները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. լուսաբանելու գործառական ոճերի դասակարգման հիմունքները և ոճերի առանձնահատկությունները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կառուցելու պատկերավոր և գրագետ խոսքարվեստ, վերացնելու խոսքային անձշտությունները, կունենա խոսքային բարձր էթիկետ:		
10.Դասընթացը ձեւավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.		
Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ,		
Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,		
Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• քննարկում /բանավեճ • համագործակցային աշխատանք • մտագրոհ • վերլուծական մեթոդ • խոսքային կամ բանավոր մեթոդ • գրավոր մեթոդ • բացատրական մեթոդ:		
12. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Խոսքի արժանիքները: Թեմա 2. Խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ: Թեմա 3. Խոսքի գործառական տարրերակներ /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/: Թեմա 4. Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսք:		
13. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: 3. Ասատրյան Ս.Ե. , Ժամանակակից հայոց լեզու/Զնարանություն/, Եր., 2002: 4. Բարիկյան Խ., Դարձվածային ոճարանություն, Եր., 2003: 5. Եզելյան Լ., Հայոց լեզվի ոճարանություն, Եր., 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառազիտություն/, Եր., 1997: 7. Մարության Ա., Հայոց լեզվի ոճարանություն, Եր., 2003:		

8. Մկրտչյան Ռ., Ժամանակակից հայերենի ձևաբանական ոճագիտություն, Եր., 1992:
 9. Պապոյան Ա., Բաղդիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2003:
 10. Պողոսյան Պ., Խոսրի մշակույթի և ոճագիտության հիմունքներ, Ա, Բ, Եր., 1990, 1991:
 11. Սուրիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Նշյունաբանություն, բառագիտություն/, Եր., 1982:

1.0304/Բ 02	2.Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	3.2 ECTS կրեյխ
4.2 ժամ/շաբ.	5.15/0/15	
6.1-ին կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն ապագայի կերտման նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՝ ճանաչողական, թե՝ կիրառական նշանակություն:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
Ճանապրել հստակ պատկերացում հայոց հին և միջնադարյան, պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին: Ճանապրել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կորողություն, ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետազա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կապ ապահովելու համար:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը,		
2. Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները,		
3. Ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջան նում ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լրտաբանել Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ուղմական և այլ բնագավառներ ու նվաճումները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը,		
2. արժնորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում,		
3. արժնորելու ինչպես նախարիստունեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)		
1. տարբերակելու և գնահատել մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում:		
2. բանավիճելու:		
10. Դասընթացը ձեռագրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,		
Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.		
դասախոսություն, սեմինար, ոեֆերատ, անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ստուգարքը անցկացվում նախապես տրված հարցաշարի շրջականում /բանավոր հարցում/:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք.ա. 9-6-րդ դր/: Երվանդունիների թագավորությունը: Թեմա 3. Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեսյան շրջանում: Թեմա 4. Արշակունիների թագավորությունը: Թեմա 5.		

Հայաստանը վաղ միջնադարում: **Թեմա 6.** Հայաստանը զարգացած միջնադարում: **Թեմա 7.** Հայաստանը ուշ միջնադարում:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2012:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Եր., 1975:
3. Հայոց պատմություն հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2000:
4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ա., Ասրյան Ա.), Եր., 2009:

1.0304/B08	2.Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.15/015	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ 17-րդ դարից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ձանաշողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել հստակ պատմերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին,
- ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևոյթները համակողմանի գնահատելու կարողություն,
- ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետազա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը,
2. Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատմահետևանքային կապերը:
2. արժնորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. տարբերակելու և գնահատելու հայոց պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ձիշտ կողմնորոշվելու:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- սեմինար,
- ռեֆերատ,
- անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքը անցկացվում է բանավոր, նախապես տրված հարցաշարի շրջականում:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հայ ազատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: **Թեմա 2.** Ուսուաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: **Թեմա 3.** Հայկական հարցի միջազգայնացումը: **Թեմա 4.** Ազատագրական

խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: **Թեմա 5.** Ազգային-ազատագրական գինված պայքարի փուլը: **Թեմա 6.** Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: **Թեմա 7.** Հայաստանը 1917թ. ուսուական հեղափոխությունների շրջանում: **Թեմա 8.** Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: **Թեմա 9.** Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: **Թեմա 10.** Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը: **Թեմա 11.** Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

- Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2012:
- Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Եր., 1975:
- Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Եր., 2000:
- Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Եր., 2009:

1.0105/B04	2.Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30 /0/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել կենսուլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդկանսուլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են գնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախազուշացնել լու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էռությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը: Սովորողներին նախապատրաստել աշխարահայացքի ինքնուրույն ընտրության:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի և գործնքացների, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տեսնենցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ճգնաժամերի, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին,
- ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևակորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակացություն անելու կարողությունները,
- դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները,
- նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները,
- բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին,
- նախազգուշական միջոցառումներ ներկայացնելու գերծ պահելու շրջակա միջավայրը էկոլոգիական աղետներից,
- անցկացնելու մոնիթորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի էկոլոգիան:

գ. բնդիանարական/փոխանցելի կարողություններ

- ցուցաբերելու խնդնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն:
- հետազոտություններ անելու, ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով:
- տվյալ էկոհամակարգի վրա կիրառելու կանխատեսման մեթոդը՝ որոշելու նրա վրա այս կամ այն գործոնի ազդեցությունը:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և

մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- պասիվ դասախոսություն,
- ակտիվ դասախոսություն, հարց ու պատասխան, գրույց,
- ինտերակտիվ դասախոսություն՝ «Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում,
- հարց ու պատասխան,
- բանավեճ,
- գրույց:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Բանավոր ընտում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեժիսուրատիվ:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիդի, մինիմումի, Վիլյամի գործուների անկախության և Շելֆորդի տողերանտության օրենքները: **Թեմա 2.** Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդրոցենտներ, կոնսումենտներ, ռեղուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: **Թեմա 3.** Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոնները: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: **Թեմա 4.** Էներգիայի և նյութերի հոսքը էկոհամակարգում: Էկոհամակորգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը էկոհամակարգերում, էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: **Թեմա 5.** Մարդու առողջության էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգեր: **Թեմա 6.** Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջընթացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության էկոլոգիացման սկզբունքները: **Թեմա 7.** Քարողութիւն կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, նշանակությունը: Զուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները; Կենսալորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: **Թեմա 8.** Պոպուլյացիայի բնութագիրը: Ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը; պոպուլյացիայիների միջև գոյություն ունեցող փոխագրեցույթյան ձևերը, գիշատիչ-զոհի փոխհարաբերությունը: **Թեմա 9.** Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա էկոլոգիական հետևանքները: Զրույթի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարողութիւն և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

- Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամհարյան Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Եր., 2010:
- Գրիգորյան Ա., Աղապյան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Եր., 2008
- Մելքոնյան Լ., Գալստյան Մ., Բնապահպանույան հիմունքներ, Եր., 2010:
- Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Եր., 2002:
- Валова В., Основы экологии: Учебное пособие.-5-е изд., Москва, «Дашков и К» 2005..

1.0305/B05	2.Ուսերեն -1	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.Ստուգարք	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- սովորեցնել ուսացած գրական լեզվի նորմերը,
- ձևավորել մասնագիտական բառապաշտը:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը,
- ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշտ,
- կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ձանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին):
- հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:

10.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ,
- համագործակցային աշխատանք,
- էվրիստիկական մեթոդ,
- մուագրոհ,
- ինդուկտիվ մեթոդ
- դեդուկտիվ մեթոդ,
- վերլուծական մեթոդ,
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ,
- գրավոր մեթոդ,
- բացատրական մեթոդ:

11.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.

Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

12.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հնյունաբանություն: Զայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: **Թեմա 2.** Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխարերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: **Թեմա 3.** Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: **Թեմա 4.** Զեսաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևով/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Թվական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:

13.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սուուզարքը անցկացվում է բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

- Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., 2004.
- Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь., П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян, Еր., 2015.
- Учебные пособия по специальности.

1.0305/B10	2.Ուսւելեն -2	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Սուուզարք	

8.Դասընթացի նպատակն է ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսւելեն լեզվով մասնագիտական ոլորտներում հաղորդակցվելու հմտությունների ձևավորում,
- մասնագիտական բառապաշտիքի գարգացում,
- մասնագիտական գրականության և տարրեր նյութերի հետ աշխատելու հմտությունների գարգացում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը,
- կառուցելու տրամաբանութեն ձիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով,
- գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարադիուսական կառուցվածքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- ընտրելու, վերլուծելու և աղապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջզիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի

	իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով, 2. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները, 3. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ: 4. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ուսերեն և հակառակը, 5. զանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:
	գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը, 2. օգտվելու տեղեկատվական տարրեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ/,
- համագործակցային աշխատանք,
- էվրիստիկական մեթոդ,
- մտագրոհ,
- խնդուկտիվ մեթոդ,
- դեղուկտիվ մեթոդ,
- վերլուծական մեթոդ,
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ,
- գրավոր մեթոդ,
- բացատրական մեթոդ:

12. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Զեաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակրայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: **Թեմա 2.** Շարահյուսություն. Շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասության թյանդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: **Թեմա 3.** Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տերմիննային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: **Թեմա 4.** Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական գեկույցների և մասնագիտական ուժիքատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:

13. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուլարքն անցկացվում է բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

14. Հիմնական գրականության ցանկը

1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Еր., 2015.
3. Учебные пособия по специальности.

1.0001/B06	2. Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.1-ին կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել արտակարգ իրավիճակներում (երկրաշարժ, ջրհեղեղ, հրդեհներ, արտադրական և տրանսպորտային վթարներ, թունավոր նյութեր, ձառագայթային ախտահանում և այլն) և պատերազմական պայմաններում պաշտպանվելու ձերին և մեթոդներին, նաև փրկարարական աշխատանքների ծավալներին, բովանդակությանը և կատարմանը, ինչպես նաև զարգացնել էրսրեմալ պայմաններում միջքթշկակական օգնության ցուցաբերման հմտությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու		

- ուղիները,
- Ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանության ուղղված միջոցառումների մասին,
 - Մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները,
 - Ներկայացնելու համաձարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձեերը,
 - Ներկայացնելու առաջին բուժօնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- գնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային զնում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօնություն,
- դրսուրելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում,
- ցուցաբերելու առաջին բուժօնություն տարաբնույթ վնասվածքների և ախտահարումների դեպքերում,
- օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում,
- աշխատելու թիմում և լուծելու բարդ խնդիրներ,
- վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար:

10. Դասընթացը ձեավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունները.

Գ2.որշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

- հարցադրումներ և քննարկումներ,
- գործնական աշխատանքներ,
- տնային, խնդիրներում, ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Դասընթացն ավարտվում է ստուգարքով, ընթանում է բանավոր՝ հարցատոմսերով: Հարցատոմսը ներառում է երեք հարց՝ երկուսը տեսական, մեկը գործնական:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: **Թեմա 2.** Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: **Թեմա 3.** Բնակչության գործողությունները ահաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: **Թեմա 4.** Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները:

Թեմա 5. Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: **Թեմա 6.** Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 7.** Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումն արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: **Թեմա 8.** Առաջին բուժօնությունն ու մինչքծշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 9.** Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: **Թեմա 10.** Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: **Թեմա 11.** Հակահամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 12.** Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկը.

- Եգորով Պ., Շյախտ Ի., Մորդվինով Դ., Սիմոնենկո Ի., Սիպայլո Յու., Քաղաքացիական պաշտպանություն, Եր., 1968:
- Զայցլ Ս., Կորժավին Ս., Կոնյև Ս., Քաղաքացիական պաշտպանություն, Եր., 1984:
- Հ.Ս.Գրիգորյան Առաջին բուժօնություն, Երևան 2013
- Բյոնով Բ., «Պերվիչ. Մեծացնական պահանջման համար» Մ, 1980.
- Յուենիչ Վ., «Պերվիչ. պոմոց բարակացման համար» Մ, 1984.

1.0304/B12	2.Փիլիստիայության հիմունքներ	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել փիլիստիայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձեերն ու նրանց զարգացման

օրինաչափությունները, որոնք բույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով զինված մարդ, ձեսվորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները,
- բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները,
- հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայացքի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները,
2. բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները,
3. ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը:

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. տարբերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարտը կեղծից, էականը ոչ էականից,
2. վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործընթացները և դրանց պատճառահետևանքային կապերը,
3. կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում:

գ. Ռներանքանչելի կարողություններ

1. Տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գ2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5. Գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ7. Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- սեմինար,
- քննարկում,
- զեկուցում,
- ռեֆերատ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքրնախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4.

Բնություն: Թեմա 5. Սարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցությունն աճնաշողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Դավիթ Անհարթ, Երկեր, Եր., 1980:
2. Բրուտյան Գ., Իմաստափրական երկխոսություններ, Հ.1, Եր., 1987:
3. Բրուտյան Գ., Իմաստափրական երկխոսություններ, Հ.2, Եր., 1987:
4. Գարբիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Եր., 1980:
5. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Եր., 2004:
6. Փիլիսոփայության բառարան, Եր., 1975:

1.0305/B15	2. Անգլերեն-1	3 ECTS կրեդիտ
4. Ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6.1-ին կիսամյակ	7. Ստորագրք	

8. Դասընթացի նպատակն է ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական

հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշար,
- զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խոսքային իրավիճակներում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. անգիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը,
2. թվարկելու հնչյունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները,
3. թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները,
4. տարբերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ձիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելիս,
2. ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը,
3. կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից,
2. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում,
3. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:

10.Դասընթացը ձեսվորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք.

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձեսկերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- հաղորդակցական մեթոդ,
- մտագրոհ,
- ուսանողական պորտֆոլիո,
- խմբային աշխատանք,
- գրավոր և բանավոր թարգմանություն,
- աշխատանք տեղեկագրով,
- ռեժիսուր,
- իրնուրույն աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքննություն անցկացվում է մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայությամբ՝ գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, ռեժիսուր, պրեզենտացիա, խմբային աշխատանք, ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա1. Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն: Հնչյունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: **Թեմա2. Քերականություն:** Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: **Թեմա 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն:** Համաշխարհային տնտեսության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Mkhitaryan Ye., Basic English for University Students, Yerevan, 2004.
2. Zatikyan, A.T. Economics and Business, Yerevan, 1992.
3. Gevorgyan G., Galstyan A., English Armenian. More Commonly Used Words and Combinations, Yerevan: Areg, 2005.
4. World Book, Encyclopedia, 2002.

1.0305/B16	2.Անգլերեն- 2	3.4 ECTS կրետիս
4.4 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաքննություն	
8.Դասընթացի նպատակն է հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բառդ իրավիճակներում,	Դասընթացի խնդիրներն են.	

- Ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը,
- հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորարանությունների ոլորտից:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները,
2. կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝ օգտագործել լով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշտը և քերականական կառուցներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ընկալելու և վերարտադրելու կարողացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը,
2. շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատաս իան գրավոր և բանավոր պատասխան,
3. կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:

գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում,
2. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ,
3. ներգրավելու ձեռքբերված գիտելիքները և կարողու թյունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով, որպես հետազ մասնագիտական առաջնորդացի միջոց:

10.Դասընթացը ձեռնորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ3.Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

- հաղորդակցական մեթոդ,
- տազրոհ,
- ուսանողական պորտֆոլիո,
- խմբային աշխատանք,
- իրավոր և բանավոր թարգմանություն,
- աշխատանք տեղեկագրով,
- ռեֆերատ,
- ինքնուրույն աշխատանք:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուզարքը անցկացվում է մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայությամբ՝ գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, ռեֆերատ, պրեզենտացիա, խմբային աշխատանք, ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: **Թեմա 2.Մասնագիտական բառապաշտը և տեքստերի ուսումնասիրություն:** Տնտեսություն և ֆինանսներ: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն, հայերենից անգլերեն:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Mkhitaryan, Ye., Basic English for University Students, Yerevan: YSU Press, 2004.
2. Zatikyan, A.T. Economics and Business, Yerevan, 1992.
3. Gevorgyan, G., Galstyan, A. English Armenian. More Commonly Used Words and Combinations, Yerevan: Areg, 2005.
4. World Book, Encyclopedia, 2002.

1.0001/B03, B09	2.Ֆիզդաստիարակություն	3.0 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.1-ին, 2-րդ կիսամյակներ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակչիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները՝ ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը լիարժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա		

կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևորելով ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը՝ դասընթացը նպատակ ունի:

- ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիհարակչական գործընթացը,
- նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը,
- բարձրացնել ֆիզիկական դաստիհարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգատի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց,
- նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը,
- զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ձկունություն, դիմացկունություն, ձարպկություն, կոռորդինացիա և այլն:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիհարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում,
- ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսարանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ,
- ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատամիտություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելազործման և ինքնադաստիհարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները,
2. թվարկելու կոփման կանոնները և բացատրել դրանց նշանակությունը,
3. ներկայացնելու ֆիզիկական դաստիհարակության պարապմունքների ժամանակ անվտանգության պահպանման կանոնները,
4. ներկայացնելու առողջ կենսաձևի գիտակենսարանական և գործնական հիմունքները,
5. առանձնացնելու վնասակար սովորությունները և բացատրել դրանց կործանարար ազդեցությունը անձի մոտավոր և ֆիզիկական զարգացման վրա:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու նորմատիվներին համապատասխան ֆիզիկական վարժություններ (ակրոբատիկ վարժություններ, վազք, հեռացատկ):
2. ցուցաբերելու շարժողական ընդունակություններ ու ֆունկցիոնալ կարողություններ ուսուցանվող մարզաձևերում:
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աշակեցելու կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս անցկացվող մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի ու սպորտային միջցառումների կազմակերպմանը,
2. դասընթացի ժամանակ կազմակերպելու թիմային մրցախառն տարրեր սպորտաձևերից,
3. կազմելու իր և ընկերների առողջ կենսակերպի ապահովման ուսումնամարզական պարապմունքների պյան:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ.
 - տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ),
 - մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
 - ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
 - անհատական և խմբակային լրացրցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ),

- ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ),
2. արտառուսումնական պարապմունքներ.
- ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում,
 - վերականգնողական միջոցառումների իրականացում,
 - մասնակցություն պարապմունքների ըստ նախընտրած մարզաձևերի,
 - ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով,
 - մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումների բուհում,
 - մարզաառողջարարական ճամբարների կազմակերպում:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Դասընթացն ավարտվում է ստուգարքով: Ստուգարքը համարվում է հանձնած, եթե ուսանառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

13.Դաշնարժացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

1-ին կիսամյակ՝ աշնանային

Թեմա 1. Ֆիզիակական դաստիարակություն, նրա դերն ու նշանակությունը ընդհանուր կրթական համակարգում: Ֆիզկուլտուրայի և սպորտի հիգիենիկ հիմունքները: Անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները: Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլը: **Թեմա 2.** Մարմնի կոփման կանոնները և դրանց նշանակությունը: Վազքը: Վազքի տեխնիկայի ուսուցում: Վազքը վոփիխական արագությամբ, արգելվների հաղթահարումով, 60 մ /ցածր մեկնարկից/, 500 մ /աղջկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Հեռացատկը տեխնիկայի ուսուցում: Հեռացատկ տեղից: **Թեմա 3.** Սպորտային խաղերի դերն ու նշանակությունը ուսանողի մտավոր և ֆիզիկական դաստիարակության, ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման գործում: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում, գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ուսուցում: Գնդակի վարում և փոխանցում 2 ձեռքով: Զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկայի ուսուցում: **Թեմա 4.** Ուսանողի առողջ կենցաղավարության հիմունքները, նրա արդյունավետության չափանիշները, պայքարը բացասական երևույթների դեմ: Երկկողմանի խաղ (վոլեյբոլ, բասկետբոլ):

2-րդ կիսամյակ՝ գարնանային

Թեմա 1. Ընդհանուր ֆիզիկական և սպորտային պատրաստության թյան դերը ֆիզիկական դաստիարակության գործում: Շարժողական ընդունակությունների կատարելազորման հիմունքները: Մարմնամարզություն: Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրույթունից, կանգ թիսկների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: **Թեմա 2.** Ֆիզիկական բեռնվածության թյան ծավալը ուսանողական տարիքում, նրա միջոցով ֆիզիկական զարգացման և մարմնակազմության հնարավորություններն ու շտկման պայմանները: Մարմնամարզություն: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրույթունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: **Թեմա 3.** Ինքնուրույն պարապմունքների մեթոդական հիմունքները, նրանց ձևերը և տարիքային և սեռային առանձնահատկությունները: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. վերսից սկզբնահարվածի տեխնիկայի ուսուցում: Սպորտային խաղեր փետրազնդակ, սեղանի թենիս. տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ուսուցում: Սպորտային խաղ բասկետբոլ. գնդակին տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում, պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում, գնդակի նետում զամբյուղի մեջ: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Հարձակողական հարվածի տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում: Խաղի պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 5.** Ինքնուրույն պարապմունքների հիգիենան և ինքնահսկումը: Վազքը. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, վոփիխական վազքը: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելվների հաղթահարումով (աղջկներ՝ 200-300 մ, սղաներ՝ 500 մ): Երկար վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները: Վազք 500 մ (աղջկներ), 1000 մ (տղաներ): Հեռացատկը: Հեռացատկ տեղից գոյց ուժերի հրումով: **Թեմա 6.** Մասնակցությունը սպորտային մրցումների, դրանց ֆիզիկական և հոգևոր դաստիարակչական նշանակությունը: **Թեմա 8.** Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:

14.Հիմնական գրականության ցանկը.

1. Սամվելյան Լ., Պետրոպայն Գ., Թումանյան Հ., Գրիգորյան Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Եր., 2007:
2. Ազիզյան Գ., Վանեսյան Հ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:
4. Բարայան Հ., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բարայան Մ., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախչյան Գ., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ., Դիմացկունություն, տարիքային վոփիխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուտուրայի դասերին, Եր., 1991:

9. Մելքոնյան Հ., Կալաջյան Ե., Մարգախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
 10. Նահապետյան Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

1.0001/B11, B13	2.Ֆիզիաստիարակություն	3.0 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.3-րդ, 4-րդ կիսամյակներ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակչության պայմանները ձևավորել		
ուսանողների ֆիզիկական զարգացման, բարոյական և կամային հատկանիշները, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում, ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելազործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարագելու պահանջմունք, ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու մասսայական սպորտի, բարձր նվաճումների սպորտի և ուսանողական սպորտի առանձնահատկությունները, թվարկել սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման փուլերը,		
2. Ներկայացնելու ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգի կառուցվածքը, ունիվերսիտարական և օլիմպիադաների և օլիմպիադաների տարբերությունները, թվարկել նրանց դաստիարակչական հատկությունները, ներկայացնել տեղեկություններ օլիմպիադաների և անվանի մարզիկների վերաբերյալ,		
3. հիմնավորելու կոնկրետ սպորտաձևի ընտրումը կանոնավոր պարապմունքների համար, թվարկել հիմնական սպորտաձևների և ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կիրառման բնութագրերը:		
4. թվարկելու տարբեր մարզաձևներով պարապմունքների առանձնահատկությունները, մեկնաբանել անհատի վրա դրանց ներգործության բնութագրերը,		
5. Ներկայացնելու արտադրական ֆիզիկական կուլտուրայի, արտադրական մարմարագույն առանձնահատկությունները և մեկնաբանել նրանց անհրաժեշտությունը մասնագիտական գործունեության մեջ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. պահպանելու ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները,		
2. սպորտով կանոնավոր պարագելու դեպքում իրականացնելու օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողություն կիրառելով նրա հիմնական մեթոդները և ցուցանիշները, վարել ինքնավերահսկման օրագիր,		
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ,		
4. կատարելու շարժողական գործողություններ ֆիզիկական վարժությունների կատարման մատուցված մեթոդներով և ցուցաբերել նորմատիվներին համապատասխան արդյունքներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. դասախոսի անմիջական հսկողությամբ ուսանողների խմբում իրականացնելու թեմատիկ հանձնարակականի փոխադարձ վերահսկողություն		
2. աջակցելու ընկերներին թեմատիկ շարժողական գործողությունների, հնարքների կատարման ժամանակ, ներկայացնել իր կարծիքը ընկերների ֆիզիկական պատրաստվածության վերաբերյալ,		
3. վերլուծելու դասախոսի կողմից իրեն և խմբին տրված անհատական և խմբային հանձնարարականների իրականացման արդյունքները,		
4. կազմակերպելու մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի պարապմունքներ, սպորտային միջոցառումներ կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս,		
5. կողմնորոշվելու տարբեր իրավիճակներում, ցուցաբերել առաջին բուժօգնություն վնասվածքների դեպքում		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,		
Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպել խնդիրներ և լուծելու,		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ.		

- տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ),
 - մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
 - ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
 - անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ),
 - ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ),
2. արտառուսումնական պարապմունքներ.
- ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում,
 - վերականգնողական միջոցառումների իրականացում,
 - մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի,
 - ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով,
 - մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում,
 - մարզառողջարարական ճամբարների կազմակերպում:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Դասընթացն ավարտվում է ստուգաքննությունում: Ստուգաքննությունը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

3-րդ կիսամյակ՝ աշնանային

Թեմա1. Ուսանողական սպորտը, բուհում սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման առանձնահատկությունները: **Թեմա2.** Շարային պատրաստությունը թյուն, դարձումներ տեղում, շարային քայլը:

Թեմա 3. Վազքի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում, վազք փոփոխական արագությամբ, վազք 60 մ, 100 մ /ցածր մեկնարկից/: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Հեռացատկ տեղից, տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Վազք արգելքների հաղթահարումով: Վազք 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/:

Թեմա 4. Ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգը, ունիվերսիտադաներ, օլիմպիական խաղեր: Օլիմպիամբ և օլիմպիական դաստիարակությունը: **Թեմա 5.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում, սկզբնահարվածի ուսուցում և ամրապնդում: Գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով:

Թեմա 6. Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների համարական դրամատական դրամատիկա: Գնդակի ընդունում և փոխանցում: **Թեմա 7.** Կանոնավոր պարապմունքների համար սպորտածեղի ընտրման դրդապատճառները և հիմնավորումը: Հիմնական սպորտածեղի և ֆիզիկական վարժությունների համամակարգերի համառոտ հոգեֆիզիոլոգիական բնութագրերը: **Թեմա 8.** Սպորտային խաղ սեղանի թենիս, խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում: **Թեմա 9.** Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ», կանգ թիակների վրա պարկած դրությունից: **Թեմա 10.** Մարմնամարզություն: Ցատկ այծիկի վրայից՝ ոտքերը զատած եղանակով:

4-րդ կիսամյակ՝ գարնանային

Թեմա1. Տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները: Անհատի ֆիզիկական, շարժողական և հոգեկան հատկությունների վրա դրանց ներգործության բնութագրերը: **Թեմա 2.** Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պարկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլուխումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: Մարզանստարանի վրա հենում պարկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում:

Թեմա 3. Մարզապարապմունքների արդյունավետության հսկողությունը, ընտրած սպորտածեղի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Վերևից սկզբնահարվածի, հարձակողական հարվածի տիրապետման, խաղի պաշտպանության տեխնիկաների ուսուցում և ամրապնդում: **Թեմա 5.** Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս, նրանց տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ամրապնդում: **Թեմա 6.** Սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողությունը, նրա հիմնական մեթոդները, ցուցանիշները և ինքնավերահսկման օրագիրը: **Թեմա 7.** Սպորտային խաղ բասկետբոլ, գնդակի տիրապետելու, պաշտպանության, զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկաների ամրապնդում: **Թեմա 8.** Սպորտային խաղեր վոլեյբոլ և բասկետբոլ: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 9.** Առաջին բուժօգնությունը վնասվածքների դեպքում: **Թեմա 10.** Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): **Թեմա 11.** Հեռացատկ տեղից գոյց ոտքերի հրումով: **Թեմա 12.** Արտադրական ֆիզիկական կուլտուրա, արտադրական մարմնամարզություն, նրանց նշանակությունը մասնագիտական գործունեության մեջ և նրանց առանձնահատկությունները: **Թեմա 13.** Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. Սամվելյան Լ., Պետրոսյան Գ., Թումանյան Հ., Գրիգորյան Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր, (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Եր., 2007:
2. Ազգյան Գ., Վանեսյան Հ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:

4. Բարյայան Հ., Ուսանողների գեղազիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բարայայան Մ., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախչյան Գ., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսերյան Ռ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Հ., Կալաջյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

ԸՆԴԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՅԱՄԱՍԱ (ԿԱՍՎԸՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

1.0304/B16	2.Իրավունքի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարրեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ:		
Դասընթացի խնդիրներն են. • ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ, • ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները, 2. ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը, 3. մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ, 2. վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում, 3. վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,		
Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարրերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայրակած տեղեկատվությունը,		
Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:		
11.Կիրավում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• դասախոսություն, • ռեֆերատ, • գեկուցում:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ստուգարքը նախապես տրված հարցաշարով անց է կացվում բանավոր:		
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:		
13.Հիմնական գրականության ցանկը		
1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Եր., 2002: 2. Առաքելյան Ս., Գարուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Եր., 2003, 2006:		

3. Բարսեղյան Տ., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Եր., 2000:
 4. Դիլբանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Եր., 1999:
 5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Եր., 2001:
 6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Եր., 2002:

1.0303/B16	2.Բարոյագիտության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակները:		
8.Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյափիլիսոփայական աշխարհայացքի ձևավորմանը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էությանն ու չափանիշներին, բարոյականության էությանը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին, • ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին, • նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը, • ացահայտել բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից, • վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները, • նոյանել սովորողների մտահորիզոնը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էությունը ու չափանիշները, 2. արժեստելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին, 2. բացահայտելու բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից, 3. վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները:		
գ. քննիքանական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,		
Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,		
Գ7.Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• դասախոսություն, • քննարկումներ, • գեկուցումներ:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ստուգարքի համար անց է կացվում բանավոր հարցում:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. Թեմա 1. Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: Թեմա 2. Բարին և չարը: Թեմա 3. Պարտը և պատասխանատվություն: Թեմա 4. Պատիկ և արժանապատվություն: Թեմա 5. Խիդ: Բարոյական իդեալ: Թեմա 6. Կյանքի իմաստն ու նպատակը: Թեմա 7. Երջանկություն, սեր:		
Բաժին 2. Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառույթները: Թեմա 8. Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: Թեմա 9. Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները:		
Բաժին 3. Բարոյականություն և ազատություն: Թեմա 10. Անձը և համակեցությունը: Թեմա 11.		

Բարոյականության հասարակական խնդիրները:

Բաժին 4. Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 12.** Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 13.** Անձի բարոյական գործունեությունը: **Թեմա 14.** Անձի բարոյական հարաբերությունները: **Թեմա 15.** Անձի բարոյական մշակույթը:

Բաժին 5. Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: **Թեմա 16.** Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների վերախմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: **Թեմա 17.** Ազգային-բարոյական նկարագիր:

Բաժին 6. Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ:

Թեմա 18. Կիրառական բարոյագիտություն:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Разин А., Этика, М., 2003.
2. Дробницкий О., Понятие морали, М., 2004.
3. Мур Дж., Принципы этики, М., 1984.
4. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, М., 2000.
5. Словарь по этике.

1.0105/ B16	2.Բնագիտության ժամանակակից հայցակարգեր	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3 -րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք՝ ծանոթացնելով նրանց բնագիտության զարգացման պատմությանը, բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափություններին, բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ձանաշման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը:		
Դասընթացի խնդիրներն են. • ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք,• ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը,• բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները,• ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը,2. ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին,3. մեկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում,2. կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործնթացների վերաբերյալ և տալ որակական ու քանակական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին,3. կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը,2. օգուվելով տարբեր առյուլներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան,3. ստեղծագործելով՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը, Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. • խոսքային (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, գեկուցումը),• գործնական (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը),• տրամաբանական (ինդուկտիվ, դեղուկտիվ, անլոգիա),		

- ճանաչողական-ստեղծագործական (բացատրական - ցուցադրական, պրոբլեմային - որոնողական),
- համագործակցային ուսուցման (թիմային և խմբային աշխատանքներ),
- քննադական մտածողության,
- ինքնուրույն աշխատանքի:

12. Գնահատման մերողները և չափանիշներն են.

Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք՝ ռեֆերատ: Ռեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու և անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին ապահովվելու դեպքում նշանակվում է ստուգված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի նպատակները, ինդիքները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: **Թեմա 2.** Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էկուտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: **Թեմա 3.** Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: **Թեմա 4.** Տարարերականության հասուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունքը: **Թեմա 5.** Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: **Թեմա 6.** Կենդանի նյութի ձեւերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: **Թեմա 7.** Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ասլանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, Եր., 2007:
2. Կանկե Վ.Ա. Концепции современного естествознания, Логос. М., 2002.
3. Под. редакц. Л.А.Михайлова, Концепции современного естествознания, Питер 2008.

1.0304/B16	2. Կրոնագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դաշտանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենումինացիաների վերաբերյալ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ,
- ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դաշտանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դաշտանաբանական, պաշտամունքային, տոնածիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք:
2. Նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դաշտանաբանական առանձնահատկությունները:

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները,
2. համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցարանական համակարգերը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրարելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեւերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկումներ,
- բանավեճ,

- զեկուցում,
- ուժերատ,
- անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են .

Ստուգարքով գնահատվում է վերջնարդյունքների ձևավորումը՝ բանավոր հարցումով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: **Թեմա 2.** Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: **Թեմա 3.** Բուդդայականություն, իսլամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 4.** Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ:

Թեմա 5. Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: **Թեմա 6.** Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: **Թեմա 7.** Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: **Թեմա 8.** Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: **Թեմա 9.** Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: **Թեմա 10.** Հայ Առաքելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ալիշան Դ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Եր., 2002:
2. Աստվածաշունչ:
3. Գուրան, Սոֆիա, 1929:
4. Երուանդ Վրդ. Տէր-Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմություն, հ. Ա, Հին եկեղեցին, Էջմիածին, 1908:
5. Алов А.А., Владимирос Н.Г., Овсиенко Ф. Г., Мировые религии, М., 1998.
6. А.Мень «История религии», Т. 1-2, М., 2002.
7. James Hastings «Encyclopedia of religion and ethics», New York, 1961-1964.

1.0303/B16	2.Հոգեբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեյխուն
4.2 ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	

8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողին ընդհանուր հոգեբանության և դրա հիմունքներին, տարբեր բաժինների կառուցվածքին ու զարգացմանը, ծանոթացնել հոգեկանի ակտիվության մակարդակներին, անձնավորությանը, նրա կառուցվածքին և դրսորումներին, անձի պարզագույն, հոգեկան իմացական գործընթացներին: Ուսումնասիրել ընկալման, ըմբռնման առանձնահատկությունները, հիշողության, մտածողության, երևակայության առանձնահատկությունները, պարզաբանել անձի հուզակամային կողմը, անձի հոգեբանական անհատական առանձնահատկությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացահայտել հոգեբանության սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,
- լուծել մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ,
- ցույց տալ ընդհանուր հոգեբանության առանձքային տեսությունները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու ընդհանուր հոգեբանության հիմքերից՝ մարդու հոգեկան գործընթացների, վիճակների և հոգեկան առանձնահատկությունների մասին,
2. բացատրելու հոգեբանական ներգործության մեխանիզմները ու ձևերը,
3. նկարագրելու ազգային հոգեբանական առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ինքնուրույն վերլուծելու մարդու հոգեբանական նկարագիրը,
2. համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու մարդու հոգեկան գործընթացները և վիճակները,
3. մեկնաբանելու արդյունավետ կառավարման հոգեբանական մոդելները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. համարելու հոգեբանական նոր ինֆորմացիան իր՝ տնտեսագիտական, կառավարման, զիտելիքների հետ,
2. բանավոր և գրավոր խոսրով ներկայացնելու իր զիտելիքները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու զիտական բանավեճեր,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու զիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,

Գ7. Ճիշտ գնահատելու սեփական ուսումնառությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելազորման համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկում,
- բանավեճ,
- գործնական պարապմունք,
- ուժերատ/էսսե,
- անհատական և խմբային առաջարրանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարրով գնահատվում է վերջնարդյունքների ձևավորում՝ անց է կացվում բանավոր հարցում:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեբանության առարկան, խնդիրները: **Թեմա 2.** Հոգեբանական հիմնական մեթոդները, բնագավառները: **Թեմա 3.** Հոգեկանի ռեֆլեկտորային մեկնաբանությունը: **Թեմա 4.** Հոգեկանի ակտիվության մակարդակները: **Թեմա 5.** Հոգեկանի և զիտակցության զարգացումը: **Թեմա 6.** Անձի հոգեբանական բնութագիրը: **Թեմա 7.** Ուշադրություն, ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները, զարգացումը: **Թեմա 8.** Անձի իմացական հոգեկան գործընթացները՝ զգայություններ: **Թեմա 9.** Զգայությունների դասակարգումը, զգայունակություն: **Թեմա 10.** Ընկալում, ըմբռում, առանձնահատկությունները: **Թեմա 11.** Հիշողություն և անձ, տեսակները, գործընթացները: **Թեմա 12.** Մտածողություն, տեսակները, գործընթացները: **Թեմա 13.** Երևակայության և պրոբլեմային իրադրություն, տեսակները: **Թեմա 14.** Անձի հոլոկաստային կողմը: **Թեմա 15.** Անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները՝ խառնվածք, բնավորություն, ընդունակություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն, դեմքեր, փաստեր/ Ուսումնական ձեռնարկ. Եր., 2010:
2. Նալչազյան Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Եր., 1997:
3. Психология. Учебное пособие под. Ред. Е. И. Рогова. М., 2005.
4. Маклаков А.Г. Общая психология. М., 2007.
5. Немов, Р.С., "Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн." М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС (2003).
6. Столяренко, Людмила Дмитриевна. Психология.учебник для вузов.-СПб.: Питер,2010.
7. Столяренко Л.Д., Основы психологии. Ростов-на-Дону, 2005.

1.0202/ B16	2. Մշակութարանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ

4.2 Ժամ/շաբ.

5.30/0/0

6.3-րդ կիսամյակ

7. Ստուգարր

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութարանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ,
- ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու գիտության մեջ «մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները:
2. սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպարանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները,
2. վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան,
3. մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աշխատելու թիմում,
2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթարկած տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպատակները դրանց տարածմանը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկումներ,
- բանավեճեր,
- ուժերատներ,
- գեկուցումներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուզագործություն է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի եռության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: **Թեմա 2.**

Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթը:

Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: **Թեմա 4.** Մշակույթ-բնույթուն-հասարակություն: **Թեմա 5.** Նախնադարյան մշակույթը: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (Միջազգետքյան, եզիզուական, հին հնդկական և չինական): **Թեմա 6.** Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթը:

Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: **Թեմա 8.** Վերածնունդ և Ռեֆորմացիա:

Թեմա 9. Նոր դարաշրջանի եվրոպական մշակույթը: **Թեմա 10.** Սովետնիզմի և պոստմոդեռնիզմի դարաշրջանների մշակույթը: **Թեմա 11.** Հայկական մշակույթը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Մելքոնյան Գ., Մշակութաբանություն, Եր., 2000:
2. Սարգսյան Ս.Ս., Մշակութաբանություն, Եր., 1997
3. Սարգսյան Ս.Ս., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Եր., 2004:
4. Արյունով Ս.Ա., Պայտակարակություն, Եր., 2004.
5. Ռոզին Վ. Մ., Կուլտурология, Մ., 1998.

1.0304/B16	2. Տրամաբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Սոուզագործություն	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել, կոռեկտ դատել, զերծ մնալ տրամաբանական այն սխալներից:

Դասընթացի խնդիրները են.

- ցույց տալ հասկացության և բառի տարբերությունները,
- ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ,
- ծանոթացնել տրամաբանության և նախնադարյան կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին,
- ծանոթացնել մտահանգման տարբեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման եռությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարները, տրամաբանական սխալները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները,
2. մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները,
3. սահմանելու մտահանգման, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները,
2. զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարբեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները,
3. զանազանելու մտահանգման տարբեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,
Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
Գ7. Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
• դասախոսություն, • քննարկում, • բանավեճ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքուլում է վերջնարդյունքների ձևավորումը՝ անց է կացվում բանավոր հարցում:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 2.** Հասկացություն: **Թեմա 3.** Դատողություն: **Թեմա 4.** Տրամաբանության օրենքները: **Թեմա 5.** Մտահանգում: **Թեմա 6.** Ապացուցում և հերքում: **Թեմա 7.** Պարալոգիզմ, սովորություն, սրամություն, Պարադոքս: Հիպոթեզ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Բրուտյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976:
2. Կոնդակով Հ., Լогический словарь, М., 1975.
3. Գետման Ա., Լогика, М., 1993.
4. Մակովելսկի Ա., История логики, М., 1967.
5. Դեմիդով Ի., Логика, М., 2004:

1.0304/B16	2. Քաղաքագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաք	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևակորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները,
- ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները
- ներկայացնել ու մեկնաբանել պետական կառավարման ձևերը:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները,
2. ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները,
3. թվարկելու ու մեկնաբանել պետական կառավարման ձևերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները,
2. մեկնաբանելու քաղաքական զարգափարախոսություն հասկացությունը,
3. մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը:

գ. քննիանական/վիճանանցելի կարողություններ

1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,
2. աշխատելու թիմում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ7. Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- քննարկումներ
- բանավեճեր

- զեկուցումներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքննությունը կազմակերպվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաքննությունը կամաց առաջարկվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է եետևայլ հիմնական թեմաներից:

Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: **Թեմա 2.** Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: **Թեմա 3.** Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերությունները: **Թեմա 4.** Քաղաքական ընտրանի /Էլիտա/: **Թեմա 5.** Քաղաքական լիդերություն: **Թեմա 6.** Քաղաքական ռեժիմները: **Թեմա 7.** Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: **Թեմա 8.** Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: **Թեմա 9.** Քաղաքացիական հասարակություն: **Թեմա 10.** Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: **Թեմա 11.** Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: **Թեմա 12.** Գաղափարախոսությունների տեսություն: **Թեմա 13.** Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: **Թեմա 14.** Քաղաքականությունը և կրոնը: **Թեմա 15.** Քաղաքական մշակույթ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Քաղաքագիտություն: ԵՊՀ հրատ., Եր., 2006:
2. Բորենկո Յ., Ժуրավլեվ Յ.Յ., Փոլիտոլոգիա. Իзд-во Մոսկ. համարտ. յն-տա, Մ., 2004.
3. Գաջիև Կ., Փոլիտոլոգիա. Մ., 2005.
4. Փոլիտոլոգիա. Խորհ. Ա.Ա. Ռադուցին. Իзд-во Կենտր, Մ., 1999.
5. Պուշկարեա Գ., Փոլիտոլոգիա. Իзд-во Այրիս-պրես, Մ., 2002.
6. Մալյչև Յ., Օգուստուական գործականություն. Իзд-во ԻՏՐԸՀՊ, Մ., 1998.

1.0303/B16	2.Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Ստուգաքք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել սոցիոլոգիայի՝ որպես գիտության կայացման առանձնահատկություններին, գիտությունների համակարգում սոցիոլոգիայի տեղին ու դերին, սոցիոլոգիայի աշխարհայացքային և էթիկական առանձնահատկություններին, հասարակությանը և դրա կառուցվածքին, սոցիոլոգիայի հիմնական և հիմնարար տեսություններին, մշակույթին և դրա տարրերին, ինչպես նաև հասարակության մեջ տեղի ունեցող մի շարք սոցիալական գործընթացներին ու առկա հիմնախնդիրներին:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ուսանողին ուսուցանել դիսցիպլինի ուսումնասիրության առարկան և մեթոդները, • ձևավորել իմացություն սոցիալական պետությունը և արդարության սկզբունքները, • ծանոթացնել սոցիալական անհավասարությունը և հասարակական դասերի ստրատիֆիկացիոն հիմնական տեսությունները, • ձևավորել տնտեսագիտական մտածողություն սոցիալական շերտավորման հիմնախնդիրները տնտեսությունում, • ծանոթացնել եկամուտների անհավասարությունը և այն պայմանվորող գործոնները: • կենսամակարդակի և կյանքի որակի ցուցանիշները, • ճիշտ պատկերացում ունենան աղքատության վերաբերյալ, նրա դրսորման ձևերի և չափման եղանակների, • ծանոթացնել գործազրկության և գրավածության սոցիալ-տնտեսական ասպեկտներին: • ուսանողին ուսուցանել աշխատանքի սոցիալական կազմակերպման հիմքերը, • ծանոթացնել սոցիալական քաղաքականության էությունը, առանձնահատկությունները ՀՀ-ում,		

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա.մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Վերաբառադրելու դասընթացի բովանդակությունը,
2. մատնանշելու սոցիոլոգիայի առանձնահատկությունները,
3. մատնանշելու աշխատանքի սոցիալական կազմակերպման հիմքեր:

բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. հետազոտություններում կիրառելու սոցիոլոգիական մեթոդներ,
2. համակարգելու սոցիալական անհավասարությունը և հասարակական դասերի ստրատիֆիկացիոն հիմնական տեսությունը,
3. ներկայացնելու սոցիալական քաղաքականության էությունը, առանձնահատկությունները ՀՀ-ում:

գ.ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. տիրապետելու սոցիոլոգիայի մեթոդներին, սոցիալական պետության և արդարության սկզբունքներին,

2. տիրապետելու կենսամակարդակի և կյանքի որակի ցուցանիշներին, աղքատության պատկերի, դրսորման ձևերի և չափման եղանակներին,
3. տիրապետելու սոցիալական փոփոխություններին և շարժումներին:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,
Գ1. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ7. ճիշտ գնահատելու սեփական ուսուցչությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելազորման համար:

11. Վիրառառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- խոսքային մեթոդներ /դասախոսություն, բացատրում, պատմում, երկխոսություն/
- զննական մեթոդներ /դիդակտիկ նյութերի ցուցադրում և այլն/
- գործնական մեթոդներ
- տրամարանական մեթոդներ
- ձանաշողական-ստեղծագործական մեթոդներ
- հետաքրքրությունների խթանման մեթոդներ
- համագործակցային ուսուցման մեթոդներ
- քննադատական մտածողության մեթոդներ
- խմբային աշխատանքի մեթոդներ
- վերահսկողության մեթոդներ.

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Սոցիոլոգիան որպես գիտություն. կայացման առանձնահատկությունները: **Թեմա 2.** Սոցիոլոգիայի օբյեկտն ու առարկան. մոտեցումներ և տեսական պարադիգմաներ: Սոցիոլոգիան գիտությունների համակարգում: **Թեմա 3.** Սոցիոլոգիական աշխարհայացք և սոցիոլոգիական էթիկա: **Թեմա 4.** Սոցիոլոգիական գիտելիքի կառուցվածքը: **Թեմա 5.** Վիրառական սոցիոլոգիա: **Թեմա 6.** Հասարակությունը որպես սոցիոլոգիայի ուսումնասիրության առարկա. հասարակության սոցիալական կառուցվածքը: **Թեմա 7.** Հասարակություն և անձ. Սոցիալական փոխազդեցություն և սոցիալականացում: **Թեմա 10.** Շեղվող վարք և սոցիալական վերահսկողություն: **Թեմա 11.** Սոցիալական անհավասարություն և շերտավորում: **Թեմա 12.** Ազգաբնակչություն, ուրբանիզացիա և միգրացիա: **Թեմա 13.** Սոցիալական փոփոխություններ և շարժումներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Կյուրեղյան Է., Վիրառական սոցիոլոգիա (ուսումնական ձեռնարկ), Ճարտարագետ, Եր., 2006:
2. Կրավченко А., Социология, М., 2005.
3. Рысь Ю., Социология, М., 2005.
4. Волков Ю., Социология, М., 2010.
5. Голенкова З., Общая социология, М., 2005.
6. Тощенко Т., Социология, М., 2005.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ՊԱՐՏԱԴՐ ԴԱՍԸԹԱՑՆԵՐ)

1.0105/B17	2. Մաթեմատիկական անալիզ-1	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.45/45/0	
6.1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել մաթեմատիկական անալիզի ներածական մասը՝ իրական թվեր, հաջորդականություն, ֆունկցիա, սահման, անընդհատություն, ածանցյալ, կիրառություններ:

Դասընթացի խնդիրներ են.

- ձևավորել մաթեմատիկական հիմնարար պատրաստվածության անհրաժեշտ մակարդակի,
- կողմնորոշել կիրառական խնդիրներ լուծելու ժամանակ օգտվել մաթեմատիկական մեթոդներից,
- զարգացնել տրամաբանական մտածողություն:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու հաջորդականության և ֆունկցիայի սահմանների, անընդհատ ֆունկցիաների, ածանցյալի

հիմնական հատկությունները, 2. ներկայացնելու մաթեմատիկական անալիզի ներածական մասի հիմնական գաղափարներն ու սահմանումները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ հաշվելու հաջորդականության և ֆունկցիայի սահմանները, պարզելու ֆունկցիայի անընդհատությունը, հաշվելու ածանցյալներ:		
գ. բնդիանքական/փոխանցելի կարողություններ կիրառելու յուրացրած մաթեմատիկական գաղափարները տնտեսագիտության մեջ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. Ա1. ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները, Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը, Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. դասախոսություն սեմինար		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին բնդացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր, հարցատոմար պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է: 2-րդ բնդացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր, հարցատոմար պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է: Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը 9 միավոր քննական տոմսի համար, տոմսը պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր): Ընթացիկ ստուգումներ. առավելագույնը 3 միավոր, կիսամյակի ընթացքում իրականացրած տնային առաջադրանքներից ձեռք բերումների համար 1,5 և ստուգողական աշխատանքներից ձեռք բերումների համար՝ 1,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Թվային հաջորդականություններ և շարքեր: Թեմա 2. Ֆունկցիայի սահման: Թեմա 3. Ֆունկցիայի անընդհատություն, անընդհատ ֆունկցիաների հատկությունները: Թեմա 4. Ածանցիալ և լոգարիթմական ածանցիալ: Թեմա 5. Անորոշությունների բացահայտման Լուսաբանությունները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. Գևորգյան Գ., և ուրիշներ, Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրը, հ. 1, Եր., 2002: Սովորով Յու., Բարձրագույն հանրահաշիվ, Եր., 1983: Никольский С., Математический анализ, т 1, 2, М., 1999. Кудрявцев, Курс математического анализа, т 1, М., 1999.		
1.0105/B20	2. Մաթեմատիկական անալիզ-2	3.5 ECTS կրեդիտ
4.5 Ժամ/շաբ.	5.30/45/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել համապատասխան մաթեմատիկական հենք՝ մասնագիտական առարկաների յուրացման համար: Դասընթացի խնդիրներն են. ուսումնասիրել մաթեմատիկական խնդիրների հետազոտման մեթոդները, ծանոթացնել մաթեմատիկական կիրառական խնդիրների ձևակերպման, վերլուծության կանոններին, զարգացնել ալգորիթմիկ մոտածողություն, ձևավորել մաթեմատիկական գիտելիքների ինքնուրույն զարգացման ունակություններ:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու և մեկնաբանելու, ինտեգրելի ֆունկցիաների և ինտեգրալի հատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. հետազոտելու թվային շարքերի գուզամիտությունը,

2. հաշվելու անորոշ և որոշյալ ինտեգրալներ,

3. կիրառելու մաթեմատիկական խնդիրների հետազոտման մեթոդները տնտեսագիտության մեջ,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու ստացած մաթեմատիկական գիտելիքները տնտեսագիտության խնդիրներում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները,

Բ3. կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոլները քանակական և որակական հարաբերությունների մեկնաբանման համար,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

• դասախոսություն

• սեմինար,

• անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը **4 միավոր**, հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը **4 միավոր**, հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը **9 միավոր** քննական տուսափ համար, տոմսը պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր):

Ընթացիկ ստուգումներ առավելագույնը **3 միավոր**, կիսամյակի ընթացքում իրականացրած տնային առաջադրանքներից ձեռք բերումների համար 1,5 և ստուգողական աշխատանքներից ձեռք բերումների համար՝ 1,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ֆունկցիայի էքստրեմումի անհրաժեշտ և բավարար պայմանները: **Թեմա 2.** Դիֆերենցիալ հաշվի հիմնական թեորեմները՝ Ռոլի, Լագրանժի և Կուշիի թեորեմները: **Թեմա 3.** Թեյլորի բանաձեռ և նրա մնացորդային անդամը: **Թեմա 4.** Ֆունկցիայի գրաֆիկի ասիմպտոտները: Ֆունկցիայի գրաֆիկի ուղղուցիկությունը, շրջման կետեր: **Թեմա 5.** Անընդհատ ֆունկցիայի մեծագույն և փոքրագույն արժեքները հատվածում: Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի գրաֆիկի կառուցման փուլերը: **Թեմա 6.** Նախնական ֆունկցիա և անորոշ ինտեգրալ: Անորոշ ինտեգրալի հատկությունները: **Թեմա 7.** Մասերով ինտեգրման և փոփոխականի փոխարինման բանաձեռները անորոշ ինտեգրալում: **Թեմա 8.** Որոշյալ ինտեգրալի սահմանումը, կորագիծ սեղանի մակերեսի հաշվումը, տնտեսագիտական խնդիրներ: **Թեմա 9.** Դարբուի գումարները և նրանց հատկությունները: Որոշյալ ինտեգրալի գոյության անհրաժեշտ և բավարար պայմանը: **Թեմա 10.** Ինտեգրելի ֆունկցիաների դասերը՝ անընդհատ ֆունկցիայի և մոնտոն, սահմանափակ ֆունկցիայի ինտեգրելիությունը: **Թեմա 11.** Որոշյալ ինտեգրալի հատկությունները: Միջին արժեքի թեորեմ: **Թեմա 12.** Փոփոխական վերին սահմանով ինտեգրալի անընդհատությունը, դիֆերենցելիությունը: **Թեմա 13.** Մասերով ինտեգրման և փոփոխականի փոխարինման բանաձեռները որոշյալ ինտեգրալում: **Թեմա 14.** Որոշյալ ինտեգրալի կիրառությունները բնագիտությունում և տնտեսագիտությունում: **Թեմա 15.** Անխնական ինտեգրալներ: I և II սեղի անխնական ինտեգրալների գուզամիտությունը: **Թեմա 16.** Սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների տեսության տարրեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գևորգյան Գ. և ուրիշներ, Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրը, հ. 2, Եր., 2003:

2. Ղազարյան Հ. և ուրիշներ, Սովորական դիֆերենցիալ հավասարումներ, Եր., 2002:

3. Ղազարյան Հ. և ուրիշներ, Սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների խնդրագիրը, Եր., 1987:

4. Մովսիսյան Յու., Բարձրագույն հանրահաշիվ, Եր., 1983:

5. Օհանյան Վ., Մաթեմատիկական անալիզ: Դասախոսություններ, առաջին մաս, Եր., 2008:

1.0201/B18

2.Տնտեսագիտության տեսություն-1

3.6 ECTS կրեդիտ

4.6 Ժամ/շաբ.

5.45/0/45

6.1-ին կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել տնտեսագիտության տեսության միկրո մակարդակին առնչվող տնտեսագիտական հասկացությունների, հիմնարար սկզբունքների յուրացման, տնտեսագիտական փաստարկները և հիմնահարցերը հասկանալու, գնահատելու և կիրառելու վերաբերյալ:	Դասընթացի խնդիրներն են. ուսանողներին բավարար շափով գիտելիքներ և ունակություններ տալ տնտեսագիտության տեսության հիմնարար սկզբունքներին տիրապետելու և դրանք միկրոմակարդակում կիրառելու համար, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր միկրոտնտեսագիտական դասընթացների յուրացման համար:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի	ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն
	Տնտեսագիտական բազային հասկացությունների, Տնտեսական ինստիտուտների, օրենքների, Շուկայի պարամետրերի և շուկայական մոդելների, Սպառողների և ապրանքատերերի վարքագծերի, Ուսուրաների շուկաների առանձնահատկությունների, Շուկայականի հիմնական մոդելների, Շուկայի ձախողումների և դրանց կարգավորման ուղիների վերաբերյալ:
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	տնտեսական իրավիճակները վերլուծելու, տեսական գիտելիքները կիրառելու:
գ. քննիչանուածքելի կարողություններ	տնտեսագիտական խնդիրներ լուծելու, մասնագիտական վերլուծություններ կատարելու, տնտեսական իրավիճակներ մեկնաբանելու:
10.Դասընթացը ձեռնորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	Ա7.Բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,
	Բ1.Կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար,
	Բ3.Կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոլները քանակական և որակական հարաբերությունների մեկնաբանման համար:
	Գ1.Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, Էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),
	Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ինքնուրույն ձեռնուրույն աշխատանքը խնդիրներ և լուծելու:
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	դասախոսություն, հարցում, քննարկումներ, խնդիրների լուծում, տնային առաջադրանքի կատարում, խմբային աշխատանք, ինքնուրույն աշխատանք:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	1-ին ընթացիկ քննություն. Բաղադրիչներն են՝ 2 տեսական հարց, 1 խնդիր: Գնահատման քայլը՝ 0.5-առավելագույնը 4 միավոր: 2-րդ ընթացիկ քննություն. Բաղադրիչներն են՝ 2 տեսական հարց, 1 խնդիր: Գնահատման քայլը՝ 0.5 -առավելագույնը 4 միավոր: Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը 9 միավոր, 3 տեսական հարց, որոնցից առաջինը-4, երկրորդը -3 և երրորդը -2 միավոր: Գնահատման քայլը՝ 0.5 միավոր: Ընթացիկ ստուգում առավելագույնը 1 միավոր: Ինքնուրույն աշխատանք առավելագույնը 1 միավոր: Մասնակցություն՝ առավելագույնը 1 միավոր:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	Թեմա 1. Տնտեսագիտության ներածություն: Թեմա 2. Շուկայական համակարգը: Պահանջարկը, առաջարկը և շուկայական հավասարակշռությունը: Թեմա 3. Պահանջարկի և առաջարկի առաձգականությունները:
	Թեմա 4. Սպառողի վարքի վերլուծությունը: Թեմա 5. Արտադրողի վարքը և տեխնոլոգիայի ընտրությունը: Արտադրական ֆունկցիան: Թեմա 6. Արտադրության ծախքերը: Թեմա 7. Մրցակցային ձեռնարկությունները և մրցակցային շուկաները: Թեմա 8. Մենաշնորհը շուկայական տնտեսությունում: Թեմա 9. Անկատար

մրցակցությունը. մենաշնորհային մրցակցությունը և օլիգոպոլիան: **Թեմա 10.** Արտադրության գործոնների շուկան. աշխատանքը, հողը և կապիտալը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. Տնտեսագիտության տեսություն: Ուս. Զեռնարկ, Հ.Աղաջանյան, Եր. 2021:
2. К.Р.Макконнелл, С.Л.Брю, Ш.М.Флинн, Экономикс, 18-ое изд., М., 2011.
3. Курс экономической теории, под ред. А.В.Сидоровича, М., 2009.

Լրացրցից գրականություն

4. Սարգսյան Հ., Մարգարյան Հ., Տնտեսագիտության տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ, 2-րդ հրատ., Եր., 2017:
5. Нуреев Р., Сборник задач по микроэкономике, М., 2003.

1.0201/B20	2.Տնտեսագիտության տեսություն-2	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.45/0/45	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	

8.Դասընթացի նպատակն է լուսաբանել շուկայական տնտեսության՝ որպես ամբողջական համակարգի գործառնության մակրոտնտեսական օրինաչափությունները, տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ և օժանդակել բավարար ուսակությունների ձևակրորմանը մակրոտնտեսական իրավիճակները վերլուծելու և հետազոտման ուսուցանվող տնտեսագիտական մյուս դասընթացների նյութը առավել հիմնավոր յուրացնելու համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին բավարար չափով գիտելիքներ և ունակություններ տալ տնտեսագիտության տեսության հիմնարար սկզբունքներին տիրապետելու և դրանք վերլուծության միջոցով մակրոմակարդակում կիրառելու համար,
- սուելծել անհրաժեշտ հիմքեր մակրոտնտեսագիտական դասընթացների յուրացման համար:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու մակրոտնտեսական հիմնական ցուցանիշները,
2. բացատրելու մակրոտնտեսական հավասարակշռության մոդելները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Վերլուծելու պետության տնտեսական քաղաքականության նպատակները և եղանակները,
2. Մեկնարանելու տնտեսական քաղաքականության արդյունավետության գնահատման չափանիշները:

գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Մեկնարանելու միկրոտնտեսագիտական հիմնարար հասկացությունները և սկզբունքները և դրանք կիրառելու միկրոտնտեսագիտական և մակրոտնտեսագիտական, ինչպես նաև ճյուղային ու գործառնական բնույթի տեսական, գործնական և հասուլ դասընթացներում:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,

Ա8. Մեկնարանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ1. կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար,

Բ3. կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոնները քանակական և որակական հարաբերությունների մեկնարանման համար,

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,

Գ1.օգուզելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն /ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում, դասախոսության նյութի տրամադրում, լսարանային ցուցադրությունների կազմակերպում/;
- սեմինար պարապմունքներ /ակտիվ հարցադրումների և քննարկումների կազմակերպում՝ սոցիալական և կրթական հաղորդակցման գիտատեսական հիմունքների կիրառմամբ/;
- ինքնուրույն աշխատանք /ռեֆերատներ, անհատական առաջադրանքներ/:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 1-ին ընթացիկ քննություն՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 2, 1 և 1 միավոր: Միավորների

- քայլը 0.5 է:
- **2-րդ ընթացիկ քննություն.** գրավոր քննություն՝ **4 միավոր** առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:
 - **Եզրափակիչ քննություն.** բանավոր քննություն՝ **9 միավոր** առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3 և 3 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:
 - **Ընթացիկ ստուգում, ինքնուրույն աշխատանք, մասնակցություն, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր:**

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

- Թեմա 1.** Ազգային արյունքը: Ազգային հաշվիների համակարգը: **Թեմա 2.** Մակրոտնտեսական կայունությունը և տատանումները: **Թեմա 3.** Հիմնական մակրոտնտեսական կախվածությունները: **Թեմա 4.** Ամբողջական ծախսումները և արտադրության հավասարակշիռ ծավալը: **Թեմա 5.** Ամբողջական պահանջարկը և ամբողջական առաջարկը: Հավասարակշությունը «AD-AS» մոդելում և դրա փոփոխությունները: **Թեմա 6.** Ֆիսկալ քաղաքականությունը: **Թեմա 7.** Փողը և բանկային գործը: Դրամավարկային քաղաքականությունը: **Թեմա 8.** Ընդհանուր հավասարակշությունը՝ «IS-LM» մոդելը: **Թեմա 9.** Տնտեսական աճը: **Թեմա 10.** Մակրոտնտեսական քաղաքականությունը և տեսությունը. բանավիճային հարցեր:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. Մենքու Ն., Մակրոէկոնոմիկա, Եր., 1997:
2. Մակոնելլ Կ., Բրյո Ս., Էկономикс: принципы, проблемы и политика, М, 2009.
3. Տնտեսագիտության տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ: Հայկ Սարգսյան, Հասմիկ Մարգարյան. ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ: Գիտ. խմբ.՝ Հ.Աղաջանյան, Գ.Գալստյան, (Երկրորդ հրատարակություն, լրամշակված և վերախմբագրված): - Եր., 2017:
4. Курс экономической теории: учеб. пособие для студентов вузов /под ред. А.В.Сидоровича/; МГУ 3-е изд. – Москва, 2007.
5. Агапова Т., Серегина С., Макроэкономика: Учебник МГУ, М., 2009.

1.0105/B19	2.Գծային հանրահաշիվ և անալիտիկ երկրաչափություն	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել վերլուծական երկրաչափության գիտելիքների անհրաժեշտ հենք՝ գծային հանրահաշվի, մաթեմատիկական անալիզի դասընթացներում և որոշ տնտեսական մոդելներում օգտագործելու համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ծանոթացնել ուղղի, հարթության հավասարումներին, ինչպես նաև մատրիցաներին, որոշիչներին և նրանց որոշ հատկություններին,
- գծային հավասարումների և անհավասարումների համակարգերի լուծման մեթոդներին, տալ ստացված լուծման մեկնարանությունը և պատկերել հնարավորության դեպքում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. բացատրելու գծային հավասարումների համակարգերի լուծման Գառուսի և Կրամերի եղանակները,
2. սահմանելու որոշիչը, հակադարձ և տրանսպոնացված մատրիցները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու գործողություններ վեկտորների և մատրիցների հետ, լուծել գծային հավասարումների և անհավասարումների համակարգեր,
2. հաշվելու տրված վեկտորների սկայար, վեկտորական և խառն արտադրյալները, չվերասերված մատրիցի հակադարձը,
3. հաշվելու երկու ուղղիների, երկու հարթությունների, ուղղի և հարթության կազմած անկյունը, հատման կետը, կետի հեռավորությունն ուղղից և հարթությունից:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու ստացած մաթեմատիկական գիտելիքները գործնականում,
2. կիրառելու ստացած մաթեմատիկական գիտելիքները տնտեսագիտության մեջ:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
դասախոսություններ խմբային աշխատանքներ անհատական աշխատանք:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր , հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է: 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր , հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է: Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը 9 միավոր քննական տոմսի համար, տոմսը պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր): Ընթացիկ ստուգումներ առավելագույնը 3 միավոր , կիսամյակի ընթացքում իրականացրած տնային առաջադրանքներից ձեռք բերումների համար 1,5 և ստուգողական աշխատանքներից ձեռք բերումների համար՝ 1,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից
Թեմա 1. Մատրիցներ և որոշիչներ: Թեմա 2. Գծային հավասարումների համակարգ: Թեմա 3. Վեկտորական հանրահաշվի: Թեմա 4. Գծային արտապատկերումներ: Թեմա 5. Ուղղի հավասարումը: Թեմա 6. Շրջան և էլլիպս: Թեմա 7. Հիպերբոլ և պարաբոլ: Թեմա 8. Ուղղի և հարթության հավասարումը տարածության մեջ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
Փիլիպոսյան Վ., Օհնիկյան Հ., Վերլուծական երկրաչափության խնդրագիրը, Եր., 2011: Գ.Հակոբյան, Վերլուծական երկրաչափության և գծային հանրահաշվի խնդրագիրը, տնտեսագետների համար: Беклемишев Д., Курс аналитической геометрии и линейной алгебры, ФИЗМАТЛИТ, 2005. Ильярова Д., Линейная алгебра и аналитическая геометрия.теория и практика, Ульяновск, 2012. Малугин В., Математика для экономистов. Линейная алгебра, М., 2006. Ефимов Н., Краткий курс аналитической геометрии, М., ФИЗМАТЛИТ, 2014.

1.0104/ B22	2.Տնտեսագիտական ինֆորմատիկա – 1	3.3 ECTS կրեդիտ
4.3 Ժամ/շաբ.	5.0/45/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել Excel ծրագրային փաթեթով խորը տնտեսագիտական վերլուծություններ կատարելու հմտությունները և սպորեցնել կիրառել դրանք հետազոտական աշխատանքների իրականացման և մասնագիտական գործունեության ընթացքում: Դասընթացի խնդիրներն են. ուսանողներին տալ ընդհանուր տեղեկություններ Excel ծրագրային փաթեթի կառուցվածքի, գործիքների և հնարավորությունների մասին, բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը տնտեսագիտական վերլուծություններ կատարելիս, ծանոթացնել Excel համակարգով տնտեսագիտական, մենեջմենթի և մարքետինգի խնդիրները լուծելու, ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների գրաֆիկներ կառուցելու, տեսակավորելու հնարավորություններին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն թվարկելու Excel ծրագրային փաթեթի կառուցվածքը, գործիքներն և հնարավորությունները, վերաբարդելու և ստեղծելու էլեկտրոնային այցուսակներ, ստացած գիտելիքները կիրառելու տնտեսագիտական, մենեջմենթի և մարքետինգի խնդիրները համակարգչի օգնությամբ լուծելիս:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ օգտագործելու Excel ծրագրային փաթեթի հնարավորությունները, էլեկտրոնային այցուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ, կազմելու ձեռնարկության ծախսերի հաշվման ծրագիր, մոդելավորելու և վերլուծելու տնտեսագիտական գործընթացները ծրագրային փաթեթների միջոցով:		
գ. բնդիսանցական/փոխանցելի կարողություններ պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ձևակերպել խնդիրներ և լուծել:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա6. համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ10. կատարելու նախազերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ՝ կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր,

Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):

Գ6. աշխատել խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպել խնդիրներ և լուծել:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- լաբորատոր աշխատանքներ,
- տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ,
- թեսու:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Ընթացիկ ստուգումներ (ստուգողական գրավոր աշխատանքի և բանավոր հարցման համար) - 7 միավոր,
- Ինքնուրույն աշխատանք- առավելագույնը 4 միավոր,
- Մասնակցություն առավելագույնը- 1 միավոր
- Եզրափակիչ քննություն- առավելագույնը 8 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. MS Excel աղյուսակային խմբագիր: **Թեմա 2.** Դիագրամների կառուցում MS Excel միջավայրում:

Թեմա 3. Ստանդարտ ֆունկցիաները MS Excel միջավայրում: **Թեմա 4.** Աշխատանք տվյալների բազաների հետ MS Excel միջավայրում: **Թեմա 5.** Տվյալների վերլուծությունը Excel-ում լրացուցիչ գործիքների միջոցով (Add-Ins): **Թեմա 6.** Տեղեկատվության պաշտպանություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Կոսեմյան Ս., MS Excel աղյուսակային խմբագիր (գործնական ձեռնարկ): Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2017:
2. Սարգսյան Վ. և ուրիշներ, Համակարգչային առաջադրանքներ և խնդիրներ Ինֆորմատիկայի հիմունքներ (ըստ կիրառման ոլորտի) առարկայից: Եր., 2018:
3. G. Harvey, "Excel 2019 All-in-One For Dummies", 2019.
4. J. Walkenbach, "Excel 2016 Bible", 2016.
5. Вильямс, Microsoft Excel, СПб, Питер, 2008.

1.0104/ B28	2. Տնտեսագիտական ինֆորմատիկա – 2	3.4 ECTS կրեդիտ
4.3 ժամ/շաբ.	5.0/45/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Առանց քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել Excel ծրագրային փաթեթով խորը տնտեսագիտական վերլուծություններ կատարելու հմտությունները և ստորեցնել կիրառել դրանք հետազոտական աշխատանքների իրականացման և մասնագիտական գործունեության ընթացքում:		

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ծանոթացնել MS EXCEL միջավայրում VBA մակրոսներին,
- ձևավորել ծրագրեր ստեղծելու հմտություններ,
- սովորեցնել տարբեր տնտեսագիտական խնդիրների լուծման նպատակով ընտրել համապատասխան ալգորիթմ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝**ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն**

1. ներկայացնելու ծրագրային կողմեր,
2. բացատրելու vba-ծրագրավորման լեզվի հիմունքները,
3. վերլուծելու և բացատրելու գործնական էթիկայի կանոնները և տնտեսագիտական խնդիրների մաթեմատիկական մոդելների լուծումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կազմելու ձեռնարկության ծախսերի հաշվման ծրագիրը,
2. օգտագործելու VBA ծրագրավորման լեզվի հնարավորությունները:

գ. քննիանության կարողություններ

1. հավաքագրելու, վերլուծելու և պահպանելու տնտեսագիտական խնդիրների մաթեմատիկական մոդելների լուծման կարևորագույն արդյունքները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա6. համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ9. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):

Գ6.աշխատել խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպել խնդիրներ և լուծել:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- ինքնուրույն աշխատանք
- թեսություն
- զեկույց
- ծրագրերի մշակում և ավտոմատացում:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1. Եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույնը **8 միավոր**,
2. ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը **5 միավոր**,
3. ընթացիկ ստուգում՝ առավելագույնը **4 միավոր**,
4. մասնակցություն՝ առավելագույնը **3 միավոր**

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1 VBA ծրագրավորման լեզուն և նրա հիմնական տարրերը: **Թեմա 2** VBA լեզվի օպերատորները:

Թեմա 3 VBA պրոցեդուրաներ և ֆունկցիաներ: **Թեմա 4** VBA ֆինանսական, վիճակագրական, մաթեմատիկական ֆունկցիաների կիրառությունը տնտեսագիտական հետազոտություններում: **Թեմա 5** VBA-ն որպես օբյեկտային կողմնորոշմամբ ծրագրավորման լեզու: **Թեմա 6** Նախագծերի ավտոմատացումը դեկավարման հեմենտների միջոցով:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. G. Harvey, “Excel 2019 All-in-One For Dummies”, 2019.
2. M. Berenson, D. Levine and T. Krehbiel, Basic Business Statistics, Pearson Ed., 2012.
3. J. Walkenbach, “Excel 2016 Bible”, 2016.
4. Слепцова Л.Д., Программирование на VBA в Microsoft Office 2010. М. : Издательский дом “Вильямс”, 2010.
5. Уokenбах Джон, Профессиональное программирование на VBA в Excel 2010. : Пер. с англ. М. : здательский дом “Вильямс”, 2011.

1.0104/B30	2.Գործույթների հետազոտման մաթեմատիկական մեթոդներ	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.45/45/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել տարբեր բնագավառներում առաջացած հիմնական գործնական խնդիրների մաթեմատիկական մոդելների կառուցման, դրանց միջոցով այդ խնդիրների լուծման եղանակների հետազոտման և կիրառման ունակություն:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ծանոթացնել գործույթների հետազոտում առարկայի հիմնախնդիրներին,
- ծանոթացնել տնտեսական տարրեր երևույթների և գործնակցների ուսումնասիրման համար կիրառվող հիմնական տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելներին,
- բացատրել տարբեր տնտեսագիտական խնդիրներ լուծելու մեթոդները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու գործույթների հետազոտման խնդիրների, մաթեմատիկական մոդելների կառուցման հանրահաշվական և երկրաչափական եղանակները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու գծային ծրագրավորման, հոսքային և խաղային խնդիրների լուծման ալգորիթմական հետազոտումը,
2. կիրառելու հիմնական ալգորիթմները գործնական խնդիրները լուծելիս,
3. վերլուծելու առկա խնդիրները և առաջարկել դրանց լուծման եղանակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. թիմում աշխատելու, համագործակցելու ունակություններ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա6. համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ9. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգային ծրագրեր,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- շնորհանդեսներ
- գործնական աշխատանք
- ուժեղացում
- ինքնուրույն խնդիրների լուծումներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը **4 միավոր**, հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը **4 միավոր**, հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը **9 միավոր** քննական տոմսի համար, տոմսը պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր):

Ընթացիկ ստուգումներ. առավելագույնը **3 միավոր**, կիսամյակի ընթացքում իրականացրած տնային առաջադրանքներից ձեռք բերումների համար 1,5 և ստուգողական աշխատանքներից ձեռք բերումների համար՝ 1,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Գծային ծրագրավորման խնդրի ընդհանուր դրվագը: **Թեմա 2.** Գծային հանրահաշվի և ուռուցիկ բազմությունների տարրերը: **Թեմա 3.** Գծային ծրագրավորման խնդրի տեսական հիմքերը: **Թեմա 4.** Գծային ծրագրավորման խնդրի լուծման երկրաչափական եղանակը: **Թեմա 5.** Սիմպլեքս ալգորիթմը: **Թեմա 6.** Երկավիճության խնդիր: **Թեմա 7.** Տրանսպորտային խնդիր: **Թեմա 8.** Ամբողջ թվային ծրագրավորման եղանակը: **Թեմա 9.** Խաղերի տեսության տարրերը: **Թեմա 10.** Օպտիմիզացիայի դասական եղանակները: **Թեմա 11.** Ուռուցիկ ծրագրավորման մեթոդները: **Թեմա 12.** Դինամիկ ծրագրավորման եղանակները: Բելլմանի օպտիմալության կանոնը: **Թեմա 13.** Ցանցային կառավարման եղանակները: **Թեմա 14.** Զանգվածային սպասարկման տեսության տարրերը: **Թեմա 15.** Պաշարների կառավարման մոդելները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Տոնյան Ռ., Գործույթների հետազոտման մաթեմատիկական խնդիրներեր, Եր., 1999:
2. Սահակյան Մ., Սարգսյան Հ., Սարգսյան Ս., Տոնյան Ռ., Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ, I հատոր, Եր., 1997:
3. Սահակյան Մ., Բեկնազարյան Ն., Հակոբյան Հ., Քերոբյան Խ., Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ, II հատոր, Գործույթների հետազոտումը տնտեսության կառավարման խնդիրներում, Եր., 2001:
4. Սահակյան Մ., Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ III Գործույթների հետազոտումը տնտեսության կառավարման խնդիրներում, Խնդիրներ և վարժություններ, Եր., 2001:
5. Տոնյան Ռ., Դիսկրետ մաթեմատիկայի դասընթաց, Եր., 1999:
6. Խարար, Թեորիա գրաֆօս, Մ, 1979.

1.0104/B23	2. Հետազոտության պլանավորում և մեթոդներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ զնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել հետազոտության պլանավորուման և մեթոդների վերաբերյալ:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ներկայացնել հետազոտության նպատակը և կառուցվածքը • ուսումնասիրել պլանավորման փուլերը • ծանոթանալ հետազոտության մեթոդներին և դրանց կիրառմանը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		

- սահմանելու հետազոտության պլանավորման կարևորությունը,
- ներկայացնելու հետազոտության փուլերը և դրանց իրականացման քայլերը,
- բացատրելու հետազոտության մեթոդաբանությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- կատարելու հետազոտության թեմայի գրագետ ընտրություն,
- կիրառելու հետազոտության մեթոդները,
- վերլուծելու հավաքագրված տեղեկատվությունը, կատարելու եզրակացություններ և առաջարկություններ:

գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ

- թիմում աշխատելու, համագործակցելու ունակություններ
- Հետազոտության տարրեր տեսակներ պլանավորելու,
- Հետազոտությունները գնահատելու կարողություն:

10.Դասընթացը ձեսվորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա6. համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ9. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգային ծրագրեր,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվություն:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- շնորհանդեսներ
- գործնական աշխատանք
- հարցում
- ինքնուրույն աշխատանք
- խմբային աշխատանք
- բննարկում:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 2 ընթացիկ քննություն՝ առավելագույնը 8 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 5 միավոր,
- ընթացիկ ստուգում՝ առավելագույնը 4 միավոր,
- մասնակցություն՝ առավելագույնը 3 միավոր

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Գիտությունը և գիտական հետազոտությունը: **Թեմա 2.** Գիտական հետազոտությունների մեթոդաբանությունը: **Թեմա 3.** Գիտահետազոտական աշխատանքների նախապատրաստական փուլը:

Թեմա 4. Գիտական տեղեկատվության հավաքագրումը: **Թեմա 5.** Ուսանողների գիտական աշխատանքների պատրաստումը և ձևավորումը: **Թեմա 6.** Ուսանողական աշխատանքների պատրաստման և պաշտպանության առանձնահատկությունները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

- Басаков М., От реферата до дипломной работы: Рекомендации сту-дентам по оформлению текста: Учеб. пособие для студентов вузов и кол-леджей. – Ростов н/Д, 2001.
- Вахрин П., Методика подготовки и процедура защиты дипломных работ по специальности «Финансы и кредит»: Учеб. пособие. – М., 1999.
- Кузин Ф., Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и процедура защиты: Практ. пособие для студентов магистрантов. – М., 1998.
- Сабитов Р., Основы научных исследований. Учебное пособие. Челябинск, 2002.
- Уваров А., Дипломные и курсовые работы по экономическим специальностям: Практ. советы по подготовке и защите, М., 2000.

1.0105/B26	2.Մաթեմատիկական անալիզ – 3	3.7 ECTS կրեդիտ
4.7 ժամ/շաբ.	5.45/60/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել մաթեմատիկական անալիզի առավել կիրառական, վերլուծական մասերը:

Դասընթացի խնդիրներ են.

- ձևավորել մաթեմատիկական հիմնարար պատրաստվածության անհրաժեշտ մակարդակ՝ տնտեսագիտական խնդիրների հետազոտությունների մեջ,
- կիրառահետազոտական խնդիրներ լուծելու ժամանակ օգտվել իրենց հայտնի մաթեմատիկական մեթոդներից,
- զարգացնել տրամաբանական անալիտիկ մտածողություն:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու դիֆերենցիյալ հավասարումներն ու տարանջատել դրանց տեսակները, սահմանելու և տարանջատելու կրկնակի և կորագիծ ինտեգրալները,

2. ներկայացնելու մաթեմատիկական անալիզի կիրառահետազոտական մասերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. հաշվելու կրինակի և կորագիծ ինտեգրալներ,

2. պարզելու դիֆերենցիյալ հավասարման տեսակներն և լուծել դրանք,

3. տարանջատելու և հաշվելու լոկալ գլոբալ և պայմանական էքստրեմումները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու յուրացրած մաթեմատիկական գաղափարները տնտեսագիտության մեջ:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները

Ա6.համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ1.կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար

Բ3.կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոլները քանակական և որակական հարաբերությունների մեջնաբանման համար:

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինարներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր, միավորների քայլը 0,25 է:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր, միավորների քայլը 0,25 է:

Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը 9 միավոր քննական տոմսի համար, տոմսը պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր):

Հնարքիկ ստուգումներ. առավելագույնը 3 միավոր:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնանական բաժիններից.

Թեմա 1.Առանց սահմանափակումների օպտիմիզացիա: Թեմա 2. Սահմանափակումներով օպտիմիզացիա.

առաջին կարգի պայմանները: **Թեմա 3. Սահմանափակումներով օպտիմիզացիա. առաջին կարգի պայմանները:** **Թեմա 4. Հոմոգեն և հոմոքսիլ ֆունկցիաներ:** **Թեմա 5. Գոգավոր և կիսագոգավոր (quasiconcave) ֆունկցիաներ:** **Թեմա 6. Տնտեսագիտական կիրառությունները:**

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

- 1.Simon C. and Blume L., “Mathematics for Economists”, W. W. Norton & Company, New York, 2010.
- 2.Hoy, M., Livernois, J., McKenna, C., Rees, R., & Stengos, T. (2011). *Mathematics for economics*. MIT pr
- 3.R. Serrano and A. Feldman, “A Short Course in Intermediate Microeconomics with Calculus”, Cambridge University Cambridge, 2013.
- 4.Andréasson, N., Evgrafov, A., & Patriksson, M. (2005). An introduction to optimization: Foundations and fundamental algorithms. *Chalmers University of Technology Press: Gothenburg, Sweden*, 1, 1-205.
- 5.Pemberton, M., & Rau, N. (2011). *Mathematics for economists: an introductory textbook*. University of Toronto Press.
- 6.Sundaram, R. K. (1996). *A first course in optimization theory*. Cambridge university press.
- 7.Luptacik, M. (2010). *Mathematical optimization and economic analysis* (p. 307). New York, NY, USA:: Springer.
- 8.Takayama, A., & Akira, T. (1985). *Mathematical economics*. Cambridge university press.

1.0105/B24	2.Հավանականությունների տեսություն	3.7 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.45/45/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակներ:		
Ուսանողներին ծանոթացնել հավանականության գաղափարին (դասական, երկրաչափական, արքիմումատիկ սահմանումներ), պատահական մեծությունների տեսակներին(դիմուկ, անընդհատ) և նրանց թվային բնութագրիչներին, ինչպես նաև, նրանց կիրառություններին:		
Սողությունը ուսումնասիրությունը նպատակ ունի ուսանողների մոտ ձևավորել .		
✓ յուրահատուկ տրամաբանական մտածողություն՝ հավանականային և վիճակագրական գաղափարների միջոցով, ✓ տիպային խնդիրների լուծման և դրանց արդյունավետ կիրառման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ, ✓ տրամաբանորոն վերլուծելու և մաթեմատիկորեն մոդելավորելու մշակույթ և կարողություններ, ✓ առաջարկված խնդիրների լուծելիությունը հետազոտելու ունակություններ, ✓ գրականությունից օգտվելու և յուրաքանչյուր թեմայի շրջանակներում անհրաժեշտ նյութերը վնասավորելու հմտություններ:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• Ուսանողներին ընկալելի դարձնել հավանականության գաղափարի սահմանումները և նրանց տարրերությունները • Սովորեցնել հաշվել պատահական մեծությունների թվային բնութագրիչները կիրառելով բաշխման ֆունկցիան և հավանականային խտության ֆունկցիան • Ուսանողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ սահմանային թեորեմների, մարկովյան շղթաների և նրանց կիրառությունների վերաբերյալ • ուսումնասիրել պատահական փորձերի մաթեմատիկական մոդելների կառուցվածքը • կատարելագործել ուսանողների մոտ կիրառական խնդիրների լուծման համար ստացված գիտելիքների օգտագործման հմտությունները, • զարգացնել ուսանողների մոտ այն ունակությունները, որոնք օգնում են ընկալել տարրեր համակարգերում կիրառվող մաթեմատիկական մոդելների հավանականային ունիվերսալությունը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողը <u>ունակ կինի՝</u>		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու փորձ, նրա տարրական ելքերը, տալու հավանականության դասական, երկրաչափական, արքիմումատիկ սահմանումները, պայմանական հավանականության սահմանումը, 2. ներկայացնելու պատահական մեծությունների տեսակները/ դիմուկներ, անընդհատ, կիսաանընդհատ/ 3. սահմանելու պատահական մեծության թվային բնութագրիչները՝ մաթեմատիկական սպասում, դիմուկներ, մոդա, մոմենտ, ասիմետրիա, պատահական մեծության բաշխման ֆունկցիա, բաշխման շաբը: 4. թվարկելու պատահական մեծությունների ֆունկցիաները՝ բաշխման ֆունկցիա, հավանականային խտության ֆունկցիա, բնութագրիչ ֆունկցիա 5. ներկայացնելու մարկովյան շղթաները /համասեռ, ոչ համասեռ/ և նրանց համապտասխանող անցման մատրիցները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1.թվարկելու «հավանականության» գաղափարի դասական, երկրաչափական, արքիմումատիկ սահմանումների տարրերությունները, և նրանց կիրառմամար կառուցելու պատահական մեծությունների բաշխման շաբըերը,		

2. հաշվելու պատահական մեծությունների թվային բնութագրիչները՝ մաթեմատիկական սպասում, դիսպերսիա, միջին քառակուսային շեղում, մոդա, մեղիանա

3. մեկնաբանելու սահմանային թեորեմները և ներկայացնելու նրանց կապը Բեռնուլիի թեորեմի հետ

4. պատահական մեծությունների կիրառմամբ վիճակագրական խնդիրներ լուծելու:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)

1. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսնորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարելու համար:

2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

3. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

10. Դասընթացը ձեռագրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա3. բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը,

Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմետրիկ մեթոդներ:

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- գործնական պարապմունքներ,
- քննարկումներ,
- տնային և անհատական տնային առաջադրանքներ,
- ստուգողական աշխատանքներ,
- ինքնուրույն աշխատանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր, հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր, հարցատոմսը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը 9 միավոր քննական տոմսի համար, տոմսը պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր):

Ընթացիկ ստուգումներ. առավելագույնը 3 միավոր, կիսամյակի ընթացքում իրականացրած տնային առաջադրանքներից ձեռք բերումների համար 1,5 և ստուգողական աշխատանքներից ձեռք բերումների համար՝ 1,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ընտրանքների բազմություն, հավանականության դասական, երկրաչափական, արսիոմատիկ սահմանումներ: Թեմա 2. Պայմանական հավանականություն, հավանականությունների բազմապատկման թեորեմ: Թեմա 3. Լրիվ հավանականության, Բայեսի բանաձև Թեմա 4. Բեռնուլիի փորձարկումների սխեմա, Բեռնուլիի բանաձև, Սահմանային թեորեմներ: Թեմա 5. Դիմկրետ պատահական մեծություններ, բաշխման օրենքներ: Թեմա 6. Պատահական մեծության բաշխման ֆունկցիա, հավանականային խտության ֆունկցիա, բնութագրիչ ֆունկցիա: Թեմա 6. Անընդհատ պատահական մեծություններ: Պատահական մեծությունների թվային բնութագրիչներ՝ մաթեմատիկական սպասում, դիսպերսիա, միջին քառակուսային շեղում, մոդա, մեղիանա: Թեմա 7. Մարկովյան շղթաներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Բ. Վ. Գնեդենկո. Կурс теории вероятностей. (Изд. 6-е, перераб. и доп. М.: Наука. 1988).
- В. Е. Гмурман. Теория вероятностей и математическая статистика. М.: Высш. шк., 2003.
- Bertsekas, D.P. and Tsitsiklis, J.N., 2008. Introduction to probability (Vol. 2). Belmont, MA: Athena Scientific.
- DeGroot, M.H. and Schervish, M.J., 2012. Probability and statistics. Pearson Education.
- Feller, W., 2008. An introduction to probability theory and its applications (Vol. 2). John Wiley & Sons.

1.0305/B27	2. Մասնագիտական անզերեն – 1	3.4 ECTS կրեդիտ
4.3 ժամ/շաբ.	5.45/45/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է զարգացնել անզերեն լեզվի գիտելիքների կառուցվածքային ձգբությունը,		

բանավոր սահունությունը և լեզվական համապատասխանությունը՝ այն օգտագործելով իրական գործնական իրավիճակներում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել անզլերեն լեզվի քերականական առանձնահատկությունները,
- ձևավորել անզլերեն լեզվով միջինից ցածր (pre-intermediate) մակարդակի բառապաշար:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- ներկայացնելու տնտեսագիտության և գործարարության ոլորտում կիրառվող մասնագիտական հենքային բառապաշարը և քերականական կաղապարները,
- ներկայացնելու մասնագիտական բնագիր նյութը ընթերցելով և ունկնդրելով ընկալելու և մեկնաբանելու սկզբունքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- կատարելու անզլերեն լեզվով գրավոր և բառավոր թարգմանություններ,
- կարողանալու կարողալ և վերլուծել մասնագիտական գրականությունը:

գ. ընթանրական/փոխանցելի կարողություններ.

- ներդնելու անզլերեն բանավոր և գրավոր խոսքի գիտելիքներն ու հմտությունները հաղորդակցման տարբեր ոլորտներում

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- խմբային աշխատանք
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- առաջին ընթացիկ քննություն - առավելագույնը 4 միավոր արժեքով
- երկրորդ ընթացիկ քննություն - առավելագույնը 4 միավոր արժեքով
- ինքնուրույն աշխատանք առավելագույնը 5 միավոր արժեքով,
- ընթացիկ ստուգում՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով,
- մասնակցություն՝ առավելագույնը 3 միավոր արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ուսուցանում: Ինչպես ներկայացնել փաստացի տեղեկատվություն: Թեմա 2. Նշաններ: Սահմանում և բացարձություն: Թեմա 3. Էթիկա: Նկարագրություն և բացարձություն: Թեմա 4. Փաստեր: Համեմատում և հակադրում: Թեմա 5. Շրջակա միջավայր: Ինչպես ներկայացնել տեսակետ: Թեմա 6. Գիտություն: Հեռանկար: Թեմա 7. Կազմավորում: Ինչպես նկարագրել հաջորդականություն և գործընթաց: Թեմա 8. Առողջություն: Պատճառ և հետևանք Թեմա 9. Տեղակայություն: Փաստարկ: Թեմա 10. Լեզու: Համառոտագրում և վերածնակերպում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- English for Academic Purposes Pre-Intermediate/B1 Student's Book and DVD-ROM Pack, Edward de Chazal and Louis Rogers, Oxford University Press, 1st Edition, 2015.
- Language Leader Coursebook (Pre-Intermediate), Ian Lebeau and Gareth Rees, Pearson Education, 2014.
- Academic Vocabulary in Use Edition with Answers, Michael McCarthy, Cambridge University Press, 2nd Edition, 2016.

1.0201/B25	2. Տնտեսագիտական մտքի պատմություն	3.5 ECTS կրեդիտ
4.5 ժամ/շաբ.	5.45/0/30	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է օժանդակել ժամանակակից տնտեսագիտական սկզբունքների և հայեցակարգերի առավել համակողմանի ըմբռնմանը դրանց ձևավորումը, զարգացումը և փոխներգործությունները ներկայացնելու ու վերլուծելու միջոցով: Նպաստել անհրաժեշտ տեսական հենքի ձևավորմանը, ժամանակակից տնտեսական հիմնահարցերին արդյունավետ լուծումներ գտնելու համար:

Դասընտացի խնդիրներն են.

- բացահայտել տնտեսական երևույթների և գործընթացների էությունը տարբեր տնտեսական դպրոցների

տեսանկյունից,   ուսումնափրել տնտեսական համակարգերի զարգացման օրինաչափությունները, հասարակության և տնտեսության էվոլյուցիայի փոխկապվածությունը:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կիրակ՝   ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն   ներկայացնելու մարդկության կողմից մինչ այժմ ձևակերպված և ներկայում գոյություն ունեցող տնտեսագիտական մեկնաբանությունները և տեսությունները, բնութագրելու տնտեսվարման խնդիրների լուծման և ձանաշղողության խորացման ու ընդլայնման գոյություն ունեցող կապը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ   զանազան տնտեսական իրավիճակներում ընտրելու արդյունավետ լուծումներ, կատարելու արդյունավետ ընտրություն տնտեսական կացությունը և վարվող տնտեսական քաղաքանությունը գնահատող գործիքակազմից: գ. բնորդական/փոխանցելի կարողություններ   յուրացնելու ու վերիմաստավորելու միկրոտնտեսագիտական և մակրոտնտեսագիտական այլ դասընթացների, ինպես նաև ձյուղային ու գործառնական բնույթի տեսական, գործնական և հատուկ դասընթացների նյութը:
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.   Ա7.քացահայտելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,   Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,   Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,   Գ1.օգուվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),   Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգրումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղյուրներից հայթայշված տեղեկատվությունը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.   դասախոսություն /ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում, դասախոսության նյութի տրամադրում, լսարանային ցուցադրությունների կազմակերպում/, սեմինար պարապմունքներ /ակտիվ հարցադրումների և քննարկումների կազմակերպում՝ սոցիալական և կրթական հաղորդակցման գիտատեսական հիմունքների կիրառմամբ/, ինքնուրույն աշխատանք /ռեֆերատներ, անհատական առաջադրանքներ/:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.   1-ին բնրացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր: 2-րդ բնրացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր: Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը 9 միավոր: Ընթացիկ ստուգումներ. առավելագույնը 3 միավոր :
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.   Թեմա 1. Տնտեսագիտական մտքի պատմության ներածություն: Թեմա 2. Տնտեսագիտական միտքը Հին Աշխարհում: Թեմա 3. Տնտեսագիտական պատկերացումները Միջին Դարերում: Թեմա 4. Կապիտալիզմի սկզբնափորման փուլի տնտեսագիտական պատկերացումները: Թեմա 5. Դասական քաղաքատնտեսության սկիզբն Անգլիայում և Ֆրանսիայում: Թեմա 6. Աղամ Սմիթը և նրա «Ազգերի հարատության բնույթի և պատճառների ուսումնասիրությունների աշխատությունը: Թեմա 7. Շուկայական տնտեսության ինքնակարգավորման վարկածը, Ժ.Բ.Սեյ, Թ.Ռ.Մալթուս: Թեմա 8. Դավիթ Ուիկարդոյի քաղաքատնտեսական համակարգը: Թեմա 9. Ջոն Սոյուարտ Միլը և նրա «Քաղաքատնտեսության սկզբունքներ» աշխատությունը: Թեմա 10. Կարլ Մարքսի տնտեսագիտական տեսությունը: Թեմա 11. Պատմական ուղղությունը տնտեսագիտության մեջ: Թեմա 12. Մարքսինալիզմը. սահմանային օգտակարության տեսությունը: Թեմա 13. Ալֆրեդ Մարշալի տնտեսագիտական տեսությունը: Թեմա 14. Ինստիտուցիոնալիզմ: Թեմա 15. Քեյնյան տեսությունը: Թեմա 16. Նոր պահպանողական տեսությունները:
14.Հիմնական գրականության ցանկ   Տնտեսագիտական մտքի պատմություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2009: Блауг М., Экономическая мысль в ретроспективе, Пер. с англ., 4 – е издание – Москва, “Дело Лтд” 1994. Տնտեսագիտական մտքի պատմության հիմունքները: Ուսումնական ձեռնարկ. / Գ.Ս. Գալստյան, Հ.Գ. Մարգարյան: - Եր., 2016. Жамс Э., История экономической мысли XX века, Москва, «ИЛ» 1959. Селигмен Б., Основные течения современной экономической мысли, Пер.с англ., Москва, «Прогресс» 1968.

1.0305/B30	2.Մասնագիտական անզլերեն – 2	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ձևավորել անզլերեն լեզվի միջնակարգ (intermediate) մակարդակի տեսական գիտելիքներ և մասնագիտական հաղորդակցման հմտություններ:		
Դասընտացի խնդիրներն են.		
1. ընդլանել հաղորդակցման ունակությունները՝ լսելու, խոսելու, կարդալու և գրելու մեջ, 2. ուսումնասիրել բարդ քերականական կառուցվածքներ: 3. ներկայացնել և բացատրել մասնագիտական բառապաշար:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու բարդ քերականական կառուցվածքները, 2. թվարկելու մասնագիտական տերմիններ անզլերենով, 3. ներկայացնելու մասնագիտական բնագիր նյութը ընթերցելով և ունկնդրելով ընկալելու և մեկնաբանելու սկզբունքները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. վերաբերելու և մեկնաբանելու մասնագիտական նյութի հիմնական բովանդակությունը: 2.քննարկելու տնտեսագիտության և գործարարության թեմաներով հարցեր՝ հիմնավորելով սեփական տեսակետը:		
գ. քննիանուական/փոխանցելի կարողություններ		
1. օգտվելու տեղեկատվության զանազան աղբյուրներից՝ մասնագիտական տպագիր և էլեկտրոնային նյութեր: 2. կազմելու տարատեսակ գործնական փաստաթղթեր: 3. արդյունավետ կիրառելու համակարգչային հմտությունները:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:		
Գ3. Բանափոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:		
Գ4.Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		
Գ5. Գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• դասախոսություն /ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում, դասախոսության նյութի տրամադրում, լսարանային ցուցադրությունների կազմակերպում/, • սեմինար պարապմունքներ /ակտիվ հարցադրումների և քննարկումների կազմակերպում՝ սոցիալական և կրթական հաղորդակցման գիտատեսական հիմունքների կիրառմամբ/, ինքնուրույն աշխատանք /ուժեղացներ, անհատական առաջադրանքներ/:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
• առաջին ընթացիկ քննություն՝ առավելագույնը 4 միավոր, • երկրորդ ընթացիկ քննություն՝ առավելագույնը 4 միավոր • ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 5 միավոր, • ընթացիկ ստուգում՝ առավելագույնը 4 միավոր, • մասնակցություն՝ առավելագույնը 3 միավոր:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Գիտելիք: Ինչպես հասկանալ և ներկայացնել տեղեկատվությունը: Թեմա 2. Կազմակերպվածություն: Հեռանկար և տեսակետ: Թեմա 3. Մոտիվացիա: Սահմանում և բացատրություն: Թեմա 4. Բնություն: Նկարագրություն: Թեմա 5. Իշխանություն: Զեկուցում և համառոտագրում: Թեմա 6. Աճ: Ինչպես օգտագործել աղբյուրները: Թեմա 7. Կապեր: Համատեքստավորում: Թեմա 8. Նորարարություն: Ինչպես տալ հղում: Թեմա 9. Սպառում: Համեմատություն և հակադրություն: Թեմա 10. Հանցանք: Փաստարկ և վկայություն: Թեմա 11. Էներգիա: Խնդիր և լուծում: Թեմա 12. Առաջնորդաց: Պատճառ և հետևանք:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ		
1. English for Academic Purposes Intermediate/B1+ Student's Book and DVD-ROM Pack, Edward de Chazal and Louis Rogers, Oxford University Press, 1st Edition, 2013. 2. Language Leader Coursebook (Intermediate), Ian Lebeau and Gareth Rees, Pearson Education, 2008. 3. Cambridge Academic English (Intermediate), Craig Thaine, Cambridge University Press, 2010.		

1.0201/B30	2."ՀԲ" Վիճակագրություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 Ժամ/ շաբ.	5.45/45/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.Նզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետների մոտ ժամանակակից տնտուեսության պահանջներին համապատասխան վիճակագրական տեսական գիտելիքների և պրակտիկ ունակությունների ձևավորում, տնտեսական երևոյթների և գործընթացների վերլուծության համար անհրաժեշտ որակավորման ձեռքբերում:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
ծանոթացնել տնտեսական երևոյթների և գործընթացների միտումների և օրինաչափությունների ուսումնասիրման համար վիճակագրական ինֆորմացիայի հավաքման, մշակման, ընդհանրացման և վերլուծության ժամանակակից մեթոդներին, բացատրել հիմնավորված կառավարչական որոշումների ընդունման համար վիճակագրական և տնտեսական գործընթացների կանխատեսման մեթոդների կիրառումը, զարգացնել տեղեկատվության քանակական վերլուծության բազմաթիվ գիտական կանոնների, մեթոդների և հնարքների ըմբռնումը		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. թվարկելու վիճակագրության խնդիրները՝ շուկայական տնտեսության պայմաններում,		
2. ներկայացնելու ազգային և արտասահմանյան վիճակագրական ծառայությունների ժամանակակից կազմակերպման սկզբունքները,		
3. բացատրելու վիճակագրության հասկացությունները, կատեգորիաները, տվյալների հավաքման, մշակման և վերլուծության մեթոդները,		
4. բացատրելու վիճակագրական կանխատեսման մեթոդները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կազմակերպելու և անցկացնելու վիճակագրական դիտումներ,		
2. կառուցելու վիճակագրական գրաֆիկներ և աղյուսակներ,		
3. հաշվարկելու և մեկնաբանելու վիճակագրական ցուցանիշներ,		
4. վերլուծել երևոյթները և գործընթացները, գնահատել նրանց հնարավոր միտումները,		
5. գրելու հետազոտական աշխատանք իրականացված վերլուծության հիման վրա		
6. ձևակերպելու անցկացրած վերլուծությունից բխող եզրակացություններ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. կայացնելու որոշումներ կոնկրետ տնտեսական իրավիճակներում՝ ձեռքբերած գիտելիքների և հմտությունների հիման վրա:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա3. բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը,		
Ա9. կապակցելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,		
Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիստիկ մեթոդներ:		
Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,		
Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, իրականացնել հետազոտություններ և ներկայացնելու դրանց արդյունքները, վարելու գիտական բանագիրեր		
Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
դասախոսություն սեմինար ռեֆերատ անհատական և խմբային առաջադրանքներ հետազոտական առաջադրանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր , հարցատումը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:		
2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ առավելագույնը 4 միավոր , հարցատումը պարունակում է 4 խնդիր, յուրաքանչյուրը՝ 1-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:		
Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր՝ առավելագույնը 9 միավոր քննական տոմսի համար, տոմսը		

պարունակում է 4 հարց. 2 տեսական հարց (1-ինը՝ 3 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր), երկու խնդիր (1-ինը՝ 2 միավոր և 2-րդը՝ 2 միավոր):

Ընթացիկ ստուգումներ առավելագույնը **3 միավոր**, կիսամյակի ընթացքում իրականացրած տնային առաջարանքներից ձեռք բերումների համար 1,5 և ստուգողական աշխատանքներից ձեռք բերումների համար՝ 1,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,25 է:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Թեմա 1. Վիճակագրության առարկան, մեթոդ, խնդիրները և կազմակերպումը: **Թեմա 2.** Տվյալների հավաքագրում և ներկայացում: **Թեմա 3.** Հատվածավորում: **Թեմա 4.** Վիճակագրական բաշխումներ: **Թեմա 5.** Սահմանային թերթեմներ: **Թեմա 6.** Վատահելիության միջակայքեր: **Թեմա 7.** Հիպոթեզի և նշանակալիության ստուգում: **Թեմա 8.** Պարամետրի գնահատում և որակի վերահսկում: **Թեմա 9.** Բայեսյան վիճակագրություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- Հովհաննիսյան Հ., Ֆակուլտատի Ա., Սոցիալ-տնտեսական վիճակագրություն, Եր., 2000:
- Պետրոսյան Ա., Վիճակագրության ընդհանուր տեսություն, Եր., 2008:
- Statistics for Business and Financial Economics by Cheng-Few Lee.
- Basic Business Statistics: Concepts and Applications, Mark L. Berenson.
- Modern Mathematical Statistics with Applications, Jay L. Devore.
- DeGroot, M.H. and Schervish, M.J., 2012. Probability and statistics. Pearson Education.
- Principals of econometrics, Carter Hill, et all. 2011.

1.0201/B33	2.Դրամավարկային բաղաքականություն	3.3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5.30/0/15.	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է սովորեցնել տարբեր մաթեմատիկական մոդելների և մեթոդների կիրառմամբ ուսումնասիրել դրամավարկային բաղաքականության ռազմավարությունները, գործիքակազմը և մոդելավորման խնդիրները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
Ներկայացնել դրամավարկային համակարգի գործունեության տեսական և իրավական հիմքերը, ուսումնասիրել դրամավարկային համակարգի հիմնական տարրերի բովանդակությունը, յուրացնել պետության դրամավարկային բաղաքականության նպատակը և բովանդակությունը, ներկայացնել տնտեսության դրամավարկային կարգավորման տեսական և գործնական սկզբունքները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու ժամանակակից դրամավարկային համակարգի առանձնահատկությունները:		
2. Մեկնարաննելու դրամական զանգվածի կառուցվածքի առանձնահատկությունները տարբեր երկրներում:		
3. Բացատրելու կենտրոնական բանկի դերը տնտեսության մեջ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Վերլուծելու և համեմատելու տարբեր երկրների դրամական շրջանառության կառուցվածքը և հիմնական տարրերը :		
2. Հիմնավորելու կանխիկ և անկանխիկ դրամի շրջանառության օպտիմալ հարաբերակցությունը:		
3. Իրականացնելու ազգային և արտասահմանյան երկրների դրամավարկային բաղաքականությունների համեմատական վերլուծություն:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Օգտվելու գիտական տարբեր աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ) հայթաթած տեղեկատվական նյութերից:		
2. Պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները:

Ա1. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա6. Համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Ա7. Մեկնարաններու միջյուր և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ1. Չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա,

Բ2. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու

հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,

Բ4. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,

Գ1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ3. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ռատումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 2 ընթացիկ քննություն՝ առավելագույնը 8 միավոր, յուրաքացյուրը՝ 4 միավոր
- ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 5 միավոր,
- ընթացիկ ստուգում՝ առավելագույնը 4 միավոր,
- մասնակցություն՝ առավելագույնը 3 միավոր

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Դրամավարկային քաղաքականության էությունը և ռազմավարությունները: **Թեմա 2.**

Դրամավարկային քաղաքականության պայմանական (conventional) և ոչ պայմանական (non-conventional) գործիքները: **Թեմա 3.** Դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմները: **Թեմա 4.**

Դասական դրամավարկային տեսությունը: **Թեմա 5.** Նոր Քեյնայան DSGE մոդելները փակ տնտեսության պայմաններում: **Թեմա 6.** Դրամավարկային քաղաքականությունը գների և աշխատավարձերի կոշտության պայմաններում: **Թեմա 7.** Նոր Քեյնայալ DSGE մոդելները բաց տնտեսության պայմաններում: **Թեմա 8.**

Դրամավարկային քաղաքականության կապը այլ տնտեսական քաղաքականությունների հետ: **Թեմա 9.** Դրամավարկային քաղաքականության առանձնահատկությունները ՀՀ-ում:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Monetary Policy, Inflation, and the Business Cycle: An Introduction to the New Keynesian Framework, Jordi Gali, Princeton University Press, 2008
2. Monetary Theory and Policy, Fourth Edition, Carl E. Walsh, MIT press, 2017
3. ՀՀ ԿԲ Կանխատեսումների և քաղաքականության վերլուծությունների համակարգ (FPAS), 2010թ

1.0305/B36	2. Մասնագիտական անզերեն – 3	3.4 ECTS կրեդիտ
4.3 ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ սովորեցնել և մատուցել անզերեն լեզվի պրակտիկ գիտելիքներ միջինից բարձր (upper intermediate) մակարդակում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

1. զարգացնել լսելու, խոսելու, կարդալու և գրելու հմտությունները,
2. զարգացնել կոմունիկացիայի հմտությունները,
3. բացատրել գործնական փաստաթղթերի կազմման քերականական նորմերը:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու տնտեսագիտության և գործարարության ոլորտում կիրառվող մասնագիտական բառապաշտը,

2. մեկնաբանելու մասնագիտական նյութը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կարդալու և թարգմանելու մասնագիտական տարբեր նյութեր,

2. վերաբերելու մասնագիտական բնագիր նյութը,

3. ձևակերպելու գործարար նամակներ՝ կիրառելով համապատասխան բառապաշտը, քերականական կադապարները:

գ. քննիանական/փոխանցելի կարողություններ

1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ),

2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

3. հաղորդակցվելու մասնագիտական տարբեր ոլորտներում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,		
Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:		
Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		
Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• գործնական աշխատանք • ինքնուրույն աշխատանք • անհատական աշխատանք • խմբային աշխատանքներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
• 2 ընթացիկ քննություն՝ առավելագույնը 8 միավոր, յուրաքանչյուրը 4 միավոր • ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 5 միավոր, • ընթացիկ ստուգում՝ առավելագույնը 4 միավոր, • մասնակցություն՝ առավելագույնը 3 միավոր:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Տարբերակներ և կիրառություններ: Ինչպես ս հետազոտել տեքստեր էսսեների համար: Թեմա 2. Ռիսկեր և վտանգներ: Ինչպես ս ընտրել և հանգել տեքստի ձիշտ իմաստին: Թեմա 3. Լեզու և հաղորդակցություն: Ինչպես ս պատրաստել սլայդեր պրեզենտացիայի (շնորհանդեսի) համար: Թեմա 4. Տարբերություն և բազմազանություն: Աշխատանք գործընկերների հետ: Թեմա 5. Աշխարհը, որտեղ ապրում ենք: Ինչպես ս ձանաչել գրագոռությունը և զալ համաձայնության: Թեմա 6. Մեր վարքագիծը: Շնորհանդեսի մեջ հետ ու առաջ հրումներ տալը: Թեմա 7. Փոփոխությունների հանգեցնելը: Ինչպես ս եզրափակել պրեզենտացիաները: Թեմա 8. Աշխատանք և հավասարություն: Դասընթացներին և քննարկումներին մասնակցությունը: Թեմա 9. Հակասություններ: Ինչպես ս հարցնել և տալ հավելյալ տեղեկատվություն: Թեմա 10. Առողջություն: Ինչպես ս կարդալ վկայություն գտնելու նպատակով և ինչպես ս գնահատել տեսողական գործիքները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ		
1. Cambridge Academic English (Intermediate), Martin Hewings, Cambridge University Press, 2012. 2. English for Academic Purposes Upper-Intermediate/B2 Student's Book and DVD-ROM Pack, Edward de Chazal and Louis Rogers, Oxford University Press, 1st Edition, 2012. 3. Language Leader Coursebook (Upper-Intermediate), Kent, Cotton and Falvey, Pearson Education, 2008.		
1.0201/B32	2. Ֆինանսներ – 1	3.7 ECTS կրեդիտ
4.6 Ժամ/շաբ.	5.30/45/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել ֆինանսների տնօրինման հիմնարար տեսական մոտեցումները, ինչպես նաև գործնականում ցույց տալ տարբեր իրավիճակներում ֆինանսական որոշումների կայացման և կիրառման ձևերը, ներկայացնել պետական ֆինանսական համակարգի արդյունավետ գործունեության հիմնական նախադրյալները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ներկայացնել պետական ֆինանսական համակարգի կառուցվածքը, • ուսումնասիրել արանձին օդակների գործունեության առանձնահատկությունները, • ուսումնասիրել պետական ֆինանսների կենսորնացման և օգտագործման հիմնական ուղղությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները, 2. բացատրելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից տեսությունները և ֆինանսական վերլուծության մեթոդները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարտություններ		
1. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները, 2. ինքնուրույն կատարելու ֆինանսական գործակիցների վերլուծություն:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. անկայուն իրավիճակներում կիրառելու կառավարման հմտությունները:		

- 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.**
- Ա2. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները:**
- Ա8. Մեկնարաններու միջրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,**
- Բ5. Քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,**
- Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,**
- Բ8. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և զնահատման մեթոդները,**
- Գ1. օգուվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),**
- Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:**

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- նախադեպերի վերլուծություն
- խմբային աշխատանք

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, **4 միավոր առավելագույն** արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, **3 միավոր առավելագույն** արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

Հնարակություն. գրավոր՝ թեստային հարցեր **2 միավոր առավելագույն** արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25].

Սասնակցություն. առավելագույն՝ **3 միավոր արժեքով**.

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր՝ տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, **8 միավոր առավելագույն** արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ֆինանսական հաշվարկների հիմունքներ: Թեմա 2. Փողի շուկա: Թեմա 3. Արժեղութերի շուկա: Թեմա

4. Պարտասումների շուկա: Թեմա 5. Բաժնետոմսների շուկա: Թեմա 6. Մուրհակներ: Թեմա 7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Brealey R., Myers S., and Allen F., “Principles of Corporate Finance”, 13th edition, NY: McGraw Hill, New York, 2020
2. Ross S., Westerfield R. and Jordan B., “Fundamentals of Corporate Finance”, 12th edition, NY: McGraw Hill, New York, 2019
3. Berk J. and DeMarzo P., “Corporate Finance”, 5th edition, Global Edition Pearson Education, UK, 2021
4. Рынок ценных бумаг : учебник для академического бакалавриата под общей редакцией Н. И. Берзона. — 5-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2019.
5. Финансовая математика: учебное пособие / Е.В. Ширшов, Н.И. Петрик, А.Г. Тутыгин, Т.В. Меньшикова. — 5-е изд., перераб. и доп. — М. : КНОРУС, 2010.
6. Корпоративные финансы и учет: понятия, алгоритмы, показатели: учебное пособие / В. В. Ковалев, Вит. В. Ковалев. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Проспект, 2020. — 992 с.
7. Финансовый менеджмент: теория и практика, Стоянова Е.С. (ред.), 6-е изд. - М.: Изд-во "Перспектива", 2010. - 656 с.
8. Մնացական Հ. Գ., Սահակյան Գ. Է., «Ֆինանսների կառավարման հիմունքներ» ուսումնամեթոդական ձեռնարկ. - Եր.: «Աստղիկ» հրատ., 2016.

14. Լրացուցիչ գրականության ցանկ

Финансовый менеджмент: учебник / коллектив авторов; под ред. Н.И. Берзона и Т.В. Тепловой. — М. : КНОРУС, 2020.

1. Современные корпоративные финансы и инвестиции: монография, / П.Н. Брусов, Т.В. Филатова, Н.П. Орехова. — М. : 2020.
2. Задачи по финансовой математике: учебное пособие / П. Н. Брусов, П. П. Брусов, Н.П. Орехова, С. В. Скородулина. — 2-е изд., перераб. — М. , 2014.
3. Ehrhardt M. and Brigham E., “Financial Management: Theory and Practice”, 15th edition, Cengage Learning, 2017.
4. Mishkin F.S, Stanley G.E, “Financial Markets and Institutions”, 7th edition, The Prentice Hall series in finance, 2012.

1.0201/B34	2.Էլոնոմետրիկա- 1	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.45/45/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումնվ	
8.Դասընթացի նպատակն է տալ տնտեսագիտական հետազոտություն ներում քանակական և որակական էկոնոմիստրիկ մեթոդների կիրառման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ: Ներկայացնել էկոնոմիստրիկ գործիքներ և տեխնիկաներ, որոնք թույլ կտան գնահատել տնտեսական մոդելների որակը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
գարզացնել ժամանակակից մաթեմատիկական մտածողություն ծանոթացնել տնտեսական-մաթեմատիկական և մաթեմատիկական-վիճակագրական մոդելներին և մեթոդներին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. գնահատելու համակարգչային փաթեթների կիրառությամբ իր կողմից ստեղծված մոդելների պարամետրերը,		
2. ներկայացնելու տնտեսագիտական հետազոտություններ իրականացնելու վիճակագրական մուտեցումները և էկոնոմիստրիկ մոդելների տեսակները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. գնահատելու իր կողմից ստեղծված մոդելների պարամետրերը՝ կիրառելով համակարգչային փաթեթներ,		
2. ստուգելու վիճակագրական մեթոդների օգնությամբ մոդելների համապատասխանության և պարամետրերի վերաբերյալ տարբեր վարկածներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. լուծելու մի շարք գործնական տնտեսագիտական խնդիրներ էկոնոմիստրիկ մոդելների օգնությամբ,		
2. տարբեր աղյուրներից հայթայթելու տեղեկատվություն և դրանց հիման վրա կատարելու տնտեսագիտական վերլուծություններ:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մուտեցումները,		
Բ1. կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար		
Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիստրիկ մեթոդներ:		
Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ,		
Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,		
Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր,		
Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:		
11.Կրթավորում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
դասախոսություններ գործնական համակարգչային դասընթացներ խմբային աշխատանքներ (Stata փաթեթի կիրառմամբ),		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:		
2-րդ ընթացիկ քննություն գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 3 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:		
Ընթացիկ ստուգում գրավոր՝ թեստային հարցեր 2 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:		
Մասնակցություն ՝ առավելագույնը՝ 3 միավոր արժեքով:		
Եզրափակիչ քննություն բանավոր՝ տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, 8 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից՝		
Թեմա 1. Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության կրկնություն։ Թեմա 2. Միազգործուն զծային ռեզընտեսիա: Գառւս-Մարկովի պայմանները և փոքրագույն քառակուսիների մեթոդը:		

Թեմա 3. Բազմագործոն գծային ռեզընսիա: **Թեմա 4.** Հիպոթեզների տեստավորում չ և է վիճակագրականներ: **Թեմա 5.** Կեղծ փոփոխականներ: **Թեմա 6.** Բազմակույնեարություն և հետորուկեղաստիկություն: **Թեմա 7.** Փոփոխականների տրանսֆորմացիա և ոչ գծային ռեզընսիա: **Թեմա 8.** Առավելագույն ձշմարտանմանության մեթոդ: **Թեմա 9.** Սոնտե-Կարլո սիմուլացանների մեթոդ: **Թեմա 10.** Բայեսյան մեթոդներ: **Թեմա 11.** Eviews Էկոնոմետրիկ փաթեթի միջոցով Էկոնոմետրիկ հետազոտությունների իրականացում:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Wooldridge, Jeffrey M. Introductory Econometrics: A Modern Approach. 3rd ed. Mason, OH: Thomson/South-Western, 2006. ISBN: 9780324289787 (Հիմնական գիրք)
2. Goldberger, Arthur S. A Course in Econometrics. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1991. ISBN: 9780674175440. (Առավել խորացված և համեմատաբար բարդ գիրք)
3. DeGroot, Morris H., and Mark J. Schervish. Probability and Statistics. 3rd ed. Boston, MA: Addison-Wesley, 2001. ISBN: 9780201524888. (Վիճակագրության և հավանականությունների տեսության կրկնության համար)
4. Dougherty, C.. Introduction to econometrics. 5th ed. Oxford University Press, 2011, ISBN: 9780199676828
5. Մագնոս Յ.Պ., Կատաշև Պ.Կ., Պերեսեցկի Ա.Ա., Էկոնոմետրիկա, Մոսկվա, իշ. “Դելօ”. 2004
6. Քրիստոֆեր Դուգերտի, Վեճեցուած է էկոնոմետրիկ, Մ: ԻՆՓՐԱ-Մ, 1999

Անհրաժեշտ ծրագրային ապահովում.

1. Eviews 9 կամ ավելի բարձր (պարտադիր)
2. Stata 10 կամ ավելի նոր (պարտադիր)
3. Matlab 2014b կամ ավելի նոր (ոչ պարտադիր)
4. R/R-studio (ոչ պարտադիր)

1.0201/B40	2.Էկոնոմետրիկա – 2	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.45/45/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	

8.Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ժամանակային շարքեր կիրառող ոլորտներում էմպիրիկ հետազոտություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ հմտությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել ժամանակային շարքերի բովանդակությունը և դրանց կիրառման ոլորտները,
- ներկայացնել Էկոնոմետրիկ գործիքներ և տեխնիկաներ, որոնք թույլ կտան գնահատել ժամանակային շարքեր կիրառող տնտեսական մոդելների որակը:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և ինացություն

1. ներկայացնելու տնտեսագիտական հետազոտություններ իրականացնելու վիճակագրական մոտեցումները և էկոնոմետրիկ մոդելների տեսակները,
2. ստուգելու վիճակագրական մեթոդների օգնությամբ մոդելների համապատասխանության և պարամետրերի վերաբերյալ տարբեր վարկածներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. գնահատելու համակարգչային փաթեթների կիրառությամբ իր կողմից ստեղծված մոդելների պարամետրերը,
2. կատարելու Eviews փաթեթի միջոցով ժամանակային շարքերի վերլուծություն և կանխատեսում:

գ. քննիանության/փոխանցելի կարողություններ

1. լուծելու Էկոնոմետրիկ մոդելների օգնությամբ մի շարք գործնական տնտեսագիտական խնդիրներ,
2. հայթայթելու տարբեր աղյուրներից տեղեկատվություն և դրանց հիման վրա կատարել տնտեսագիտական վերլուծություններ:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7.բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,

Բ1. կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար

Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմետրիկ մեթոդներ:

Բ7.մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ,

Բ8.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպա-տակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

11.Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- գործնական համակարգչային դասընթացներ
- խմբային աշխատանք (Eviews փաթեթի) կիրառմամբ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, **4 միավոր** առավելս արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

2-րդ ընթացիկ քննություն գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, **3 միավոր** առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

Ընթացիկ ստուգում. գրավոր՝ թեստային հարցեր **2 միավոր** առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

Մասնակցություն. առավելագույնը՝ **3 միավոր**:

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր՝ տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, **8 միավոր** առավելս արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Առաջին կարգի տարբերություն և գործողություններ լազերի հետ: Տարբերակային հավասարումներ:

Թեմա 2. Ստացիոնար ARMA պրոցեսներ: **Թեմա 3.** Կանխատեսում: **Թեմա 4.** Ω ստացիոնար ժամանակային շարքեր: Միավոր արմատի խնդիրը: **Թեմա 5.** Ωեզրեսիվ դինամիկ մոդելներ: **Թեմա 6.** Վեկտոր ավտոռեզրեսիվ մոդելներ և կոինտեզրացիոն մոդելներ: Միավոր ճշգրտման մոդելը: Պատճառականություն:

Թեմա 7. Պանելային տվյալների գծային մոդելներ: Ֆիրսված և պատահական էֆեկտներով մոդելներ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Hamilton J.D., Time series analysis (Vol. 2). Princeton: Princeton university press, 1994.
2. Helmut Lütkepohl, New Introduction to Multiple Time Series Analysis, Library of Congress Control Number: 2005, 927322.
3. Канторович Г.Г., Лекции по курсу «Анализ временных рядов». Экономический журнал ВШЭ, 2003.
4. Магнус Я.Р., Катышев П.К., Пересецкий А.А., Эконометрика, Москва, изд. “Дело”. 2004.

1. 0201/B39	2. "ՀԲ" Ֆինանսներ – 2	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել ֆինանսների տնօրինման հիմնարար տեսական մոտեցումները, տարբեր գործնական իրավիճակներում ֆինանսական որոշումների կայացման և կիրառման ձևերը, ինչպես նաև ֆինանսական վերլուծության գործիքները, մեթոդները և սկզբունքները տարաբնույթ հետազոտական աշխատանքներ իրականացնելու համար:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ներկայացնել ֆինանսների կառավարման անհրաժեշտությունը, նպատակները և խնդիրները, • ուսանողներին ծանոթացնել ֆինանսական որոշումների կայացման մեխանիզմների և մեթոդների հետ, • ուսանողներին զինել ֆինանսական ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու և մեկնաբանելու կարողություններով, • ուսանողներին սովորեցնել օգտվել մասնագիտական գրականությունից, վիճակագրական տվյալների աղբյուրներից և հետազոտական աշխատանքներ իրականացնելու համար անհրաժեշտ այլ գործիքներից:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները: 2. Բացատրելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից տեսությունները և ֆինանսական վերլուծության մեթոդները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդներ: 2. Կատարելու ինքնուրույն ֆինանսական վերլուծություններ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Աշխատելու թիմում: 2. Կառուցելու բանավոր և գրավոր փաստարկված խոսք: 3. Մտածելու և արտահայտվելու ստեղծագործաբար:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա8. Մեկնաբանելու միջոց և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,

Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկալարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,

Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ,

Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթարշաված տեղեկատվությունը:

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- իրավիճակային սցենարների վերլուծություն
- տնային առաջարկանքներ
- խմբային/անգատական հետազոտական աշխատանք

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքները գնահատելու համար

իրականացվում են.

1-ին ընթացիկ քննություն . գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, **4 միավոր** առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25).

2-րդ ընթացիկ քննություն . թիմային կամ անհատական հետազոտական աշխատանքի պաշտպանություն **4 միավոր** առավելագույն արժեքով[.]

Մասնակցություն . առավելագույն՝ **3 միավոր**

Եզրափակիչ քննություն . բանավոր՝ տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, **9 միավոր** առավելագույն արժեքովների քայլը՝ 0.25:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներդրումային նախագծերի արդյունավետության գնահատում: **Թեմա 2.** Կապիտալի արժեք և կառուցվածք: **Թեմա 3.** Բիզնեսի գնահատում: **Թեմա 4.** Ռիսկ և եկամտաբերություն: **Թեմա 5.** Ֆինանսական վերլուծություն: **Թեմա 6.** Ֆինանսական պլանավորում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Brealey R., Myers S., and Allen F., “Principles of Corporate Finance”, 13th edition, NY: McGraw Hill, New York, 2020
2. Ross S., Westerfield R. and Jordan B., “Fundamentals of Corporate Finance”, 12th edition, NY: McGraw Hill, New York, 2019
3. Berk J. and DeMarzo P., “Corporate Finance”, 5th edition, Global Edition Pearson Education, UK, 2021
4. Корпоративные финансы и учет: понятия, алгоритмы, показатели: учебное пособие / В. В. Ковалев, Вит. В. Ковалев. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Проспект, 2020.
5. Финансовый менеджмент: учебник / коллектив авторов; под ред. Н.И. Берзона и Т.В. Тепловой. — М. : КНОРУС, 2020.
6. Современные корпоративные финансы и инвестиции: монография, / П.Н. Брусов, Т.В. Филатова, Н.П. Орехова. — М. : КНОРУС, 2020.
7. Финансовый менеджмент: теория и практика, Стоянова Е.С. (ред.), 6-е изд. - М.: Изд-во "Перспектива", 2010.

Լրացրույթի գրականության ցանկ

1.Финансовый анализ предприятия с помощью коэффициентов и моделей: учебное пособие, В.Ю. Жданов, И.Ю. Жданов — М. : Проспект, 2018.

2.Финансовый анализ: Учебно-методическое пособие. — М.: Экономический факультет МГУ имени М. В. Ломоносова, 2020.

3.Оценка компаний: анализ и прогнозирование с использованием отчетности по МСФО / Ник Антилл, Кеннет Ли; Пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер, 2013.

4.Практикум по курсу «Финансы организаций» (корпоративные финансы). Учебное пособие. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2011.

1.0305/B44	2. ՀՀ հարկային համակարգ	3. 4 ECTS կրեդիտ
4.3 ժամ/շաբ.	5.30/15/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակները		
8.Դասընթացի նպատակները կազմություններին և դրա օրենսդրական ապահովմանն առնչվող հարցերին:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ներկայացնել ՀՀ հարկային համակարգի իրավական հիմքը, • յուրացնել հարկերի հաշվարկման ժամանակակից մեթոդները, • սովորեցնել կազմել հարկային հաշվետվություններ, • ձևավորել հարկային հաշվառման և պյանավորման հմտություններ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Տարբերակել և առանձին շափանիշների հիման վրա դասակարգել հարկերը, նկարագրել հարկման հիմնական մեթոդների առանձնահատկությունները:		
2. Բնութագրել ՀՀ հարկային օրենսդրության և մասնավորապես Հայաստանի հանրապետության հարկային օրենսգրքի հիմնական դրույթներն ու պատասխանատվություն սահմանող նորմերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Ինքնուրույն կազմել հարկերի հաշվարկ և որոշել հաշվետու ժամանակաշրջանի արդյունքներով բյուջե վճարման ենթակա հարկերի գումարները:		
2. Ինքնուրույն հաշվարկել հարկային իրավախսական դեպքումների կատարման դեպքում հարկային պատասխանատվության գումարները:		
գ. քննիչանորոշումներ		
1. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:		
2. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:		
10.Դասընթացը ձեռնորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա7. բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,		
Բ2. պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,		
Բ5. գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,		
Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություն ներ,		
Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• դասախոսություններ, • նախադեպերի վերլուծություն, • խմբային աշխատանք, • անհատական աշխատանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Առաջին ընթացիկ քննությունն անց է կացվում գրավոր հարցատոմսերով, հարցատոմսը պարունակում է երեք հարց՝ 5 առավելագույն միավորով, յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար՝ 2, 2 և 1 միավոր,		
Երկրորդ ընթացիկ քննությունն անց է կացվում գրավոր հարցատոմսերով, հարցատոմսը պարունակում է երեք հարց՝ 4 առավելագույն միավորով, յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար՝ 2, 1 և 1 միավոր, ինքնուրույն աշխատանք՝ 6 միավոր,		
Երրորդ ընթացիկ ստուգում՝ 5 միավոր:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Հարկերի տնտեսական բովանդակություններ: Թեմա 2. ՀՀ հարկային համակարգը: Թեմա 3. ՀՀ պետական հարկերը: Թեմա 4. ՀՀ տեղական հարկերը: Թեմա 5. Հարկերին փոխարինող հարկերը: Թեմա 6. Հարկային քաղաքականության հիմնական ուղղությունները ՀՀ-ում:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ		
1. Հարությունյան Վ., Հարկեր և հարկագանձում, Եր., 2010:		
2. ՀՀ հարկային օրենսգիրը:		
3. Խաչատրյան Վ.Գ., Հարկեր և հարկային քաղաքականություն, Եր., 2014:		
4. Պերօվ Ա., Налоги и налогообложение. М., 2008.		

Լրացուցիչ գրականության ցանկ

1. Թամայան Ա., Հարկային օրենսդրության հիմունքները, Եր., 2003:
2. Հարությունյան Վ., Հարկային քաղաքականությունը և նրա կատարելագորման հիմնահարցերը ՀՀ-ում, Եր., 2003:

1.0201/B38	2.Միկրոտնտեսագիտություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.60/0/30	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակներին ներկայացնել հիմնական միկրոտնտեսական օրենքները և դրանց միջև գոյություն ունեցող օրինաչափությունները, տնտեսվարող սուբյեկտների վարքագիր ուսումնասիրման համար կիրառվող տնտեսա-մաքեմատիկական մոդելները և մեթոդները, ինչպես նաև այս կամ այն միկրոտնտեսական հիմնախնդրի վերաբերյալ ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք իրականացնելու համար անհրաժեշտ հմտությունները և գործիքակազմը:		
Դասընթացի խնդիրներեն. • ուսանողներին ներկայացնել հիմնական միկրոտնտեսագիտական օրենքները և դրանց միջև գոյություն ունեցող օրինաչափությունները, • ուսանողներին ծանոթացնել արտադրողի և սպառողի տեսությունների, շուկայական հավասարակշռության մոդելների, շուկայի բացերի (հանրային բարիքներ, տեղեկատվական ասիմետրիաներ, արտաքին ազդակներ և մենաշնորհային շուկաներ) և դրանց կարգավորման եղանակների հետ, • ուսանողներին զինել միկրոտնտեսագիտական ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու և մեկնաբանելու կարողություններով, • ուսանողներին սպորեցնել օգտվել մասնագիտական գրականությունից, վիճակագրական տվյալների աղյուններից և հետազոտական աշխատանքներ իրականացնելու համար անհրաժեշտ այլ գործիքներից:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու հիմնական միկրոտնտեսական հասկացությունները, օրենքները և դրանց միջև դրսուրվող օրինաչափությունները, 2. ներկայացնելու սպառողի և արտադրողի տեսությունները, նրանց վարքագիր օպտիմալացման պայմանները և դրանց վրա ազդող գործոնները, 3. մեկնաբանելու շուկայական հավասարակշռության մոդելները, շուկայի բացերը (հանրային բարիքներ, արտաքին արյունքներ, տեղեկատվական ասիմետրիաներ ու մոնոպոլիաներ) և դրանց կարգավորման եղանակները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու տիպային տնտեսա-մաքեմատիկական իրավիճակները և իրականացնելու ինքնուրույն հետազոտություններ: գ. բնորոշական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. կառուցելու բանավոր և գրավոր փաստարկված խոսք:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները: Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները, Բ6.տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր, Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուններից հայթայթված տեղեկատվություններ, Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու: 11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. • դասախոսություններ, • թեստային վարժություններ և խնդիրների լուծում, • բանավեճեր, դերային խաղեր և իրավիճակային սցենարների քննարկումներ, • հետազոտական բնույթի թիմային աշխատանքներ,		

տնային առաջադրանքներ: 12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն - 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:. 2-րդ ընթացիկ քննություն - 4 միավոր առավելագույն արժեքով արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25: Ինքնուրույն աշխատանք -առավելագույնը 4 միավոր: Եզրափակիչ քննություն .քանավոր տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, 8 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:   13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից: Թեմա 1. Սպառման տեսության հիմունքները: Թեմա 2. Օպտիմալ ընտրություն: Թեմա 3 Պահանջարկի և բարեկեցության վերլուծություն: Թեմա 4. Օպտիմալ ընտրությունը հնդողեն եկամտի և անորոշության պայմաններում: Թեմա 5. Արտադրողի տեսության հիմունքները: Թեմա 6. Արտադրության ծավալի և գնի որոշումը տարբեր շուկայական կառուցվածքների դեպքում: Թեմա 7.Ընդհանուր հավասարակշռության տեսություն: Թեմա 8. Շուկայի բացերը և դրանց կարգավորումը:
14.Հիմնական գրականության ցանկ   1. Hal R. Varian, "Intermediate Microeconomics: A Modern Approach", W. W. Norton & Company, Inc., New York, 2010. 2. R. Serrano and A. Feldman, "A Short Course in Intermediate Microeconomics with Calculus", Cambridge University Press, Cambridge 2013. 3. W. Nicholson and C. Snyder, "Microeconomic Theory: Basic Principles and Extensions", Thomson/South-Western, Mason, 2008. 4. Perloff J., "Microeconomics: Theory and Applications with Calculus", 4th Edition, Pearson Education Limited, Harlow, 2018. 5. Mas-Colell A. and Whinston M., "Microeconomic Theory", Oxford University Press, Oxford, 1995. 6. Silberberg E. and Wing S., "The Structure of Economics", McGraw Hill, New York, 2001. 7. Simon C. and Blume L., "Mathematics for Economists", W. W. Norton & Company, New York, 2010.

1.0201/B37	2.Հաշվապահական հաշվառում	3.5 ECTS կրեդիտ
4.5 ժամ/շաբ.	5.30/45/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ կազմակերպության մրցունակության ապահովման գործընթացում հաշվապահական հաշվառման կարևորության, մեթոդի տարրերի և իրականացման սկզբունքների մասին: Պարզաբանել կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի հաշվառման առանձնահատկությունները, իրականացման ձևերը: Ինչպես նաև ուսանողների մոտ ձևավորել զարգացնել արդյունավետ հաղորդակցության, հիմնախնդիրները տրամաբանորեն լուծելու, դատելու, առաջարկություններ անելու ունակություններ:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
մեկնարանել հաշվապահական հաշվառման հիմունքները, ֆինանսական հաշվառման հիմնական տարրերը, հաշվային պլանը բացատրել ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառումների գործառույթները, խնդիրները և առանձնահատկությունները, մեկնարանել կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի հաշվառման մեխանիզմները, բացատրել եկամուտների և ծախսերի դասակարգումը և հաշվառումը, ուսուցանել օգտվել հաշվային պլանից, հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս, ուսանողներին զինել հաշվապահական փաստաթղթեր լրացնելու և ստուգելու, հաշվապահական խնդիրներ լուծելու, գործառնությունների համար հաշվապահական ձևակերպումներ գրելու կարողություններով:		

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝   ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն   1. Սահմանելու և բացատրելու հաշվապահական հաշվառման առարկան, մեթոդը, ֆինանսական հաշվառման հիմնական տարրերը: 2. Բացատրելու ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառումների առանձնահատկությունները, ֆինանսական հաշվառման գործառույթները, խնդիրները: 3. Սահմանելու, մեկնարանելու, հաշվառելու կազմակերպության ակտիվները, պարտավորությունները, սեփական կապիտալը: 4. Մեկնարանելու դասընթացի սահմաններում նախատեսված մասնագիտական տերմինները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Աշխատելու հաշվային պլանվ, գործառնությունների համար գրել հաշվապահական ձևակերպումներ, լուծելու հաշվապահական խնդիրներ, լրացնելու և ստուգելու հաշվապահական փաստաթղթեր:
2. Օգտվելու հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելու:
3. Տարրերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից:
2. Աշխատելու թիմում, շփվելու մասնագիտական լեզվով:
3. Անհայտ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու, կատարելու առաջարկություններ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա5. Ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էությունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,

Ա9. Մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր

Բ7. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգային ծրագրեր,

Բ8. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:

Գ2. Սայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում,

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար,

Գ6. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար,

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- սեմինարներ, քնարկումներ և բանավեճեր,
- գործնական և խմբային աշխատանքներ,
- հետազոտական աշխատանքներ, խնդիրներ, ռեֆերատներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 1-ին ընթացիկ քննություն .գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25.
- 2-րդ ընթացիկ քննություն . գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25.
- **Ինքնուրույն աշխատանք** .գրավոր- բանավոր ներկայացում, 3 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25.
- **Եզրափակիչ քննությունը** բանավոր, 9 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից

- Թեմա 1.** Հաշվապահական հաշվառման առարկան և մեթոդը: Հաշվապահական հաշվառման տեսակները, սկզբունքները, կարգավորումը:**Թեմա 2.** Հաշվապահական հաշվեկշիռ /ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն/ և հաշիվներ: Կրկնակի գրանցում: Գնահատում և կալկուլյացիա: Փաստաթղթավորում և գույքագրում: **Թեմա 4.** Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների դասակարգումը, հաշվային պլան: **Թեմա 5.** Կազմակերպության ակտիվների հաշվառում **Թեմա 6.** Կազմակերպության պարտավորությունների հաշվառումը: **Թեմա 7.** Եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը: Տնտեսավարման ֆինանսական հետևանքների ձևավորումը և հաշվառումը: **Թեմա 8.** Սեփական կապիտալի հաշվառումը: **Թեմա 9.**

Ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական փաթեթը, ներկայացման կարգը և փոխադարձ կապը:	
Հիմնական գրականության ցանկ	
1. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը, 2002:	
2. Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ, 2012:	
3. Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:	
4. ՀՀ Հարկային օրենսգիրը 2016:	
5. ՀՀ Աշխատանքային օրենսգիրը 2016:	
6. Սարգսյան Ա., Համբարձումյան Ռ., Մարգարյան Ա., Օգանեզովա Ն., և ուրիշներ /Հաշվապահական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ/, Եր., 2014:	
7. Մովսիսյան Թ., Հաշվապահական հաշվառում, Եր., 2015:	
8. Զուրաբյան Կ., Գասպարյան Ն., Հաշվապահական հաշվառում: /Ուսումնական ձեռնարկ/, Եր., 2011:	
9. Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ, Հայաստանի հաշվապահների և առողջապահների ասոցիացիա, Եր., 2012:	
10. Кондраков Н.П. Бухгалтерский учет: Учебное пособие. 5-е изд., перераб и доп. Москва ИНФРА-М, 2008	
11. M.Powers, B.Needles, S.Crosson, Financial and Managerial, Publisher: Cengage Learning; 10 edition (January 23)	

1.0201/B43	2."ՀԲ" Մակրոտնտեսագիտություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.60/0/30	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հիմնական մակրոտնտեսական հասկացությունները և դրանց կիրառությունները, մակրոտնտեսագիտության ոլորտում առկա տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելները և մեթոդները, ինչպես նաև այս կամ այն մակրոտնտեսական հիմնախնդրի վերաբերյալ ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք իրականացնելու համար անհրաժեշտ հմտությունները և գործիքակազմը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ուսանողներին ներկայացնել հիմնական մակրոտնտեսական հասկացությունները և նրանց կիրառությունները, • ուսանողներին ծանոթացնել մակրոտնտեսագիտության ոլորտում առկա տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելների և մեթոդների հետ, • ուսանողներին զինել մակրոտնտեսական ուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու և մեկնաբար կարողություններով, • ուսանողներին սովորեցնել օգտվել մասնագիտական գրականությունից, վիճակագրական տվյալներուներից և հետազոտական աշխատանքներ իրականացնելու համար անհրաժեշտ այլ գործիքներ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. մեկնաբանելու մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները,		
2. վերլուծելու հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշների միջև առկա փոխկապվածությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. վերլուծելու տիպային տնտեսա-մաթեմատիկական իրավիճակները,		
2. կիրառելու տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելները այս կամ այն հիմնախնդրի վերաբերյալ ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք իրականացնելու համար:		
գ. ընդհանուր ական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատելու թիմում,		
2. կառուցելու բանափոր և գրավոր փաստարկված խոսք,		
3. մտածելու և արտահայտվելու ստեղծագործաբար:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները		
Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,		
Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,		
Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,		
Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրափակումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,		

- Գ3.**քանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ
Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր,
Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- թեստային վարժություններ և խնդիրների լուծում,
- բանավեճեր, դերային խաղեր և իրավիճակային սցենարների քննարկումներ,
- հետազոտական բնույթի թիմային աշխատանքներ,
- տնային առաջադրանքներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն.- 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

2-րդ ընթացիկ քննություն .հետազոտական աշխատանք- 4 միավոր առավելագույն արժեքով,

Ինքնուրույն աշխատանք- 4 միավոր առավելագույն արժեքով,

Եզրափակիչ քննությունը .քանավոր, 8 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ազգային հաշվաների համակարգ: **Թեմա 2.** Տնտեսությունը երկարաժամկետ հատվածում («դասական» տնտեսություն): **Թեմա 3.** Փող և ինֆյացիա: **Թեմա 4.** Բաց տնտեսություն: **Թեմա 5.** Տնտեսությունը կարգավածում: Գործարար ցիկլեր: **Թեմա 6.** Համախառն առաջարկի և համախառն պահանջարկի դիմամիկ մոդել: **Թեմա 7.** Սպառում: **Թեմա 8.** Ներդրումներ: **Թեմա 9.** Փողի պահանջարկը և առաջարկը: **Թեմա 10.** Գործազրկություն: **Թեմա 11.** Հարկաբյուջետային քաղաքականություն: **Թեմա 12.** Դրամավարկային տեսություն: **Թեմա 13.** Բաց տնտեսություն: **Թեմա 14.** Սոլոյի տնտեսական աճի մոդելը: **Թեմա 15.** Տնտեսական աճի Ռամսեյի մոդելը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. D. Romer, “Advanced Macroeconomics” 4th edition
2. D. Acemoglu, “Introduction to Modern Economic Growth”
3. J. Garin, R. Lester and E. Sims, “Intermediate Macroeconomics”
4. N.G. Mankiw “Macroeconomics”

1.0201/B35	2.Մենեջմենթի հիմունքներ	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	

8.Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին մենեջմենթի սկզբունքներին, մենեջերների ֆունկցիաներին, էրֆիկային, ռազմավարական պլանավորմանը, հաղորդարկցման հմտություններին, աշխատողների մոտիվացիայի տեսություններին, սկզբունքներին, կիրառման հմտություններին, թիմային աշխատանքներին, կիրառման անհրաժեշտությանը, կոնֆլիկտային իրավիճակների կառավարմանը, լիդերության տեսություններին և ժամանակակից ասպեկտներին:

Դասընթացի հիմքներն են.

- ուսանողներին ծանոթացնել կառավարման հիմնարար տեսական դրույթներին և ժամանակակից կառավարչական մտքի զարգացման հիմնական ուղղություններին,
- խթանել ուսանողների հետաքրքրությունը կառավարման պրակտիկ գործունեության նկատմամբ,
- նպաստել ապագա կառավարչի մշակույթի և մտածողության ձևավորմանը,
- բացահայտել կառավարման մարդարանական բնույթը,
- ապագա կառավարիչներին /մենեջերներին/ գինել կառավարման տեխնոլոգիաներով, մեթոդներով, ձևերով, միջոցներով և հնարներով աշխատելու կարողություններով:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու կառավարման հիմնարար տեսական դրույթները և ժամանակակից կառավարչական մտքի զարգացման հիմնական ուղղությունները,
2. բացատրելու կառավարման մարդարանական բնույթը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու կառավարման մծակույթը և մտածողությունը,
2. օգտագործելու կառավարման տեխնոլոգիաները, մեթոդները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էկտրոռնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ) կիրառելու տեսական գիտելիքները գործնականում,

2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

10.Դասընթացը ձեավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա7.բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,

Բ7.մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ,

Գ1.օպտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- քննարկումներ,
- նախագծերի մեթոդ,
- խճանկարի մեթոդ,
- դերային խաղերի մեթոդ,
- լսարանային ցուցադրություններ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Առաջին ընթացիկ քննություն իրականացվում է թեստի միջոցով՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:** Թեստը պարունակում է 14 հարց, յուրաքանչյուրը 0.5 միավոր:
- Երկրորդ ընթացիկ քննություն իրականացվում է քանակոր. Հարցատոմսը պարունակում է 2 հարց և մեկ խնդիր՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Միավորների քայլը 0.5 է:**
- Ընթացիկ ստուգում՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով**
- Մասնակցության՝ 2 միավոր առավելագույն արժեքով,**
- Ինքնուրույն աշխատանքի /հետազոտություն կամ ռեֆերատ/ - 5 միավոր առավելագույն արժեքով**

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Մենեջմենթի ծագումն ու զարգացման նախադրյալները: **Թեմա 2.** Մենեջմենթի արտաքին և ներքին միջավայրերը: **Թեմա 3.Պարագաներում:** **Թեմա 4.** Կազմակերպություն: **Թեմա 5.Լիդերություն:**

14.Հիմնական գրականության ցանկ

- Дафт Р., Менеджмент, Питер , 2015.
- Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф., Основы менеджмента, М., 2015.
- Роббинз С., Коутер М., Менеджмент, М., 2007 .
- Томсон А., Стриклэнд А. Стратегический менеджмент, М., 2006.
- Веснин В., “Менеджмент”; Москва, 2011.
- Пивоваров С., Максимцев Н., “Сравнительный менеджмент”-СПб. 2008.
- Սուվարյան Յու., Մենեջմենթ, Եր., 2002:

1.0201/B41	2.Քանկային գործ	3.5 ECTS կրետիս
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ձևավորել բանկային գործունեության հիմունքների, բանկերի գործունեության կարգավորման օրենսդրական դաշտի, բանկերի կողմից իրականացվող գործառնությունների և կենտրոնական բանկի խնդիրների վերաբերյալ գիտելիքներ:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
բացատրել բանկային գործունեության հետ կապված հասկացությունները, ծանոթացնել բանկային գործունեությունը կարգավորող նորմատիվային փաստաթղթերին, ներկայացնել ժամանակակից բանկային գործի տեսության և պրակտիկայի հիմունքները, ձևավորել տիպիկ բանկային իրավիճակներում կողմնորոշվելու և ճիշտ որոշումներ կայացնելու ունակություն:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
ներկայացնելու ֆինանսական համակարգը, բանկային ոլորտը, մեկնաբանելու ՀՀ բանկային համակարգի ինստիտուցիոնալ կայացման պատմությանը, ինչպես նաև ՀՀ-		

ում ֆինանսական կառույցների՝ բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից առաջարկվող վարկային և ավանդային գործառնությունները,   3. բացատրելու Կենտրոնական Բանկի՝ որպես ֆինանսական համակարգի կայունության և գների կայունության ապահովման հիմնական պատասխանատուի գործառույթները և դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ   գնահատելու բանկերի դերն ու նշանակությունը տնտեսության կայացման և զարգացման գործում, վերլուծելու կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող քաղաքականությունը և բնութագրելու ֆինանսական համակարգի և գնաճի կայունությունը բնորոշող ցուցանիշները, ինքնուրույն իրականացնելու առևտրային բանկի տնտեսական գործունեության ֆինանսական արդյունքների գնահատում և վերլուծություն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ   արագորեն և հմտորեն կողմնորոշվելու ֆինանսական շուկայում՝ հստակ պատկերացում կազմելով բանկերի և վարկային կազմակերպությունների մասին, գործելու վերահսկող մարմնի՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվող «խաղի կանոններով», այսինքն այն նորմատիվային դաշտով, որով և առաջնորդվում են ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունները: 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.   Ա4. ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,   Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,   Բ4. չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա,   Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար ղեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,   Բ9. գնահատելու բանկերի ֆինանսական կայունությունը, բացահայտելու բանկային համակարգի ֆինանսական կայունության վրա ազդող գործուները,   Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով հավաքագրելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տնտեսագիտական տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը   Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ: 11. Վիճառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ վերջնարդյունքները.   դասախոսություններ, սեմինարներ, քննարկումներ և բանավեճեր, խմբային աշխատանքներ: 12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.   1-ին բնորոշիկ քննություն. գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25: 2-րդ բնորոշիկ քննություն. գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25: Ինքնուրույն աշխատանք. 3 միավոր առավելագույն արժեքով: Եզրափակիչ քննություններ. բանավոր հարցում, 9 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25: 13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.   Թեմա 1. Բանկերի ծագումը և բանկային համակարգի ձևավորումը: Թեմա 2. Բանկային գործունեության առանձնահատկությունները և բանկային համակարգի ձևավորումը ՀՀ-ում: Թեմա 3. Կենտրոնական բանկերի դերը և գործառույթները: Թեմա 4. Առևտրային բանկերը և ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունները: Թեմա 5. Առևտրային բանկերի գործառնությունները: Թեմա 6. Բանկային գործունեության վերահսկողությունը և կարգավորումը: Թեմա 7. Միջազգային բանկային գործառություններ: 14. Հիմնական գրականության ցանկ   Բաղանան Լ., Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկեր, Եր., 2010: Ասատրյան Բ., Բանկային գործ, Եր., 2013: «Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков», Ф. Мишкин, 1999. «Банки и банковские операции», М. Лаврушин, 2016. «Банковское дело», М.Лаврушин, М. 2009. «Деньги, кредит, банки», М.Владимирова, А.Козлов, М. 2006. www.cba.am. www.imf.org.

1.0201/B42	2.Մարքեթինգի հիմունքներ	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
		8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել շուկայագիտության ընդհանուր հարցերի տեսությանը և պրակտիկային, շուկայավարման գործունեության կոնկրետ ուղղություններին:
		Դասընթացի խնդիրներն են.
		• ներկայացնել մարքեթինգի պատմական զարգացումը, դերն ու տեղը կազմակերպության գործունեության մեջ, • ուսումնասիրել մարքեթինգի հիմնական հասկացությունները, • յուրացնել շուկայի հետազոտման մեթոդները, • ձևավորել շուկայական զարգացումների կանխատեսման հմտություններ, • ձևավորել նորարարական մտածելակերպ, • սովորեցնել գնահատել կազմակերպության մարքեթինգային գործունեությունը և կազմել մարքեթինգի պահանջանքները:
		9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝
		ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն
		1. մեկնաբանելու շուկայագիտության ընդհանուր հարցերի տեսությունը և պրակտիկան, 2. ներկայացնելու առաքման և գնային քաղաքականության, ինչպես նաև գովազդի կազմակերպման մեխանիզմները:
		բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ
		1. իրականացնելու շուկայագիտական հետազոտություններ համապատասխան հետազոտության հիման վրա, 2. մշակելու և առաջարկելու արտադրանքի իրացումը խթանող միջոցառումներ: 3. գնահատելու գովազդի տարբեր տեսակների արդյունավետությունը առանձին ապրանքատեսակների համար:
		գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ
		1. համարելու ստացած գիտելիքները այլ դասընթացների համանման թեմաներն ուսումնասիրելիս:
		10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
		Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,
		Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,
		Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,
		Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,
		Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
		Գ6. աշխատեուղի խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:
		11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
		• դասախոսություններ, • սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր, • խմբային աշխատանքներ, • ուժեքատներ, • անհատական աշխատանք:
		12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
		Առաջին ընթացիկ քննությունն անց է կացվում հարցատոմսերով, հարցատոմսը պարունակում է երեք հարց-4 առավելագույն միավոր արժեքով,
		Երկրորդ ընթացիկ քննությունն անց է կացվում հարցատոմսերով-5 առավելագույն միավոր արժեքով,
		Ինքնուրույն աշխատանք-7 միավոր արժեքով,
		Ընթացիկ ստուգում-3 միավոր արժեքով,
		Մասնակցություն-1 միավոր արժեքով:
		13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
		Թեմա 1. Մարքեթինգի էությունը: Թեմա 2. Ընկերության մարքեթինգային միջավայր: Թեմա 3. Մարքեթինգային հետազոտությունների համակարգը: Թեմա 4. Շուկա: Շուկայի հատվածավորման գործընթաց: Թեմա 5. Ապրանք: Թեմա 6. Մարքեթինգային կոմունիկացիաների համակարգը: Թեմա 7. Մարքեթինգի կազմակերպումը ձևոնարկությունում:
		14. Հիմնական գրականության ցանկ

- Маркетинг-менеджмент, Филип Котлер, К.Л.Келлер, 12-е изд, ПИТЕР, 2009.
- Основы маркетинга, Филип Котлер, Г. Армстронг, Д. Сондерс, В. Вонг. изд Вильямс, 2007.
- Реклама, Е.Ромат, изд ПИТЕР, 2008.
- Маркетинг, Гольдштейн Г.Я., Катаев А.В. ТРТУ, 1999.
- Психология маркетинга и рекламы, Клаус Мозер, изд Гуманитарный Центр, Харьков 2004.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

1.0201/B45	2.Մարդկային ռեսուրսներ և աշխատանքի էկոնոմիկա	3.4ECTS կրելիտ
4.3 ժամ/շաբ.	5.30/015	

6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման

8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսուցանել աշխատաշուկայում մարդկային ռեսուրսի ձևավորման օրինաչափությունները և բաշխումը: Աշխատանքի ճշտ կազմակերպումը՝ աշխատաժամերի ընտրությունն, աշխատումի որակ, աշխատանքի արտադրողականությունն, հարկային դաշտը: Ուսանողին հասանելի դարձնել գործազրկության հիմնախնդիրները: Աշխատաշուկային ներքին և արտաքին տեղաշարժերը, ինչպես նաև արհմիությունների դերը գործատու- աշխատում փոխհարաբերություններում:

Դասընթացի խնդիրները

- Ուսանողին ուսուցանել դիսցիպլինի ուսումնասիրության առարկան և մեթոդները:
- Ձևավորել իմացություն աշխատանքային ռեսուրսների ձևավորման, բաշխման և զբաղվածության գործընթացում:
- Ծանոթացնել աշխատանքի շուկայի ընդհանուր բնութագրերին:
- Ձևավորել տնտեսագիտական մտածողություն աշխատանքի առաջարկի և պահանջարկի վերաբերյալ, աշխատանքի կազմակերպման, վարձատրության, ինչպես նաև խթանման գործընթացում:
- Ուսանողին ուսուցանել արհմիությունների գործունեության վերաբերյալ դրույթները, աշխատողի իրավունքները և պարտականությունները:
- Ծանոթացնել աշխատանքի միջազգային կազմակերպություններին:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Կվերարտադիրի աշխատանքի էկոնոմիկա դասընթացի բովանդակությունը
- Կմատնանշի աշխատանքի շուկայի առանձնահատկությունները
- Կսահմանի և կրացատրի աշխատանքի առաջարկն ու պահանջարկը, արտադրողականությունը
- Կմատնանշի աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունների դերը

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- ընդհանրացված կվերլուծի աշխատաշուկայում տեղի ունեցող փոփոխությունները
- կվերլուծի և կիամմամատի գործազրկության տեսակները, կախված իրավիճակից
- կիամմակարգի աշխատաշուկայի ներքին և արտաքին տեղաշարժերը, աշխատանքային հարաբերությունները և կառավարման մեթոդները

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)

- Կտիրապետի ձեռնարկության և աշխատանքի շուկայի մակարդակով աշխատանքային հարաբերությունների վերլուծության և կառավարման մեթոդներին:
- Կտիրապետի աշխատանքի առաջարկի և պահանջարկի, արտադրողակության վերլուծությանը
- Կտիրապետի միջազգային կազմակերպությունների մակարդակով աշխատաշուկայի առանձնահատկություններին:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Ա9.մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարրերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղյուրներից հայթարշաված տեղեկատվությունը,

Գ7.ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- Խոսքային մեթոդներ /դասախոսություն, բացատրում, պատմում, երկխոսություն/
- Զննական մեթոդներ /սյադների ցուցադրում և այլն/
- Գործնական մեթոդներ
- Տրամաբանական մեթոդներ
- Ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդներ
- Հետաքրքրությունների խթանման մեթոդներ
- Համագործակցային ուսուցման մեթոդներ
- Քննադատական մտածողության մեթոդներ
- Խմբային աշխատանքի մեթոդներ
- Վերահսկողության մեթոդներ

12.Գնահատման մեթոդներն ու չափանիշներն են.

- **Առաջին ընթացիկ քննություն** իրականացվում է թեստի միջոցով՝ **4 միավոր առավելագույն** արժեքով: Թեստը պարունակում է 14 հարց, յուրաքանչյուրը 0.5 միավոր:
- **Երկրորդ ընթացիկ քննություն** իրականացվում է բանավոր: Հարցատոմար պարունակում է 2 հարց և մեկ խնդիր՝ **5 միավոր առավելագույն** արժեքով: Միավորների քայլը 0.5 է:
- **Մասնակցության 2 միավոր** առավելագույն արժեքով,
- **Ինքնուրույն աշխատանք /հետազոտություն կամ ռեֆերատ/ 5 միավոր**
- **Ընթացիկ ստուգում 4 միավոր առավելագույն** արժեքով:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Աշխատանքի էկոնոմիկայի առարկան և մեթոդը: Բնակչության աշխատնաքային կառուցվածքը և զբաղվածությունը: **Թեմա 2.** Աշխատանքի առաջարկը, աշխատանքի պահանջարկը
Թեմա 3. Աշխատուժի որակը, տեղաշարժը աշխատանքի շուկայում: **Թեմա 4.** Գործազրկություն, աշխատանքի ներքին շուկաները և ձեռնարկությունում աշխատանքի կառավարումը, աշխատանքի պայմանները և կազմակերպումը: **Թեմա 5.** Աշխատանքի արտադրողականությունը, աշխատավարձ և աշխատանքի խթանում: **Թեմա 6.** Արհմիությունները և սոցիալական համագործակցությունը: **Թեմա 7.** Աշխատանքային հարաբերությունների և աշխատանքի շուկայի պետական կարգավորումը: **Թեմա 8.** Աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունը և աշխատանքային հարաբերությունների կարգավորման միջազգային փորձը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Համբարձումյան Ա., Մարդկային ռեսուրսներ և աշխատանքի էկոնոմիկա, Եր., 2016:
2. Трунин С., Экономика труда, Москва, 2009.
3. Рофе А., Экономика труда, Москва, 2010.
4. Кокин Ю., Шледер П., Экономика труда, Москва, 2010.
5. Жулина Е., Экономика труда, Москва, 2010.
6. Корнейчук Б., Экономика труда, Москва, 2007.
7. Остапенко Ю., Экономика труда Москва, 2007.
8. Tony Keenan Human resource management, 2015
9. Աշխատանքային օրենսգիրը 2016:

1.0201/B45	2.Կիրառական էկոնոմիստրիկա	3.4 ECTS կրեդիտ
4.3 ժամ/շաբ.	5.30/0150	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եղբահակիչ գնահատման	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել միկրոտվյալների հետազոտական աշխատանքներ կատարելու մեթոդներին, գործիքակազմին և դրանց կիրառությանը պրակտիկ օրինակների հիման վրա:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողին ուսուցանել դիսցիպլինի ուսումնասիրության առարկան և մեթոդները,
- ներկայացնել էկոնոմիստրիկ մոդելների միջոցով հաշվողական գիտափորձի իրականացման մեթոդները,
- ծանոթացնել տնտեսական խնդիրների լուծման էկոնոմիստրիկ մեթոդներին և մոդելներին:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝**ա. Ասանազիտական զիտելիք և իմացություն**

1. բացատրելու դասընթացի կիրառական նշանակությունը,
2. նշելու էկոնոմիստրիկայի կիրառման առանձնահատկությունները,
3. սահմանելու և բացատրելու հիմնական հասկացությունները և մեթոդները:

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կառուցելու պարզ օրյեկտների էկոնոմիստրիկ մոդելներ,
2. վերլուծելու էկոնոմիստրիկ մոդելներ,

3. որոշել տնտեսական խնդիրները և դրանց լուծման համար էկոնոմիկական մոդելների կիրառման սահմանները:

գ. քննիքանրական/փոխանցելի կարողություններ

- հավաքագրելու և վերլուծելու անհրաժեշտ տեղեկատվություն,
- կատարելու խմբային աշխատանք:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա6. համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիկ մեթոդներ,

Բ4. շափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա,

Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայցման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,

Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ,

Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- խոսքային մեթոդներ /դասախոսություն, բացատրում, պատմում, երկխոսություն/,
- գննական մեթոդներ /սյաների ցուցադրում և այլն/
- գործնական մեթոդներ,
- տրամաբանական մեթոդներ,
- քննադատական մտածողության մեթոդներ,
- խմբային աշխատանքի մեթոդներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Երկու ընթացիկ քննություն յուրաքանչյուր - 4 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք - 6 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում - 4 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Սասնակցություն - 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Միկրոէկոնոմիկակայի էությունը և կիրառությունը: Թեմա 2. Միկրոտվյալների հավաքագրման աղյուրները և կառուցվածքը: Թեմա 3. Գծային մոդելներ: Փորբազույն քառակուսիների մեթոդը : Թեմա 4. Ոչ գծային մոդելներ: Առավելագույն ճշմարտանմանության և ոչ գծային քառակուսիների մեթոդները : Թեմա 5. Բայեսյան գնահատում : Թեմա 6. Կիսապարամետրիկ մեթոդներ: Թեմա 7. Logit և Probit մոդելները : Թեմա 8. Խաչաձև (cross-section) տվյալներով վերլուծություն: Թեմա 9. Պանելային տվյալներով վերլուծություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- C. Cameron and P. Trivedi, "Microeometrics: Methods and Applications", Cambridge University Press, 2005.
- C. Cameron and P. Trivedi, "Microeometrics: Solution Manual", Cambridge University Press, 2005.
- C. Cameron and P. Trivedi, "Microeconomics Using Stata", Stata Press, 2009.

1.0201/B45	2. Վարքագծային տնտեսագիտություն	3.4 ECTS կրելիս
4.3 Ժամ/շաբ.	5.30/0/15	
6.6-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել մարդկանց տնտեսական գործունեության հոգեբանական օրինաչափությունները՝ կապված ապրանքների և ծառայությունների արտադրության, բաշխման, փոխանակության և սպառման հետ, ինչպես նաև վերջին տարիներին այդ ուղղությամբ ձևավորված տեսությունները և բանակական մեթոդները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
	ուսումնասիրել վարքագծի մոտիվացիայի հոգեբանական տեսակետները,ներկայացնել անհատական տարբերությունները,բացատրել անհատի վրա շրջակա միջավայրի գործուների ազդեցությունը:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու վարքագծային տնտեսագիտության տեսության հիմնարար հասկացությունները և գործիքակազմը,
- բացատրելու ժամանակակից տեսության տարրեր ուղղությունները և մոտեցումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Վերլուծելու տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները,
- Վերհանելու սոցիալ-տնտեսական խնդիրները և կազմելու վերլուծությունների հիման վրա հաշվետվություններ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Կիրառելու միջ առարկայական կապերը,
- աշխատելու տեղեկատվական բազայի հետ,
- խնտեզրվելու խմբային աշխատանքներին:

10. Դասընթացը ձեռվորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա8. Մեկնարաններու միջկո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Ա9. կապակցելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները;

Բ6. տարրեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար ղեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,

Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,

Գ7. ճշշտ գնահատելու սեփական ուսակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Երկու քննացիկ քննություն յուրաքանչյուրը - 4 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք - 6 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում - 4 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն - 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներածություն: **Թեմա 2.** Վարքագծային տնտեսագիտության հեռանկարային տեսություն (Prospect Theory): **Թեմա 3.** Heuristics և շեղումներ (Biases): **Թեմա 4.** Աղմուկ (Noise): **Թեմա 5.** Խառնաշփոթ և մրցակցություն (Confusion and Competition): **Թեմա 6.** Սահմանափակ ուսցինալություն (Bounded Rationality): **Թեմա 7.** Նեյրոտնտեսագիտություն (Neuroeconomics): **Թեմա 8.** Հիպերբոլիկ դիսկոնտավորում (Hyperbolic Discounting): **Թեմա 9.** Արդյունավետություն և սովորություններ (Efficiency and Habits):

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- Kahneman, Daniel, and Amos Tversky, eds. Choices, Values and Frames. Cambridge University Press, 2000.
- Shleifer, Andrei. Inefficient Capital Markets: An Introduction to Behavioral Finance. Oxford UP, 2000.
- Camerer, Colin F., George Loewenstein, and Matthew Rabin, eds. Advances in Behavioral Economics. Princeton University Press, 2003.
- Thaler, Richard. Advances in Behavioral Finance. Russel Sage Foundation, 1993.

1.0201/B50	2. Մարսային գործ	3. 5 ECTկրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ամփոփ ձևով ներկայացնել Մաքսային հսկողության էությունը, Եվրասիական տնտեսական միությանը անդամակցելուց հետո ՀՀ-ում կիրառվող մաքսային ընթացակարգերի, մաքսային արժեքի որոշման և մաքսային վճարների գանձման հիմնական առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• ուսումնասիրել հիմքային բաղադրականությունը,		

- բացատրել մաքսային ու պետության ներքին և արտաքին քաղաքականության կապը,
- ներկայացնել մաքսային մարմինների կառուցվածքը և դրանց կառավարման մակարդակները,
- ծանոթացնել մաքսային գործառույթների առանձնահատկություններին:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ճանաչելու մաքսային գործունեության և վարչարարության հիմնարար սկզբունքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ:

2. Պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ):

2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

10.Դասընթացը ձեռնորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի

Ա6.Ճանաչելու մաքսային գործունեության և վարչարարության հիմնարար սկզբունքները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվավական փաստաթղթերից,

Բ5.Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Եզրափակիչ քննություն - 8 միավոր առավելագույն արժեքով,

Երկու ընթացիկ քննություն - 6 միավոր առավելագույն արժեքով, յուրաքանչյուրը-3 միավոր,

Ինքնուրույն աշխատանք- 3 միավոր առավելագույն արժեքով,

Ընթացիկ ստուգում- 1 միավոր առավելագույն արժեքով,

Մասնակցություն- 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. ՀՀ անդամակցումը Եվրասիական տնտեսական միությանը և Եվրասիական տնտեսական միության կառուցվածքը: Թեմա 2. Մաքսային հսկողության էությունը: Թեմա 3. Մաքսային ընթացակարգերը և դրանց տեսակները: Թեմա 4. Մաքսային արժեքի հասկացությունը և որոշման մեթոդները: Թեմա 5. Մաքսային վճարներ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

- Մաքսային օրենսդրության կիրառման հարցերի պարզեցված ուղեցույց 3, 2001:
- Հ.Լ.Ֆարմանյան, Մաքսային վարչարարության 300 հարց ու պատասխան, 2013:
- Ա.Բ.Տոլկուշкиն, Տաможенное дело, Մ., 2009.
- Օ.В.Молчанова, Таможенное дело, Մ., 2005.
- С.В.Халипов, Таможенное право, Մ., 2004.
- Е.Н.Ковалева, Таможенные процедуры, Մ., 2005.
- В.М.Назаренко, Таможенное обслуживание внешнеэкономической деятельности, Մ., 2001.

1.0201/B50	2.Միջազգային առևտուր	3.5 ECTS կուրսիս
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է նպաստել անհրաժեշտ տեսական հիմքի ձևավորմանը՝ ժամանակակից արտաքին տնտեսական հիմնահարցերին արդյունավետ լուծումներ գտնելու համար: Օժանդակել միջազգային տնտեսագիտության ժամանակակից սկզբունքների և հայեցակարգերի համակողմանի ըմբռնմանը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
ուսանողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ համաշխարհային տնտեսության զարգացման վերաբերյալ, ինչը հիմք կհանդիսանա միջազգային ուղղվածությամբ այնպիսի դասընթացների յուրացման համար,		

որոնք ավելի խորն են ուսումնասիրում արտաքին տնտեսական կապերի համակարգը և ունեն կիրառական նշանակություն:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- բացատրելու արտաքին առևտրի տեսությունների ժամանակակից մեկնաբանությունները և առանձնահատկությունները,
- վերլուծելու առևտրային քաղաքականության հնարավոր ազդեցությունը տնտեսության վրա,
- նկարագրելու վճարային հաշվեկշռի և փոխարժեքի կարգավորման ուղիներն ու դերը տնտեսության կայունության խնդրում:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- գնահատելու համաշխարհային տնտեսական զարգացումների հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա,
 - կանխատեսելու ՀՀ արտաքին տնտեսական և արժութային քաղաքականության ներտնտեսական հետևանքները,
 - հաշվարկելու տնտեսական խմբավորումներում ՀՀ մասնակցության հավանական հետևանքները:
- ### գ. քննիանության/փոխանցելի կարողություններ
- վերլուծելու ժամանակակից արտաքին տնտեսական հիմնախնդիրները, քննարկել դրանց լուծման այլընտրանքները,
 - կատարելու հետազոտական աշխատանք,
 - մասնակցելու գիտական բանավեճի:

10. Դասընթացը ձեռագրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,

Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,

Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5. գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն. տեսության և քաղաքականության բացատրություն,
- սեմինար պարապմունք. տնտեսական իրավիճակների ու տնտեսական քաղաքականության վերլուծություն,
- խնդիրների լուծում,
- ուսանողների կողմից վերլուծական նյութերի պատրաստում, ներկայացում և քննարկում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն-8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն - 6 միավոր առավելագույն արժեքով, յուրաքանչյուրը-3 միավոր,
- Ինքնուրույն աշխատանք- 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում- 1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն- 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներածություն: **Թեմա 2.** Համաշխարհային առևտուր՝ Գրավիտացիայի մոդելը: **Թեմա 3.** Փոխանակման տնտեսություններ, Համեմատական առավելություն: **Թեմա 4.** Ռիկարդոյի մոդելը: **Թեմա 5.** Հասուլ գործուների մոդել: **Թեմա 6.** Հեղշեր-Օղլին մոդել : **Թեմա 7** Ստանդարտ առևտրի մոդել: **Թեմա 8.** Գլոբալիզացիան և անհավասարությունը: **Թեմա 9.** «Նոր» առևտրի տեսություն՝ Մասշտաբից աճող հատկություն: **Թեմա 10.** Նոր «Նոր» տեսություն՝ ֆիրմաների հետերոգենություն: **Թեմա 11.** Արտաքին տնտեսություններ՝ կախված մասշտաբից: **Թեմա 12.** Առևտրային քաղաքականություն: **Թեմա 13.** Ֆակտոր մոդիլություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- Թորոսյան Թ., Միջազգային տնտեսագիտություն, Եր., 2009:
- Հաստեղ Ս., Մելիքին Ս., Միջազգային տնտեսագիտություն, Եր., 1999:
- Yarbrough B., R. Yarbrough, «The World Economy: Trade and Finance», Harcourt College Publishers, 2000:
- Krugman P., M. Obstfeld, M. Melitz, «International Economics: Theory and Policy», Pearson, 2014:
- Salvatore D., «International Economics», John Wiley & Sons, 2016:
- Киреев А., Международная экономика. М.: Международные отношения, 2006:

1.0201/B50	2.Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում	3.5 ECTS կրեդիտ		
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/0/30			
6.7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով			
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հիմնական ֆինանսական ռիսկերը, դրանց գնահատման, վերլուծության և կառավարման գործընթացները:				
Դասընթացի խնդիրներն են. ուսումնասիրել ռիսկ-մենեջմենտի հիմնական հասկացությունները և սկզբունքները, հիմնարար հաեցակարգերը ժամանակակից շրջակական պայմաններում, բացահայտել բիզնեսի ռիսկերի ընդհանուր համակարգում ֆինանսական ռիսկերը, ուսումնասիրել կազմակերպությունների ֆինանսական որոշումների կայացման ընթացքում ծագող ռիսկերը, գնահատել տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության ֆինանսական արդյունքները՝ հաշվի առնելով ռիսկերը:				
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն դասակարգելու և մեկնարաններու ժամանակակից առավել տարածված ռիսկերի տեսակները, մեկնարաններու ձեռնարկության ֆինանսական ռիսկերի և ֆինանսական կայունության միջև կապը, մերկայացնելու ֆինանսական ռիսկ-մենեջմենտի արդյունքների օգտագործման ուղղությունները: բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ գնահատելու և չափելու բացահայտված ռիսկերը, ընտրելու ռիսկերի կառավարման գործիքների համապատասխան գործիք, հիմնավորելու ընտրված գործիքի արդյունավետությունը և նպատակային կիրառությունը: գ. Քննիանություններ օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ ադրյուներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում, ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ), որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարրեր ադրյուներից հայթայթված տեղեկատվությունը:				
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները, Ա7. Բացահայտելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումներ, Բ4. Չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա, Բ5. Ըննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները, Բ7. Մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ: Գ1. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարրեր ադրյուներից հայթայթված տեղեկատվությունը,				
11.Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. դասախոսություն գործնական աշխատանքներ խնտերակատիվ ձևով խմբային աշխատանք անհատական աշխատանք:				
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Եզրափակիչ քննություն-8 միավոր առավելագույն արժեքով, Երկու ընթացիկ քննություն-6 միավոր առավելագույն արժեքով, Ինքնուրովյան աշխատանք-3 միավոր առավելագույն արժեքով, Ընթացիկ ստուգում -1 միավոր առավելագույն արժեքով, Մասնակցություն-2 միավոր առավելագույն արժեքով:				
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ռիսկես տնտեսագիտական կատեգորիա: Թեմա 2. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում. խնդիրները, մեթոդները, մոտեցումները, կառավարման ռազմավարությունները և հիմնական փուլերը: Թեմա 3. Ֆինանսական ռիսկերի վերլուծություն և գնահատում: Թեմա 4. Ֆինանսական ռիսկերի չեղոքացում:				
14.Հիմնական գրականության ցանկ. Զոհուած Օ.Յ., Ռիսկ-մենեջմենտ, 2014				

2. Куликова Е.А., Риск-менеджмент, 2014.
3. Кричевский М.Л, Финансовые риски: учебное пособие, 2-е издание, М.: КНОРУС, 2013г,
4. Шапкин А. С., Шапкин В. А., Экономические и финансовые риски, 8-е издание, М.: «Дашков и Ко», 2012.
5. Hopkin P., Fundamentals of Risk Management: Understanding, Evaluating, and Implementing Effective risk Management, 4th edition, 2017.
6. Jorion Ph., Financial Risk Manager Handbook, 6th edition, John Wiley & Sons, 2011.

1.0201/B50	2. Հանրային ֆինանսներ	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-ը դիլիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումն	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել մարդկանց տնտեսական գործունեության հոգեբանական օրինաչափությունները՝ կապված ապրանքների և ծառայությունների արտադրության, բաշխման, փոխանակության և սպառման հետ, ինչպես նաև վերջին տարիներին այդ ուղղությամբ ձևավորված տեսությունները և քանակական մեթոդները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
բացատրել հանրային ֆինանսների առանձնահատկությունները, ներկայացնել հանրային կազմակերպությունների դրամական ֆոնդների ձևավորման և օգտագործման տնտեսական մեխանիզմը, ուսանողների մոտ ձևավորել ուսուրաների ներգրավման և օգտագործման արդյունավետության ինքնուրույն գնահատման հմտություններ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բացատրելու հանրային ֆինանսների տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները;		
2. բացատրելու և մեկնաբանելու պետական ֆինանսների կառավարման սկզբունքները,		
3. գնահատելու պետական ֆինանսների օգտագործման արդյունավետությունը:		
բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ներկայացնելու հանրային ֆինանսների խնդիրների վերաբերյալ սեփական ուսումնասիրությունների արդյունքները,		
2. վարելու գիտական բանավեճեր և պատրաստելու գեկուցումներ առարկայական ծրագրի բաժիններից ընտրված թեմաների վերաբերյալ,		
3. կատարելու թիմային հետազոտական աշխատանք հանրային ֆինանսների պրակտիկ նշանակության խնդիրների լուծման վերաբերյալ,		
4. պատրաստելու հրապարակումներ և գեկուցումներ թիմային հետազոտական աշխատանքի վերաբերյալ, հանրային ֆինանսների պրակտիկ խնդիրներից:		
գ. Քննիանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,		
2. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա2. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,		
Ա7. Բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,		
Բ4. Հափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա,		
Բ5. Ծննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,		
Բ6. Տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,		
Բ8. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:		
Գ2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը		
Գ3. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,		
Գ4. Պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր,		
Գ6. Աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
դասախոսություններ,		

- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն -8 միավոր առավելագույն արժեքով:
- Երկու ընթացիկ քննություն -6 միավոր առավելագույն արժեքով,յուրաքանչյուրը- 3 միավոր,
- Բնընություն աշխատանք -3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում- 1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն- 2 միավոր առավելագույն արժեքով

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հանրային ֆինանսների էռությունը: **Թեմա 2.** Բյուջետային համակարգ: **Թեմա 3.** Բյուջետային գործընթացը և միջնաժամկետ ծախսերի ծրագիրը: **Թեմա 4.** Պետական բյուջեի եկամուտները և ծախսերը: Բյուջեի դեֆիցիտ: **Թեմա 5.** Պետական պարտը: Կառուցվածքը և կառավարումը: **Թեմա 6.** Հարկային համակարգ: Հարկման սկզբունքները և տեսակները: **Թեմա 7.** Համայնքային բյուջեներ: Եկամուտները և ծախսերը: **Թեմա 8.** Սոցիալական ապահովագրության (Social insurance) մոդելները: **Թեմա 9.** Ծախսերոգուտներ վերլուծություն (Cost – Benefit Analysis):

14.Հիմնական գրականության ցանկ

- Gruber, Jonathan, Public Finance and Public Policy, 3rd ed. Worth Publishers, 2009.
- Rosen, H. and Gayer, T. (2014) Public Finance, 10th edition, McGraw-Hill,
- Stiglitz, J. and Rosengard, J. (2015) Economics of the Public Sector, 4th edition, W. W. Norton & Company,
- Auerbach, A. and Feldstein M. (1985) Handbook of Public Economics, vol. 1, Elsevier,
- «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» և «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքներ, ՀՀ հարկային օրենսգիրը, Պետական ֆինանսների վիճակագրություն (GFS) :

1.0201/B50	2.Տնտեսական մրցակցություն և մենաշնորհների պետական կարգավորում	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումնով	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել տնտեսական մրցակցության պաշտպանության անհրաժեշտությունը, խնդիրները և մենաշնորհների պետական կարգավորման վերաբերյալ գոյություն ունեցող մոտեցումները:		

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացատրել դասընթացի հիմնական հասկացությունները և տերմինարանությունը,
- ներկայացնել նորմատիվային տեղեկատվության հավաքման մեթոդները և ձևերը,
- ձևավորել հմտություններ աշխատելու իրավանորմատիվային ակտերի հետ և հասկանալու դրանց բովանդակությունը,
- ներկայացնել տնտեսական մրցակցությունը և մենաշնորհները կարգավորող ՀՀ պետական մարմինները և դրանց ֆունկցիաները:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- ձանաչելու մրցակցության սահմանադրական կարգավորման հիմնարար սկզբունքները,
- իմանալու նորմատիվային տեղեկատվության հավաքման մեթոդները և ձևերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- կատարելու գործող կանոնադրության վերլուծություն,
- տարբերակելու տնտեսվարող սոլյեկտների գերիշխող դիրքը և դիրքի չարաշահումները,
- համեմատելու և վերլուծելու ազգային և արտերկրների հակամենաշնորհային կարգավորման ակտերը:

գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ

- օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ),
- որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,

Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,

- Բ6.** տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,
- Գ1.** օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),
- Գ2.** որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,
- Գ3.** բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,
- Գ4.** պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
- Գ6.** աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,
- Գ7.** Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

11. Վիրավորման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինար պարապմունքներ,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն- 8 միավոր առավելագույն արժեքով:
- Երկու ընթացիկ քննություն- յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով:
- Ինքնուրույն աշխատանք -3 միավոր առավելագույն արժեքով:
- Ընթացիկ ստուգում- 1 միավոր առավելագույն արժեքով:
- Մասնակցություն- 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

- Թեմա 1.** Ներածություն: **Թեմա 2.** Մենաշնոր: **Թեմա 3.** Ապրանքի գնի դիֆերենցում: **Թեմա 4.** Ուղղահայց ինտեգրում: **Թեմա 5.** Հորիզոնական ինտեգրում: **Թեմա 6.** Ապրանքի բնութագրիչների դիֆերենցում: **Թեմա 7.** Ընկերությունների ներխափանցում շուկա: **Թեմա 8.** Շուկայի կառուցվածք և գերիշխող դիրք: **Թեմա 9.** Տնտեսական մրցակցության պաշտպանություն: **Թեմա 10.** Երկկողմանի շուկաներ: **Թեմա 11.** Առևտնագիտություն: **Թեմա 12.** Ասիմետրիկ ինֆորմացիա:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Belleflamme, P., & Peitz, M. (2010). Industrial Organization: Markets and Strategies. Cambridge University Press
2. Motta, M. (2004). Competition policy: Theory and Practice. Cambridge University Press.
3. Tirole, J. (1988). The Theory of Industrial Organization: Jean Tirole. MIT press.

1.0104/B50	2. Python	3.5 ECTS կրետիս
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել մաթեմատիկական ծրագրավորման հիմունքներին, սովորեցնել աշխատել տվյալների, դրանց վիզուալիզացման հետ և օգնել իրականացնել տնտեսական հետազոտություններ ավարտական աշխատանքների շրջանակներում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացատրել տնտեսական օբյեկտների մաթեմատիկական մոդելների վերլուծման և կիրառման մեթոդաբանությունը,
- ուսումնասիրել հաշվողական օբյեկտների (տվյալների տեսակների) դասային հիերարխիան,
- ներկայացնել տնտեսական գործնթացները նկարագրող մաթեմատիկական մոդելավորման խնդիրների Python միջավայրի միջոցներով հաշվարկների հնարավորությունները,
- ներկայացնել ստացված տվյալների վիզուալիզացիայի հնարավորությունները,
- ներկայացնել տարբեր ձևաչափերի դիագրամների և գրաֆիկների կառուցումը,
- ուսումնասիրել տվյալների միավորման և վերաձևավորման մեթոդները:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կիինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. մեկնաբանելու տնտեսական օբյեկտների մաթեմատիկական մոդելների վերլուծման և կիրառման մեթոդաբանությունը,

2. ներկայացնելու հաշվողական օբյեկտների (տվյալների տեսակների) դասային հիերարխիան:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր,

- կիրառելու մաթեմատիկական մոդելավորման խնդիրների Python միջավայրի միջոցներով հաշվարկների հնարավորությունները,
- կիրառելու տվյալների վիզուալիզացիայի հնարավորությունները
- կիրառելու Matplotlib, Pandas, Statsmodels փաթեթները:

գ. քննիքանության/փոխանցելի կարողություններ

- օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում, ձեռակերպելու և լուծելու խնդիրները):

10. Դասընթացը ձեռարկում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:

Ա6. համեմատելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները և ներկայացնելու մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմետրիկ մեթոդներ:

Բ5. քննարկելու ընտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները,

Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր,

Գ1.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- գործնական աշխատանքներ ինտերակտիվ ձևով
- խմբային աշխատանք
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են՝

- Եզրափակիչ քննություն -8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն -յուրաքանչյուրը 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք - 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ սոուլուտիվ - 1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն - 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներածություն: **Թեմա 2.** Տվյալների վերլուծություն, վիզուալիզացիա: **Թեմա 3.** Ֆունկցիաներ և սկրիպտեր: **Թեմա 4.** Տնտեսամաթեմատիկական մոդելներ: **Թեմա 5.** Տվյալների ներմուծում և արտահանում Python միջավայր: **Թեմա 6.** Ծանոթացում matplotlib փաթեթի հետ: **Թեմա 7.** Ծանոթացում seaborn փաթեթի հետ: **Թեմա 8.** Ծանոթացում pandas փաթեթի հետ: **Թեմա 9.** Հավանականային և վիճակագրական ֆունկցիաներ: **Թեմա 10.** Էկոնոմիստրիկ վերլուծությունների իրականացումը statsmodels փաթեթի միջոցով: **Թեմա 11.** Ոչ գծային ֆունկցիաների օպտիմիզացիա: **Թեմա 12.** Object-Oriented ծրագրավորում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- “Introduction to Python for Econometrics, Statistics and Data Analysis”, K. Sheppard, University of Oxford, 2018
- “Quantitative Economics with Python”, T. Sargent and J. Stachurksi, 2019
- Python Official Manuals

1.0201/B50	2.Միջազգային բիզնեսի հիմունքներ	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել միջազգային բիզնեսի հիմնական սկզբունքներին ու մեթոդներին:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
ուսումնասիրել միջազգային հարաբերությունների ձևավորման և զարգացման հիմնախնդիրները, ներկայացնել միջազգային բիզնեսի տնտեսա կազմակերպչական և իրավական հիմքերը, ձևավորել համակարգված գիտելիք միջազգային բիզնեսի իրականացման համար հատուկ և ձյուղային հարցերի շուրջ:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Բացահայտելու այն առանձնահատկությունները, որոնց հետ բախվում են ընկերությունները օտար երկրներում գործունեություն ծավալելիս:
- Վերլուծելու գործունեության հաջող ծավալման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները, ինչպես նաև գործունեության ծավալան հետ առնչվող ռիսկերի նվազեցման եղանակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Կիրառելուն իրավիճակային խնդիրների լուծման և որոշումներ կայացնելու մեխանիզմները:

10. Դասընթացը ձեռագրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման և մեթոդները,

Ա7.բացատրելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ1.դասակարգելու ռիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Բ5.գնահատելու տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն- 8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն- յուրաքանչյուրը 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք -3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում -1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն- 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Սիջազգային բիզնեսը և դրա դրսնորումները: **Թեմա 2.** Սիջազգային բիզնեսը համաշխարհային տնտեսությունում: **Թեմա 3.** Սիջազգային բիզնեսի միջավայրը: **Թեմա 4.** Սիջազգային բիզնեսի ձևավորման հիմքերը: **Թեմա 5.** Սիջազգային բիզնեսի արժութափինանսական հատվածը: **Թեմա 6.** Վերազգային կորպորացիաները և միջազգային բիզնեսը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- Бекетова О.Н, Найденков В.И., Бизнес-план, Уч.пособие для вузов, Теория и практика, М., 2009.
- Буров В.Ю., Основы предпринимательства, Уч.пособие Чита, 2011.
- Организация предпринимательской деятельности: Учебник /А.Н.Асаул.-СПб.: АНО ИПЭВ, 2009..
- Питер Ф.Друкер, Бизнес и инновации, пер. с англ.-М: "И.Д.Вильямс",2009.
- Попков В. П., Евстафьева Е. В. "Организация предпринимательской деятельности". Схемы и таблицы, СПб., 2007.

1.0201/B50	2. Ներդրումային նախագծերի կառավարման հիմունքներ	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ հասնել ներդրումների էության, ներդրումային գործունեության խնդիրների ու ներդրումային նախագծերի կառավարման համակարգի համապարփակ ու խորը ընկալմանը, ինչպես նաև ներդրումային նախագծերի վերլուծության, արդյունավետության գնահատման և կառավարման վերաբերյալ գիտելիքների, կարողությունների ու գործնական հմտությունների զարգացմանը՝ տեսական և գործնական մեթոդների ու գործիքների ժամանակակից մոտեցումների վերլուծության հիման վրա:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել ներդրումների կառավարման անհրաժեշտությունը, նպատակները և խնդիրները,
- ներկայացնել կազմակերպությունների կողմից ներդրումային նախագծերի կազմման և գնահատման տեսական հիմքերը, ամենակարևոր հասկացությունները, սկզբունքները,
- ուսանողներին ծանոթացնել ներդրումային նախագծերի վերլուծության և գնահատման ժամանակակից մոտեցումների, մեթոդների և մոդելների օգտագործման հիմնական հնարավորությունների, ինչպես նաև դրանց գործնական օգտագործման առանձնահատկությունների հետ,
- ծանոթացնել ձեռնարկության ներդրումային նախագծերի պորտֆելի ձևավորման սկզբունքների և մեթոդների հետ,

- ուսանողներին զինել ներդրումային նախագծերը վերլուծելու, սոցիալական և կոմերցիոն արդյունավետությունը գնահատելու և մեկնարանելու կարողություններով և գործնական հմտություններով:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կիրակ՝

ա մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու ներդրումային ռազմավարությունների ու նախագծերի մշակման հիմունքները,
- Ներկայացնելու ներդրումների և ներդրումային նախագծերի կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,
- բացատրելու ներդրումային նախագծերի և ռազմավարության ձևավորման և նույնականացման փուլերը,
- Ներկայացնելու ներդրումների կայացման չափանիշները և դրանց ուղեկցող ռիսկերը,
- Ներկայացնելու ներդրումների արդյունավետության գնահատման հիմնական մեթոդները և ներդրումային նախագծերի ֆինանսավորման աղյուրները:

բ գործնական մասնագիտական կառողություններ

- տիրապետելու ներդրումային ռազմավարության մշակման և ներդրումային նախագծի կառավարման հմտություններին,
- տիրապետելու ներդրումային որոշումների պատրաստման, ընդունման և իրականացման տեխնոլոգիաներին,
- կիրառելու ներդրումների վերահսկման, վերահսկման և մոնիթորինգի մեթոդները,
- կատարելու ներդրումային ծրագրի դրամական հոսքերի վերլուծություն,
- կատարելու ներդրումային նախագծերի արդյունավետության գնահատում և նախագծի ընտրություն:

գ ընդհանրական/փոխանցելի կառողություններ

- աշխատելու թիմում,
- կառուցելու բանափոր և գրավոր փաստարկված խոսք,
- մտածելու և արտահայտվելու ստեղծագործարար

10.Դասընթացը ձեռնորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա8. մեկնարաններու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, քննարկելու գլոբալ և լոկալ շրջանների հիմնախնդիրները,

Բ4. Չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա,

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները;

Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,

Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ

Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Գ1.օգուզելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինընուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- իրավիճակային սցենարների վերլուծություն
- տնային առաջադրանքներ
- խմբային հետազոտական աշխատանք:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն -8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն -յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք -3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում -1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն -2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներդրումների էռույնը և դրանց տնտեսագիտական նշանակությունը: **Թեմա 2.** Ներդրումային նախագծի էռույնը և դրա կառավարման հիմունքները: **Թեմա 3.** Ներդրումային ռազմավարություններ

Թեմա 4. Ներդրումային նախագծի կյանքի ցիկլը: **Թեմա 5.** Ներդրումային ծրագրի տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորում և գործարար ծրագրի: **Թեմա 6.** Ներդրումային նախագծերի արդյունավետության գնահատման չափանիշներն ու մեթոդները: **Թեմա 7.** Ներդրումային ռիսկեր և որոշումների կայացում: **Թեմա**

8. Ներդրումային նախագծերի ֆինանսավորման ժամանակակից մեթոդները:**14.Հիմնական գրականության ցանկ**

1. Балдин К., Управление инвестициями: учебник, М., Дашков и К°, 2019.
2. Черняк В., Управление инвестиционными проектами: учебное пособие, М., 2012.
3. Теплова Т., Инвестиции: теория и практика. – 2-е изд., перераб. и доп.- М.: Юрайт, 2014.
4. Аньшин В., Управление проектами: фундаментальный курс: учебник, М. : Высшая школа экономики, 2013.
5. Jordan B.D, Miller T.W.Jr and Dolvin S.D “Fundamentals of Investments: Valuation and Management”, 8th edition, McGraw-Hill Education, 2018.
6. Hirt J.A and Block S.B, “Fundamentals of Investment Management”, 10th edition, McGraw-Hill Education, 2012.
7. Николаева, И.П. Инвестиции: учебник, Москва : Дашков и К°, 2018.
8. Стефанова Н.А. Управление инвестициями. Учебное пособие, Самара 2017.
9. Бланк И.А, Инвестиционный менеджмент: учебный курс, Эльга-Н, Ника-Центр, 2001.
10. Devaux S.A “Managing Projects as Investments: Earned Value to Business Value”, CRC Press, 2015

1.0201/B50	2.Առևտրային բանկերի գործառույթներ	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել ժամանակակից հիմնարար գիտելիքներ առևտրային բանկերի գործունեության տնտեսական և իրավական հիմքերի վերաբերյալ և զարգացնել գործնական հմտություններ առևտրային բանկերի գործառությունները վարելու և վերլուծելու համար : Դասընթացի խնդիրներն են. • ուսումնասիրել ժամանակակից առևտրային բանկերի կազմակերպական կառուցվածքի հիմունքները, գործառույթների բովանդակությունը, • ուսումնասիրել առևտրային բանկերի և այլ ֆինանսական հաստատությունների փոխգործակցության կարգը, • զարգացնել գործնական հմտություններ բանկերի ակտիվային և պատիվային գործառույթները վարելու համար, • ձևավորել գիտելիքներ առևտրային բանկերի գործունեության պետական կարգավորման և վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ: 9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու վարկային հաստատությունների կազմակերպման տնտեսական և իրավական նորմերը, սկզբունքները, 2. մեկնաբանելու բանկային օրենսդրությունը, 3. նշելու ավանդական և նոր բանկային տեխնոլոգիաները, ապրանքները և ծառայությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կազմելու հիմնավորված կարծիք վարկային հայտի վերաբերյալ, 2. վերլուծելու բանկային ռիսկերը, 3. վերլուծություններ անցկացնելու վարկառուներին գնահատելու համար: գ. բնդիանքական/փոխանցելի կարողություններ 3. օգտվելու գիտական տարրեր առյուններից (ինտերնետային ռեսուրսներ, գիտական հորվածներ և հաշվետվություններ) հայթաթած տեղեկատվական նյութերից, 4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր: 10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները, Ա4.մեկնաբանելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները Ա5.ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման եռթյունը և բացատրելու հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը Բ4. շափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա, Բ5. ըննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները, Բ6. Տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ:		

- Բ8.** կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,
- Գ1.** օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),
- Գ2.** որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայքայթված տեղեկատվություններ,
- Գ3.** բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն -8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն - յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք - 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում - 1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն - 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Առևտրային բանկի բնորոշումը, էույթունը, դրանց գործունեության տնտեսական, կազմակերպչական, իրավական և տնտեսական հիմունքները: **Թեմա 2.** Առևտրային բանկերի պասիվային գործառնությունները: **Թեմա 3.** Առևտրային բանկերի ակտիվային գործառնությունները: **Թեմա 4.** Առևտրային բանկերի եկամուտները և շահույթը: **Թեմա 5.** Առևտրային բանկերի իրացվելիությունը, բանկային ռիսկերի կառավարում՝ վարկային, իրացվելիության, շուկայական, գործառնական և այլ ռիսկեր: **Թեմա 6.** Պոտենցիալ վարկառուի վարկունակության գնահատում, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց վարկավորման գործընթաց, վարկային պայմանագիր: **Թեմա 7.** Արտարժութային գործարքներ առևտրային բանկերում: **Թեմա 8.** Արժեթղթերի հետ գործարքներ առևտրային բանկերում: **Թեմա 9.** Անկանխիկ և դրամարկղային գործառնությունների իրականացման կազմակերպում, թղթակցային հարաբերություններ և վճարահաշվարկային համակարգեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Բաղանյան Հ., Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ, Եր. 2010:
2. Սուրբիայան Ս., Առևտրային բանկերի գործունության տնտեսական կարգավորման արդի հիմնախնդիրները, Եր., 2005.
3. Բագրատյան Ա., Բանկային գործի հիմունքներ, Եր., 2003:
4. Թառումանյան Գ., Բանկերի ֆինանսական վերլուծության հիմունքներ, Եր., 2003:
5. Արգարյան Կ., Առևտրային բանկերի էությունն ու գործառույթները, Եր., 2006:
6. Անդեասյան Ա., Վարկային գործառնություններ, Եր., 2003:

1.0201/B50	2. Քիզնեսի կազմակերպում և կառավարում	3. 5 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է նպաստել բիզնեսի կարճաժամկետ, երկարաժամկետ պլանավորման և հեռանկարային մոդելավորման տեսական գիտելիքների ու գործնական հմտությունների ձևավորմանը:

Դասընթացի խնդիրները

- ուսուցանել բիզնեսի տեսամեթոդական հենքերը, ինչպես նաև բիզնեսի կազմակերպման ու կառավարման տեսագործնական հիմունքներն ու բիզնեսի վարման հմտությունները,
- տրամադրել բիզնեսի վերլուծական, բիզնես պլանների մշակման և այլ կարևոր կարողություններ,
- բացատրել բիզնեսի կառավարման խնդիրները, ներքին և արտաքին միջավայրի անընդհատ փոփոխուղյամաններում:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլիինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. բացատրելու բիզնեսի էությունը և նշանակությունը տնտեսության համար,
2. ներկայացնելու բիզնեսի կազմակերպման և կառավարման գործընթացի բաղադրիչները և փուլերը,
3. նշելու բիզնեսի կազմակերպման և կառավարման մոտեցումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. վերլուծելու բիզնեսում առկա հիմնախնդիրները և դրանք պայմանավորող գործուները,
2. կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ հաշվարկներ,
3. մշակելու բիզնես պլաններ և գնահատելու դրանց գործնական կիրառման հնարավորությունները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Կատարելու տարբեր դասընթացներից ստացված գիտելիքների համարում:

10.Դասընթացը ձեավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7.քացահայտելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,

Բ4. չափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա

Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,

Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ

Բ10.կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր

Գ1.օգտվել տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայցնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ

Գ7.ճիշտ գնահատել սեփական ունակությունները և որոշում կայացնել հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելազորման համար:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- իրավիճակային վերլուծություններ /«քեյս-ստադի»-ներ/
- խմբային և անհատական աշխատանքներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն- 8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն- յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք -3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում- 1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն -2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Զեռներեցության կությունը և ձեռներեցության տեսության զարգացման փուլերը. Թեմա 2 Գործարար գաղափարը և դրա իրականացման մեխանիզմը: Թեմա 3. Կառավարչական նոր մտածելակերպ: Թեմա 4.

Զեռներեցության ձևերը և տիպերը: Թեմա 5. Բիզնեսի ուսումնառությունը և բիզնես ուսումնառությունը: Թեմա 6. Ուսումնավարական պլանավորումը և կառավարումը. փոխազդեցությունը և մոտեցումները: Թեմա 7. Զեռներեցական գործունեության կազմակերպումը. բիզնես պլան:

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. Бекетова О., Найденков В., Бизнес-план, Уч.пособие для вузов, Теория и практика, М., 2009.
2. Буров В., Основы предпринимательства, Уч.пособие Чита, 2011..
3. Организация предпринимательской деятельности: Учебник /А.Н.Асаул.-СПб.: АНО ИПЭВ, 2009.
4. Питер Ф.Друкер, Бизнес и инновации, пер. с англ.-М: "И.Д.Вильямс",2009.
5. Попков В.П., Евстафьева Е.В., Организация предпринимательской деятельности. Схемы и таблицы, СПб., 2007..

1.0201/B50	2.Ապահովագրական գործ	3. 5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումը	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ ապահովագրության տեսական և իրավական հիմունքների, կառուցակարգային խնդիրների, ինչպես նաև ապահովագրական ծառայությունների գործնական կիրառման և առաննահատկությունների վերաբերյալ:

Դասընթացի խնդիրները՝

- ուսուցանել ապահովագրության հիմնական հասկացություններն ու առանձնահատկությունները,
- ներկայացնել ապահովագրական հատուցման սկզբունքներն ու եղանակները, ապահովագրության կարգավորման օրենսդրա-իրավական հիմքերը,
- բացարել ռիսկերի կանխարգելման և կառավարման մոտեցումները և եղանակները, դրանց կանխարգելման եղանակները, ապահովագրական պահուստների ձևավորման և տեղաբաշխման

	առանձնահատուկթյունները:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1. Կիմանա ապահովագրության հիմնական հասկացություններն ու առանձնահատկությունները, ապահովագրական հատուցման սկզբունքներն ու եղանակները, ապահովագրության կարգավորման օրենսդրա-իրավական հիմքերը,	
2. Կիմանա ոխսելի կանխարգելման և կառավարման մոտեցումները և եղանակները, դրանց կանխարգելման եղանակները, ապահովագրական պահուստների ձևավորման և տեղաբաշխման առանձնահատուկթյունները,	
3. Տեղեկացված կլինի ապահովագրական շուկայի մասնակիցներին ներկայացվող պահանջների և ապահովագրական սակագնի սահմանման ձևերի ու կանոնների մասին:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1. Դասակարգել ոխսելի և կայացնել ֆինանսական որոշումներ	
գ. քննիանության/փոխանոցի կարողություններ	
1. աշխատանելու թիմում, հստակ ներկայացնելու միտքը, շփվել մասնագիտական լեզվով,	
2. օգտվելու տարբեր աղբյուրներից, վերլուծելու և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան,	
3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
10.Դասընթացը ձեռագրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	
Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումները,	
Բ4. չափելու և գնահատելու ֆինանսական ոխսելիք, մշակելու ոխսելի նվազեցման ստրատեգիա	
Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր ,	
Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ	
Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր	
Գ1. օգտվել տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),	
Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայցնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր	
Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, խնդնուրույն ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ	
Գ7. ճիշտ գնահատել սեփական ունակությունները և որոշում կայացնել հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.	
դասախոսություն գործնական քննարկում, խմբային աշխատանք նախադեպերի վերլուծություն անհատական աշխատանք:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
Եզրափակիչ քննություն -8 միավոր առավելագույն արժեքով, Երկու ընթացիկ քննություն -յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով, Ինքնուրույն աշխատանք - 3 միավոր առավելագույն արժեքով, Ընթացիկ ստուգում -1 միավոր առավելագույն արժեքով, Մասնակցություն -2 միավոր առավելագույն արժեքով:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Ռիսկը և ապահովագրությունը: Թեմա 2. Ռիսկի ընդհանուր և ապահովագրական կառավարումը:	
Թեմա 3. Ապահովագրության էռությունը, նպատակը և խնդիրները Թեմա 4. Ապահովագրության սահմանումները: Թեմա 5. Ապահովագրության տեսակները և դասակարգումը: Թեմա 6. Ապահովագրական հարաբերությունների կարգավորման օրենսդրա-իրավական սկզբունքները: Թեմա 7. Ապահովագրական պայմանագիր: Թեմա 8. Ռիսկերի կանչարգելման եղանակները և վերապահովագրության ինստիտուտը:	
Թեմա 9. ԱՊահովագրական շուկայի ինստիտուցիոնալ մասնակիցները: Թեմա 10. Ապահովագրական ծառայությունների գնագոյացման առանձնահատկությունները: Թեմա 11. Ապահովագրական պատահարը և հատուցումը: Թեմա 12. Ապահովագրական հատուցման վճարման, ինչպես նաև հատուցումից ազատման և մերժման հիմքերը::	

14.Հիմնական գրականության ցանկ

1. Քաղյան Ա.Վ. Ապահովագրության հիմունքներ Ուս. ձեռնարկ / Ա. Վ. Քաղյան. - Եր.: Կրթության ազգային ինստիտուտ, 2011:
2. Страхование: Учебник/ Под ред. Т.А. Федеровой.- 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Экономистъ, 2004.
3. ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրը, 54-րդ գլուխս “Ապահովագրություն”
4. Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին ՀՀ օրենքը:

1.0201/B50	2.Առողջական հիմունքներ	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել ֆինանսական առողջական տեսական հիմունքները, յուրացնել ներքին և արտաքին աւղիտի կազմակերպման ու իրականացման մեթոդները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
• պարզաբանել առողջառորական գործունեության բովանդակությունը, սկզբունքները և խնդիրները, • ներկայացնել աւղիտի տեղն ու դերը կազմակերպության ֆինանսների կառավարման մեջ, • յուրացնել առողջական նորմատիվային հիմքերը, • ձևավորել առողջառորական հիմնական գործառույթների հմտություններ, • սովորեցնել օգտագործել աւղիտի արդյունքները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Բացատրելու առողջիտի կիրառման նշանակությունը: 2. Մեկնարանելու առողջիտի պլանավորման գործընթացը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Օգտագործելու առողջառորական գործընթացները ֆինանսական հաշվետվությունների առողջիտ ժամանակ: 2. կազմելու առողջառորական եզրակացություն ստացված տեղեկատվության հիման վրա:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Ճիշտ կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու, 2. աշխատելու թիմում, 3. շփվելու մասնագիտական լեզվով:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա4.Ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էությունը և հաշվետվությունների պատրաստման ևսուլգման ձևերը,		
Ա7.քացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,		
Բ1.դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,		
Բ3.գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,		
Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀՇ/,		
Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,		
Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• դասախոսություններ, • նախադեպերի վերլուծություն, • խմբային աշխատանքներ, • անհատական աշխատանք:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
• Եզրափակիչ քննություն- 8 միավոր առավելագույն արժեքով, • Երկու ընթացիկ քննություն- յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով, • Ինքնուրույն աշխատանք- 3 միավոր առավելագույն արժեքով, • Ընթացիկ ստուգում -1 միավոր առավելագույն արժեքով, • Մասնակցություն -2 միավոր առավելագույն արժեքով:		

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

- Թեմա 1.** Առողջապահությունը: **Թեմա 2.** Առողջապահությունը: **Թեմա 3.** Առողջապահությունը: **Թեմա 4.** Առողջապահությունը: **Թեմա 5.** Առողջապահությունը: **Թեմա 6.** Առողջապահությունը: **Թեմա 7.** Սեփական կապիտալի առողջապահությունը: **Թեմա 8.** Ոչ ընթացիկ ակտիվների առողջապահությունը: **Թեմա 9.** Ընթացիկ ակտիվների առողջապահությունը: **Թեմա 10.** Պարտավորությունների առողջապահությունը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

- ՀՀ օրենքը Առողջապահության գործունեության մասին, 2002:
- Առողջապահության միջազգային ստանդարտներ:
- Սարգսյան Ա.Զ., Առաքելյան Կ.Ա., Առողջիւթ, 2008:
- Խաչատրյան Հ., Առողջիւթ և գործնական հաշվապահական հաշվառումը Հայաստանում 2012:
- [Հայոց Ա.Վ.- Պրակտիկ աւդիտ](#) 2009.

Լրացուցիչ գրականության ցանկ

- Գրիգորյան Լ., Առողջիւթ, 2016:

1.0201/B50	2. Կառավարչական հաշվառում	3.5 ECTS կրելիս
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել կառավարչական հաշվառման էռթյանը, հիմնադրույթներին և ինքնարժեքի հաշվառման հիմունքներին, կազմակերպության կառավարման համակարգում դրա դերին, ներկայացնել ձեռնարկությունների ծախսերի կառավարման և բյուջետավորման ժամանակակից փորձը, ծանոթացնել ձեռնարկության արդյունավետ կառավարման համար հաշվառման ժամանակակից համակարգի ձևավորման հիմնական սկզբունքներին: Ապահովել գիտելիքներ հետագա դասընթացների ուսումնասիրման համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացատրել կազմակերպության ծախսերի և ծախսումների առանձնահատկությունները,
- մեկնաբանել կազմակերպության ծախսերի և ծախսումների արդյունավետ կառավարման անհրաժեշտությունը, արտադրանքի ինքնարժեքի կալկույացիայի մեթոդները,
- ուսուցանել օգտվել փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս,
- զինել կառավարչական հաշվառման փաստաթղթեր լրացնելու և ստուգելու, ծախս-ծավալ-շահույթ վերլուծություն կատարելու, անուղղակի ծախսերը արտադրանքի ինքնարժեքին վերագրելու կարողություններով,
- ապահովել գիտելիքներ հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կապ ստեղծելու համար:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

- Ներկայացնել կառավարչական հաշվառման գործառույթները:
- Դասակարգելու և մեկնաբանելու ծախսերը և ծախսումները, արտադրանքի ինքնարժեքի կալկույացիայի մեթոդները:
- Կատարելու ծախսումների դասակարգում և ինքնարժեքի կալկույացիա:
- Թվարկելու ներքին հաշվառման խնդիրները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Կատարելու ծախս-ծավալ-շահույթ վերլուծություն:
- Մեկնաբանելու անուղղակի ծախսերը արտադրանքի ինքնարժեքի վերագրման մեթոդները;

գ. ընդհանրական/իրոխանցելի կարողություններ

- Կատարելու վերլուծություն և կայացնելու կառավարչական որոշումներ ստացված տեղեկատվության հիման վրա:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7. բացատրելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ2. պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Բ7. կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/;

Բ8. պատրաստել և ներկայացնել տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակել, վերլուծել և մեկնաբանել տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադպրոցի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանքներ,
- անհատական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- Եզրափակիչ քննություն- 8 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Երկու ընթացիկ քննություն- յուրաքանչյուր 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ինքնուրույն աշխատանք- 3 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Ընթացիկ ստուգում -1 միավոր առավելագույն արժեքով,
- Մասնակցություն- 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կառավարչական հաշվառման դերը, նշանակությունը, առանձնահատկությունները: **Թեմա 2.** Ծախսերի դասակար գումը և վարքագիծը: **Թեմա 3.** Ծախսերի գնահատումը: **Թեմա 4.** Նյութական ծախսերի հաշվառումը: **Թեմա 5.** Աշխատանքային ծախսերի հաշվառումը: **Թեմա 6.** Ծախսերի հաշվառման պատվերային մեթոդը: **Թեմա 7.** Ծախսերի հաշվառման փուլային մեթոդը: **Թեմա 8.** Արտադրական վերադիր ծախսերի հաշվառումը: **Թեմա 9.** Ծախսերի հաշվառման սահմանային մեթոդը: **Թեմա 10.** Ծախսածածկման վերլուծությունը: **Թեմա 11.** Ծախսերի հաշվառման նորմատիվային մեթոդը: **Թեմա 12.** Բյուջետային պլանավորումը և վերահսկողությունը: **Թեմա 13.** Գնազոյացումը և որոշումների կայացումը: **Թեմա 14.** Ինքնարժեքի հաշվառման ABC մեթոդը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը, 2002:
2. Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ, 2012:
3. Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներ, 2012:
4. Սարգսյան Ա.Զ., Պողոսյան Ս.Բ., Կառավարչական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի տնտեսագիտական մասնագիտությունների ուսանողների համար, Եր., 2009:
5. Գալստյան Մ., Ինքնարժեքի հաշվառում, Եր., 2003:
6. Ճուղուրյան Ա., Կառավարչական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի տնտեսագիտական մասնագիտությունների ուսանողների համար, Եր. 2005:

Լրացուցիչ գրականության ցանկ

1. Խաչատրյան Հ., Ֆինանսական և կառավարչական հաշվառման ուսումնամեթոդական և կիրառական ձեռնարկների ժողովածու: Հատոր 1, 2:

1.0201/B50	2.Տնտեսական գործունեության վերլուծություն	3.5 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ կազմակերպության մրցունակության ապահովման գործընթացում տնտեսական գործունեության վերլուծության կարևորության, տնտեսական գործունեության վերլուծության եղանակների, ինչպես նաև վերլուծության համար անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրման ու մշակման մասին: Անհրաժեշտ է ուսանողներին ծանոթացնել կազմակերպության ֆինանսական դրության, արդյունքի, սնանկացման և ոխսկի գնահատման մեթոդիկային, ինչպես նաև ուսանողների մոտ ձևավորել զարգացնել արդյունավետ հաղորդակցության, հիմնախնդիրները տրամաբանորեն լրιծելու, դաստելու, առաջարկություններ անելու ուսակություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- Մեկնաբանել դասընթացի առարկան, մեթոդ, դասակարգել արտադրության արդյունավետության բարձրացման պահուստները,
- բացատրել ֆինանսական, կառավարչական վերլուծության համար անհրաժեշտ տեղեկատվական բազան, եղանակները, անհրաժեշտ ցուցանիշները,
- ուսուցանել օգտվել հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս,
- զինել փաստաթղթերի հետ աշխատելու, գործարար ակտիվության ցուցանիշները հաշվարկելու, տպականացնելու լուծելու, գործոնային վերլուծություններ կատարելու կարողություններով:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլիինի՝**ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն**

1. Ընտրելու անհրաժեշտ տնտեսական ինֆորմացիան, կազմելու վերլուծական այլուսակներ:

2. Բացահայտելու ցուցանիշների փոփոխությունները նախորդ տարիների նկատմամբ:

3. Բացահայտելու արտադրության արդյունավետության բարձրացման հնարավոր ռեգերվները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու տրված տեղեկատվության հիման վրա ոչ ընթացիկ և ընթացիկ ակտիվների, պարտավորությունների օգտագործման արդյունավետության վերլուծություն:

2. Գնահատելու հաշվետվության տվյալներով կազմակերպության ֆինանսական դրությունը, ֆինանսական արդյունքը:

գ. բնդիանդական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատելու թիմում, շփվելու մասնագիտական լեզվով:

2. Անհայտ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու, կատարելու առաջարկություններ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա7. Բացահայտելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումներ,

Ա9. Կապակցելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ7. Մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայցնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ,

Բ8. Վիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:

Բ10. Կատարելու նախազերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգային ծրագրեր

Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավորությունը, գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում,

Գ3. Պահպանելու մասնագիտական եթիկայի նորմերը,

Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար,

Գ6. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար,

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր յուծումներ առաջարկելու համար:

11. Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- սեմինարներ, քնարկումներ և բանավեճեր,
- գործնական և խմբային աշխատանքներ,
- հետազոտական աշխատանքներ, խնդիրներ, ուժերատներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն՝ գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

2-րդ ընթացիկ քննություն՝ գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 4 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25.:

Ինքնուրույն աշխատանք՝ գրավոր-բանավոր ներկայացում, 3 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

Եզրափակիչ քննությունը՝ բանավոր, 9 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.25:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Տնտեսական գործունեության վերլուծության կարևորությունը արտադրության կառավարման համակարգում: «Տնտեսական գործունեության վերլուծության» առարկան, խնդիրները, մեթոդը և տեսակները: Վերլուծության կազմակերպումը և տեղեկատվական բազան:

Թեմա 2. Տնտեսական գործունեության վերլուծության եղանակները: **Թեմա 3.** Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերլուծություն: **Թեմա 4.** Ընթացիկ ակտիվների վերլուծություն: **Թեմա 5.** Եկամուտների և ծախսերի վերլուծություն: **Թեմա 6.** Կանոնադրական կապիտալի վերլուծություն: **Թեմա 7.** Ֆինանսական արդյունքների վերլուծություն: **Թեմա 8.** Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծություն: **Թեմա 9.** Կրեդիտորական պարտքի վերլուծություն: **Թեմա 10.** Ֆինանսական դրության վերլուծություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. ՀՀ օրենքը «Հաշվապահական հաշվառման մասին», 2002:

- Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներ, 2012:
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:
- ՀՀ Աշխատանքային օրենսգիրը, 2016:
- ՀՀ Հարկային օրենսգիրը 2016:
- Սարգսյան Ա., Առաքելյան Կ., Տնտեսական գործունեության վերլուծություն. Եր., 2005:
- Անդրեսյան Ա., Տնտեսական գործունեության վերլուծություն, Եր., 2003:
- Բայազյան Ա., Ձեռնարկությունների ֆինանսական դրության գնահատումը, Եր., 2002:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐ

1.0201/B46	2.Մասնագիտական պրակտիկա – 1	3.2 ECTS կրեդիտ
4.6-րդ կիսամյակ	5.Ստուգաքք	
	6.Պրակտիկայի նպատակն է ձևավորել գործնական հմտություններ մասնագիտական դասընթացներից ստացած տեսական գիտելիքների շուրջ: Հնարավորություն տալ համակարգված գիտելիքները և կարողությունները կիրառել պրակտիկ մասնագիտական գործունեության մեջ: Նպաստել տեղեկատվության հետ աշխատելու ունակությունների զարգացմանը, աշխատանքային միջավայրում ադապտացմանը, ԲՈՒՀ-ի և գործատուների հետ կապերի հաստատմանը: Պրակտիկայի խնդիրներ. ծանոթացնել կազմակերպության տնտեսական գործունեության առանձնահատկություններին և կազմակերպչական գործնթացներին, ծանոթացնել կազմակերպության հիմնադիր փաստաթղթերին, ներքին դրույթներին, ֆինանսական և կառավարչական փաստաթղթերին, ծանոթացնել կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող օրենքներին, ստանդարտներին ծանոթացնել կազմակերպության ստորաբաժանումներին տրամադրել տեղեկատվություն, կատարել վերլուծություններ, զեկույցներ:	
	7.Պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն ներկայացնելու պրակտիկա իրականացնող կազմակերպության գործունեության բնույթը, առանձնահատկությունները, առանձին ստորաբաժանումներին գործառույթները, ներկայացնելու կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող օրենքները, հարկային պարտավորությունների պահանջները, բացատրելու կազմակերպության գործունեությունը բնութագրող հասկացությունները, ցուցանիշները, բարկելու հիմնական փաստաթղթերը, նրանցում պարունակվող վավերապայմանները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ ուսումնասիրելու և վերլուծելու կազմակերպության առանձին ստորաբաժանումներում ձևավորված տեղեկատվությունը, լրացնելու և ստուգելու տարբեր փաստաթղթեր, ներկայացնելու կազմակերպության տնտեսական գործունեության արդյունավետությունը բնութագրող ցուցանիշները, վերլուծության արդյունքների հիման վրա կատարելու հետևողություններ և հիմնավորելու դրանք, կատարելու հաշվապահական փաստաթղթերի և վիճակագրական տվյալների վերլուծություն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ աշխատելու թիմում, շփման մասնագիտական լեզվով:	
	8.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Պրակտիկայի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ. Ա1. ներկայացնելու վերլուծությունների մաթեմատիկական կանոնները և հնարքները, Ա3. բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և վերլուծության ձևերը, Բ1. Կիրառելու տնտեսամաթեմատիկական անալիզի մեթոդները և գործիքակազմը արդի տնտեսական հիմնախնդիրների մոդելավորման համար Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիկական մեթոդներ Բ3. կիրառելու մաթեմատիկական հասկացությունները, սիմվոլները քանակական և որակական հարաբերությունների մեջնաբանման համար: Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,	

Բ8.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի գնահատման մեթոդները,

Բ10.կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր

Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական, հանրության հետ:

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,

Գ7.ճշշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

9.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկումներ և բանավեճեր,
- հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում,
- խմբային աշխատանքներ,
- հաշվետվություն:

10.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևակորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգաքրք անց է կացվում բանավոր, հաշվետվության հիման վրա:

11.Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից /փուլերից/.

1. նախապատրաստական փուլ,
2. ծանոթացման փուլ,
3. հիմնական փուլ,
4. վերլուծական փուլ,
5. ամփոփիչ փուլ:

12.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. ՀՀ Սշխատանքային օրենսգիրք, 2004:
2. ՀՀ Հարկային օրենսգիրք, 2016:
3. ԿԲ մասին ՀՀ օրենք, Բանկերի և բանկային գործունեության մասին ՀՀ օրենք:
4. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը, 2002:
5. Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ, 2012:
6. Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:

1.0201/B48	2.Մասնագիտական պրակտիկա – 2	3.6 ECTS կրեդիտ
4.8-րդ կիսամյակ	5.Ստուգաքրք	
6.Պրակտիկայի նպատակն է խորացնել մասնագիտական գործնական հմտությունները տնտեսագիտության, հաշվապահական հաշվառման և առողիտի, ֆինանսական շուկաների, բիզնեսի գնահատման, գնազոյացման, ապահովագրության, բանկային գործի, տեղեկատվության կուտակման և վերլուծության շրջանակներում: Հնարավորություն տալ համակարգված տնտեսագիտական գիտելիքները և կարողությունները կիրառել գիտական և պրակտիկ մասնագիտական գործունեության մեջ: Նպաստել որակյալ, արդիական, կիրառական ավարտական աշխատանքի կատարման համար համապատասխան նյութերի ձեռք բերմանը, մասնագիտական հանրության հետ մասնագիտական լեզվով հաղորդակցման հմտությունների բարելավմանը, նպաստել ԲՈՒՀ-ի և գործառուների հետ կապերի հաստատմանը: Պրակտիկայի խնդիրներ. • ուսումնասիրել կազմակերպության տնտեսական գործունեության առանձնահատկություններին և կազմակերպչական գործնթացներին,• ուսումնասիրել և համադրել կազմակերպության հիմնադիր փաստաթղթերը, ներքին դրույթները, ֆինանսական և կառավարչական հաշվետվությունները,• ծանոթացնել կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող օրենքներին, ստանդարտներին• ուսումնասիրել և գնահատել կազմակերպության ներքին միջավայրը• տրամադրել տեղեկատվություն, կատարել վերլուծություններ պատրաստել հաշվետվություն, զեկույցներ:		

7.Դարձնության ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու պրակտիկա իրականացնող կազմակերպության գործունեության բնույթը, առանձնահատկությունները, առանձին ստորաբաժանումներին գործառությունները,
2. ներկայացնելու կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող օրենքները, հարկային պարտավորությունների պահանջները,
3. բացատրելու կազմակերպության գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները,

4. թվարկելու հիմնական փաստաթղթերը, նրանցում պարունակվող վավերապայմանները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- ուսումնաշիրելու, հաշվառելու և վերլուծելու կազմակերպության ներքին տեղեկատվությունը,
- լրացնելու և ստուգելու տարրեր փաստաթղթեր, կազմելու հաշվետվություններ,
- հաշվարկելու և վերլուծելու կազմակերպության տնտեսական գործունեության արդյունավետությունը բնութագրող ցուցանիշները,
- կազմելու թիգնես պլանի պարզ տարրերակը,
- հետևություններ և հիմնավորելու դրանք:
- հաշվապահական փաստաթղթերի, վիճակագրական տվյալների, վերլուծության արդյունքների հիման վրա առաջարկելու կառավարչական որոշումներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- աշխատելու թիմում,
- շփվելու մասնագիտական լեզվով,
- անորոշ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու:

8. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Պրակտիկայի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիկական մեթոդներ:

Բ4. շափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա:

մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ

Բ5. քննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու քննարկման արդյունքները

Բ6. տարրեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր :

Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ:

Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ9. գնահատելու բանկերի ֆինանսական կայունությունը, բացահայտելու բանկային համակարգի ֆինանսական կայունության վրա ազդող գործուները

Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարրեր համակարգչային ծրագրեր

Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, Էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով հավաքագրելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տնտեսագիտական տարրեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական, հանրության հետ,

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր

Գ6. աշխատելու իմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,

Գ7. ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

9. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քնարկումներ և բանավեճեր,
- հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում,
- Խմբային աշխատանքներ,
- հաշվետվություն:

10. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգաքրք անց է կացվում բանավոր, հաշվետվության հիման վրա:

11. Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից /փուլերից/.

- նախապատրաստական փուլ,
- ծանոթացման փուլ,
- հիմնական փուլ,
- վերլուծական փուլ,
- ամփոփիչ փուլ:

12. Հիմնական գրականության ցանկ.

- ՀՀ Աշխատանքային օրենսգիրը, 2004:

2. ՀՀ Հարկային օրենսգիրը, 2016:
3. ԿԲ մասին ՀՀ օրենք, Բանկերի և բանկային գործունեության մասին ՀՀ օրենք:
4. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը, 2002:
5. Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան ԵՎ դրա կիրառման հրահանգ, 2012:
6. Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:

1.0201/B47	2.Ավարտական աշխատանք	3.20 ECTS կրեդիտ
4. 8-րդ կիսամյակ	5.Առանց ընթացիկ գնահատման	
6.Ավարտական աշխատանքի նպատակն է արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջարկելու հմտությունները:		
7.Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բացատրելու այլ դասընթացներից ստացած գիտելիքների համարումը և կիրառումը կոնկրետ գործնական խնդրի ուսումնասիրության մեջ,		
2. ներկայացնելու հետազոտության տրամաբանական ընթացքը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ձևակերպելու գիտական խնդիրներ,		
2. կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:		
գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատելու ինքնուրույն,		
2. մտածելու մասնագիտորեն և քննադատաբար:		
8.Ավարտական աշխատանքը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,		
Ա4. մեկնաբանելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները		
Ա7. բացահայտելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների ծագման պատճառները և ընտրելու կառավարման մոտեցումներ		
Բ2. կատարելու գիտահետազոտական աշխատանքներ և գործնական վերլուծություններ օգտագործելով վիճակագրական և էկոնոմիստրիկ մեթոդներ:		
Բ4. շափելու և գնահատելու ֆինանսական ռիսկերը, մշակելու ռիսկերի նվազեցման ստրատեգիա:		
Բ5. ըննարկելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները և ամփոփելու ըննարկման արդյունքները		
Բ6. տարբեր հարցերի շուրջ որոշումների կայացման համար դեկավարի օգնությամբ իրականացնելու հետազոտություն և պատրաստելու անհրաժեշտ նյութեր,		
Բ7. մասնագիտական վերլուծություններով և հաշվարկներով գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը, ներկայացնելու վերլուծությունից բխող եզրակացություններ		
Բ8. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,		
Բ9. գնահատելու բանկերի ֆինանսական կայունությունը, բացահայտելու բանկային համակարգի ֆինանսական կայունության վրա ազդող գործուները,		
Բ10. կատարելու նախագծերի համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, կիրառելով տարբեր համակարգչային ծրագրեր,		
Գ1. օգովելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),		
Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով հավաքագրելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տնտեսագիտական տարրեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը		
Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական, հանրության հետ,		
Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր		
Գ6. աշխատելու իմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ինքնուրույն ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,		
Գ7. ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:		
9. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
• Խորհրդատվություններ/ուղղորդում		
10. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Տե՛ս «ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:		
11. Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.		

1. թեմայի որոշում և հաստատում,
2. հետազոտություն,
3. արդյունքների համակարգում,
4. նախապաշտպանություն,
5. աշխատանքի կազմում,
6. պաշտպանություն:

12.Հիմնական գրականության ցանկ

«ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»: Հաստատված
է ԵՊՀ ԻՄ գիտական խորհրդի 2020 թ. դեկտեմբերի 25-ի թիվ 48/6 որոշմամբ (հասանելի է հետևյալ հղմամբ՝
<http://ijevan.yzu.am/wp-content/uploads/2013/12/>